

Laat je leiden door de muziek, het geluid
 dat iedereen gebruikt
 om te overleven, het streven
 naar vrijheid
 en tijd voor samenwerking en de opmerking
 zo van: "waar moet dat heen"
 met de gemeente en iedereen.
 we moeten alles op elkaar afstemmen,
 de criminaliteit remmen,
 dat doen we samen, ik noem geen namen
 maar ik weet als ggz-cliënt
 de dingen die een normaal mens niet kan
 en gebruik die kennis als les van het leven
 dus dank ook heel even aan de jongeren
 en hun problemen
 die het milieu ons heeft gegeven
 we vechten we rappen
 maak we kunnen niet zeggen
 hoe we ons voelen
 maar jullie weten best wat we bedoelen
 hierbij geef ik mijn stem
 en laat zien wie ik ben
 ik representeer het honk
 want dat geeft een vonk
 in me leven, naast mijn schizofrenie
 vandaan deze positieve actie
 mijn passie voor muziek
 maakt mijn leven specifiek
 dus mijn boodschap voor dit
 is samenwerking zwart op wit

DEN/
 ROHAN TEHLING
 20 JR.

Op-groeien met beleid | Jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010 | Gemeente Oss

Op-groeien met beleid

DECEMBER 2006

“Opgroeien gaat niet vanzelf”

‘De problemen vragen echt om een integrale aanpak. De samenwerking tussen onderwijsgevers, functionarissen van welzijns- en zorginstellingen, ouders, bestuurders en beleidsmakers is van essentieel belang voor de verbetering van de prestaties van het onderwijs en de sociale en zorgsector voor kwetsbare kinderen en gezinnen.’

Zo sprak professor Dolf van Veen zich onlangs uit bij het aanvaarden van zijn hoogleraarschap. Het is prettig te zien dat de koers die we met het Osse jeugd- en onderwijsbeleid hebben uitgezet hooggeleerde ondersteuning krijgt. Met het beleidskader Jeugd-in-zicht is doelbewust ingezet op een integraal jeugd- en onderwijsbeleid. Het onderwijs en de scholen vormen daarin vaak het activiteiten centrum van een groter samenhangend geheel. Dat was wel even wennen maar inmiddels merken scholen dat ze een (nog) grotere functie kunnen hebben in het opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren. Het centraal aangestuurde en succesvolle schoolmaatschappelijk werk is daar een goed voorbeeld van. De snelle ontwikkeling van de brede Horizonscholen is een uiting van die groeiende samenhang. Dat was allemaal niet mogelijk geweest zonder de inbreng van alle betrokken maatschappelijke instellingen.

Ondertussen gaan de maatschappelijke ontwikkelingen verder. Kinderen en vooral jongeren krijgen het daarbij niet gemakkelijker. Risico's nemen in allerlei opzichten toe. De druk op jongeren wordt voortdurend groter. Er is sprake van segregatie en armoedevraagstukken, problemen van onderwijsachterstanden weg te werken, meer gedragsproblemen en dreigende vervreemding, verzuim en uitval op school. Professor Van Veen stelt dan ook dat ‘aanzienlijke maatschappelijke risico's dreigen wanneer het onderwijs- en jeugdbeleid op de reservebank worden geplaatst’.

In Oss is echter allerm minst sprake van een bankzitter. Het integrale jeugd- en onderwijsbeleid staat inmiddels prominent op het veld. In een eerder door de Gemeenteraad vastgesteld visiedocument wordt vastgesteld dat we de basisvoorzieningen voor onderwijs en opvoeding inmiddels goed op orde hebben en dat we kunnen vertrouwen op een goede verdere ontwikkeling. Met dit nieuwe beleidskader zetten we sterker dan tot nu toe het geval is in op het onderkennen en ondersteunen van risicokinderen en risicogezinnen. Dat betekent vooral:

- meer opvoedingsondersteuning door een goede signalering en toeleiding;
- het ontwikkelen van een gecoördineerd veiligheids- en gezondheidsbeleid voor en met scholen;
- de uitbouw van de Opvoedingswinkel tot een Centrum voor ouder en kind;
- een versterkte ketenaanpak voor risicjongeren, met name door de inzet van het Veiligheidshuis.

Opgroeien gaat niet vanzelf, steeds minder vanzelf eigenlijk. Samenwerking is van wezenlijk belang om de prestaties van onderwijs, welzijnswerk en zorg te verbeteren ten behoeve van kwetsbare kinderen en gezinnen. De deelname van de gemeente als partner en als regisseur is van groot belang. Met dit nieuwe beleidskader proberen we daar voor de komende jaren invulling aan te geven.

Chris Ermers

Wethouder Jeugd en onderwijs

Op-groeien met beleid

DECEMBER 2006

Samenvatting/Leeswijzer

‘Op-groeien met beleid’ is het nieuwe beleidskader van het jeugd- en onderwijsbeleid van de gemeente Oss voor de periode 2006-2010. Dit was nodig omdat het oude beleidskader in augustus 2006 afliep. Het formuleren van nieuwe kaders biedt tevens de gelegenheid binnen het beleid rekening te houden met nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen en nieuwe verhoudingen die hiervan het gevolg zijn. Net als in de vorige beleidsperiode is gekozen voor een nota jeugd- en onderwijsbeleid waarin het onderwijsachterstandenbeleid is geïntegreerd. Door het beleid te integreren is de kans dat er samenhang ontstaat in de benadering van jeugdigen groter.

Het beleidskader geeft richting aan onze ambitie: ‘wat willen we als gemeente’ en aan ons potentieel ‘wat kunnen we als gemeente’? Welke verwachtingen hebben we van onze samenwerkingspartners? Duidelijk is, dat zowel de gemeente als samenwerkingspartners het jeugd- en onderwijsbeleid niet alleen vorm kunnen geven. Voorwaarde om iets te bereiken en resultaten te boeken is samenwerking. We moeten investeren in onderlinge samenhang en afstemming (keten-benadering). Uitgangspunt hierbij is dat het kind, jongeren en ouders centraal staan; daaromheen wordt de sociaal-pedagogische infrastructuur georganiseerd.

Inhoudelijk is er in ‘Op-groeien met beleid’ voor gekozen om de opgebouwde basisvoorzieningen voor alle jeugdigen van 0-23 jaar in stand te houden, zodat zij opgroeien tot verantwoordelijke leden van de Osse samenleving. Binnen de basisvoorzieningen wordt goed signaleerd of de ontwikkeling loopt zoals deze moet lopen of dat er reden is tot zorgen. Daarnaast wordt de komende 4 jaar extra ingezet op risicogezinnen en risicjongeren. Als het met jeugdigen op jonge leeftijd mis gaat zal de (lokale) gemeenschap over een aantal jaren ongetwijfeld met de negatieve gevolgen ervan te maken krijgen. Marginalisering van risicogezinnen en risicjongeren is een ongewenste maatschappelijke ontwikkeling die zoveel als mogelijk moet worden voorkomen.

Door een samenhangende aanpak van beleidsvoornemens gedurende 4 jaren worden risicogezinnen en risicjongeren binnen alle voorzieningen opgespoord en wordt hulp op maat aangeboden om daadwerkelijk verbetering in hun situatie te brengen. Dit betekent niet alleen hulpverleningstrajecten maar ook verbetering in andere leefgebieden van het gezin of de jongeren: een totaalaanpak. Via een jaarlijks uitvoeringsplan zal deze aanpak ontwikkeld worden en daar waar al een aanpak is wordt deze verbeterd of afgestemd op andere voorzieningen. Gezinnen en jongeren die niet willen of vinden dat ze geen hulp nodig hebben, zullen via motivatietrajecten tot het accepteren van hulp (‘bemoeizorg’) worden benaderd.

In deel I van dit beleidskader is de kern van het nieuwe beleid beschreven. Hierin zijn doel, ambitie en beleidsvoornemens beschreven (bladzijde 8 t/m 21). Het lezen van dit kerndeel is voldoende voor mensen die een goed totaalbeeld hebben van het jeugd- en onderwijsbeleid en de onderlinge relaties tussen thema’s. De conclusies per beleidsthema’s zijn opgenomen in de beleidsvoornemens (Deel I Hoofstuk 5).

In deel II zijn de thema’s uitgebreid beschreven volgens een vaste structuur: de landelijke ontwikkelingen op dit deelterrein; het gevoerde lokale beleid. Wat betekent dit voor de basisvoorzieningen en voor de benadering van risicogezinnen en -jongeren.

Deel II is bedoeld voor samenwerkingspartners en andere geïnteresseerden die geen volledig beeld hebben of slechts op een deelterrein zijn geïnformeerd over het jeugd- en onderwijsbeleid.. Nieuwelingen geeft het snel een doorkijk in het beleid. Opgemerkt wordt dat de beschrijvingen niet uitputtend zijn, maar dat die vooral de grote lijnen in relatie tot de doelstelling van deze beleidsperiode weergeven.

Deel III bevat diverse bijlagen die als achtergrondinformatie zijn te gebruiken.

‘Op-groeien met beleid’ voldoet naar onze mening aan de uitgangspunten van Operatie Jong, de Wet op de Jeugdzorg en aan de verplichtingen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en het Onderwijsachterstandenbeleid. Het beleidskader geeft een vertaling naar de lokale situatie en biedt de mogelijkheden waarmee we de komende 4 jaren vooruit kunnen en prioriteiten kunnen bepalen om resultaten te boeken.

Inhoud

Voorwoord verantwoordelijke wethouder jeugd en onderwijsbeleid	1
Samenvatting/leeswijzer	3
Inhoudsopgave	5

Deel I

Kernnotitie

I. Inleiding / Maatschappelijke context	8
II. Visie gemeente Oss	9
- Algemeen	
- Definitie risicogezinnen en risicojongeren	
- Lokale cijfers risicogezinnen en risicojeugd	
- Basisvoorzieningen versus projectmatige aanpak	
- Gemeente als regisseur	
III Nieuwe wettelijke taken en invulling hiervan	12
IV Thema's jeugd- en onderwijsbeleid:	13
- Positionering van het beleidskader	
V. Beleidsvoornemens 2006-2010 in relatie tot de geformuleerde visie	14
VI. Organisatie	16
- Beschrijving van het proces	
- Voorstel tot uitvoering	
- Overleg en interne en externe afstemmingstructuur (integrale aanpak)	
- Monitoring en evaluatie	
- Communicatie.	
VII. Financiering	20

Deel II

Beschrijving van de thema's

1. Opvoed- en opgroeiondersteuning	24
1.1 Opvoedingswinkel	
1.2 Opvoedingsondersteuningsprogramma's I	
1.3 Opvoedingsondersteuningsprogramma's II	
1.4 Kinderopvang	
1.5 Peuterspeelzaalwerk	

2. Jeugd en onderwijs	30
2.1 Onderwijsachterstandenbeleid	
2.2 Leerplicht	
2.3 Voor- en Vroegschoolse Educatie	
2.4 Onderwijs & Integratie	
2.5 Horizonscholen	
2.6 Schoolmaatschappelijk werk	
2.7 Talentencampus Oss	
3. Jeugd en vrije tijd	36
3.1 Professioneel jongerenwerk	
3.2 Professioneel kinderwerk	
3.3 Vrijwillig kinder- en jeugdwerk	
3.4 Jeugd en sportbeleid	
3.5 jeugd en cultuurbeleid	
4. Jeugd en welzijn en gezondheid	42
4.1 Jeugdgezondheidsbeleid 0-19 jaar	
4.2 Geestelijke jeugdgezondheidszorg	
4.3 Verslavingszorg	
5. Jeugdparticipatie	45
6. Jeugd en Jeugdzorg	46
6.1 Zorgketen & Aansluiting bureau Jeugdzorg	
6.2 Maatschappelijke opvang	
7. Jeugd en Veiligheid	48
7.1 Verkeersveiligheid	
7.2 Schoolveiligheid	
7.3 Halt	
7.4 Supportersproject	
7.5 Jeugdcriminaliteit	
7.6 Veiligheidshuis	
8. Jeugd en openbare ruimte	54
8.1 Jeugdoverlast	
9. Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid	56

Deel III

Bijlagen

I - Statistische informatie	60
II - Relevante beleidskaders	62
III - Effectieve interventies	63
IV - Literatuuroverzicht	66

deel

Kernnotitie

- I. Inleiding / Maatschappelijke context
- II. Visie gemeente Oss
- III Nieuwe wettelijke taken en invulling hiervan
- IV Thema's jeugd- en onderwijsbeleid
- V. Beleidsvoornemens 2006-2010 in relatie tot de geformuleerde visie.
- VI. Organisatie
- VII. Financiering.

I Inleiding/Maatschappelijke context

De maatschappelijke context waarin jongeren tegenwoordig opgroeien, is in veel opzichten anders dan vroeger. De samenleving kent meer dynamiek en sociale en culturele verscheidenheid dan voorheen. Problemen zullen in toenemende mate door mensen zelf opgelost moeten worden. Dit doet een beroep op zelfredzaamheid. Met de overgrote meerderheid van de jeugd in Oss gaat het goed (80 tot 90%). Ze groeit op in evenwichtige, harmonieuze gezinsverhoudingen, in goede gezondheid en psychisch welbevinden, doet het goed op school en heeft gunstige vooruitzichten op de arbeidsmarkt. De sterke nadruk op individueel succes verhoogt echter onvermijdelijk de kans op mislukking en uitval. Er is steeds minder plaats voor uitvallers.

In het onderwijs en op de arbeidsmarkt ontstaat een groep kansarme jongeren met verslechterde vooruitzichten, die de school vroegtijdig verlaat en niet altijd voldoende startkwalificaties heeft. Voorts heeft onderzoek onder Nederlandse jongeren aangetoond dat riskant gedrag als roken, drinken en drugsgebruik de laatste jaren is toegenomen. Er zijn signalen van groeiende stress en afnemend welzijn van de jeugd en het beroep op zwaardere vormen van jeugdzorg is in de laatste jaren toegenomen.

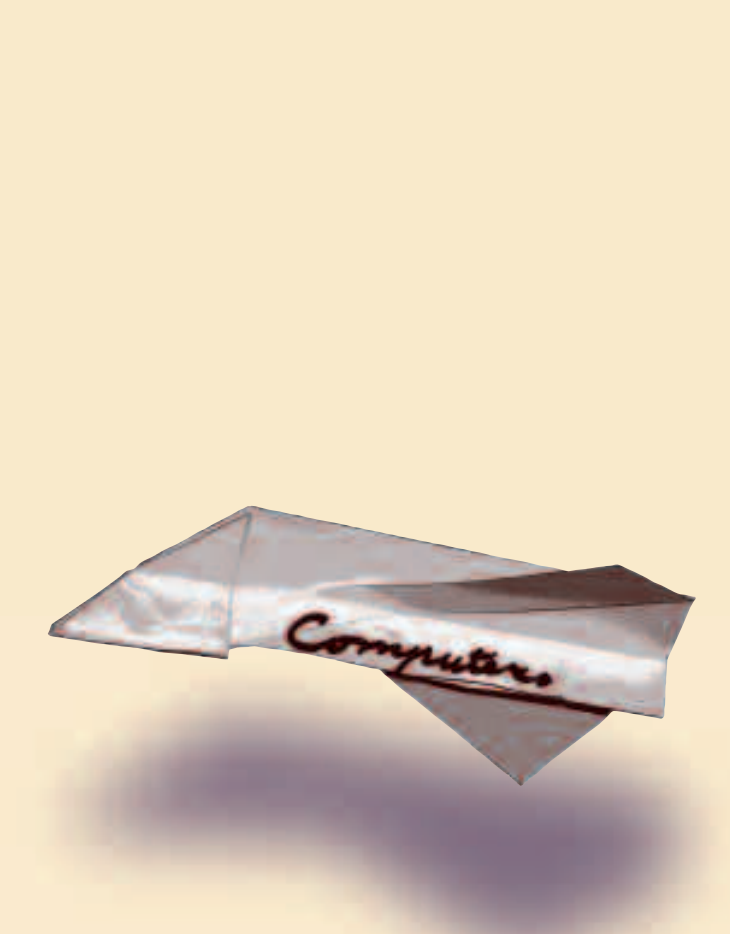
Jeugdcriminaliteit neemt ernstiger vormen aan en er is sprake van verjonging en verharding onder een kleine groep jeugdige delinquenten. Verminderde sociale controle en stabiliteit in de directe leefomgeving en toenemende anonimiteit worden genoemd als factoren die de jeugd meer gelegenheid bieden tot grensoverschrijdend gedrag. De toename van het aantal gezinnen met werkende ouders stelt nieuwe eisen aan zowel ouders als aan basisvoorzieningen voor jeugd. Ouders moeten in staat worden gesteld om zorgtaken en arbeid zo te combineren dat kinderen de gelegenheid krijgen zich optimaal te ontwikkelen. Dit betekent bijvoorbeeld voldoende capaciteit en kwaliteit van voorzieningen als peuterspeelzalen, kinderopvang en buitenschoolse opvang, jeugd- en jongerenwerk en andere vrijetijdsvoorzieningen, ouderschaps- en zorgverlof en aansluiting van de schooltijden. Jeugdigen zijn extra kwetsbaar in verschillende overgangen: van thuis naar kinderopvang, van kinderopvang naar basisschool, van basisschool naar voortgezet onderwijs tot en met de toetreding tot de arbeidsmarkt. De voorzieningen moeten investeren in onderlinge samenhang en afstemming (ketenbenadering).

De veranderende maatschappij heeft consequenties voor het jeugdbeleid. De jeugd moet zich voorbereiden op een dynamische samenleving waarin kennis, autonomie, verantwoordelijkheid en flexibiliteit vereisten zijn. Voor de harde kern van jeugdproblematiek is het noodzakelijk de aandacht te richten op vroegtijdige signalering. Om te voorkomen dat probleemgezinnen en risicojeugd

afglijden en problemen ernstiger worden, is het noodzakelijk om vanaf een vroeg stadium achterstanden effectiever te bestrijden. Uit preventief oogpunt is het vooral belangrijk te investeren in het aanbod van jonge kinderen en hun opvoeders.

De gesignaleerde problemen en tekortkomingen kunnen niet alleen worden opgelost door een beroep te doen op de eigen mogelijkheden van kinderen, jongeren en hun ouders. Het is minstens even belangrijk om de sociaal-pedagogische infrastructuur rond kinderen en jongeren kwantitatief en kwalitatief te versterken. Dat vereist een sluitende en intersectorale benadering van jeugd- en onderwijsbeleid.

De coördinatie van dit beleid is een nadrukkelijke rol van de gemeente. Zij moet zicht hebben op lokale problemen, hulpvragen en mogelijkheden en bereid zijn te investeren in de jeugdigen van nu omdat dat de generatie is die de Osse toekomst vorm moet geven.

II Visie van de gemeente Oss

Algemeen:

'Jeugdigen verdienen onze aandacht want zij vormen als nieuwe generatie de toekomst.'

Veiligheid, uitdaging en ontwikkeling zijn van belang.

De jeugd heeft een goede basis nodig om evenwichtig te kunnen opgroeien.'

Daarom willen wij de komende 4 jaar inzetten op:

a. Het instandhouden van opgebouwde basisvoorzieningen voor jeugdigen.

Het doel van het jeugd- en onderwijsbeleid is, dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot actieve en verantwoordelijke leden van de Osse samenleving. Belangrijk is dat jeugd gestimuleerd wordt bij het ontwikkelen en ondersteunen van hun competenties en vaardigheden. Dit gebeurt o.a. via goede toegankelijke basisvoorzieningen. Het merendeel van de oudere jeugd is in staat zelf initiatieven te nemen. Jongeren zijn mondig en kunnen nadenken over hun omgeving en daarvoor verantwoording dragen. Het jeugdbeleid is er voor alle Oss jeugd van 0-23 jaar.

b. Daarnaast kiezen voor de aanpak van risicogezinnen en risicojeugd.

Alle jeugd verdient aandacht maar diegenen waarvan op jonge leeftijd al duidelijk is dat zij extra risico lopen verdienen extra aandacht. Als het op jonge leeftijd al mis gaat zal de (lokale) gemeenschap over 10 tot 15 jaar met de gevolgen in welke vorm dan ook te maken krijgen. Daarom willen wij meer dan in de vorige planperiode de nadruk leggen op risicojeugd, door een preventieve aanpak waarbij instellingen erin slagen 'om achter de voordeur' te komen bij gezinnen waar de risico's zich opstapelen (meervoudige problematiek). Vroegtijdige interventies en ondersteuning van deze gezinnen vragen om samenwerking, afstemming en gezamenlijke verantwoording. Jongeren waar het mis mee gaat (of dreigt te gaan) moeten zo snel mogelijk weer op het goede spoor worden geholpen om marginalisering van bepaalde groepen jongeren te voorkomen. Alleen interventies die hun effect bewezen hebben worden ingezet.

Definitie risicogezinnen en risicojongeren.

Onlangs de eerder geschetste maatschappelijke context gaat het met 85 tot 90 % van de jeugdigen prima. Er is wel een groeiende groep multiprobleemgezinnen waarbij op diverse leefgebieden (verslaving, schulden, relatieproblemen en opvoeding) problemen zijn. Ze zijn zorgmijders of willen alleen hulp in crisissituaties. Er is sprake van opvoedingsonmacht en vaak zijn er contacten met leer-

plicht, politie of justitie.

Gezien de visie van het Osse jeugdbeleid is het belangrijk om te bepalen over welke doelgroep we het hebben. Ook is het belangrijk eenduidigheid van definities te hanteren in het vormgeven van de uitvoeringsactiviteiten.

Risicogezinnen:

Een kind geboren in Oss loopt een goede kans gezond ter wereld te komen en uit te groeien tot een actief en verantwoordelijk lid van de Osse samenleving. Maar er bestaan wel verschillende risico's. Door middel van preventie kan een deel van de risico's worden weggenomen of verkleind, een aantal factoren is niet beïnvloedbaar. Het tijdig signaleren van probleemgedrag en of psychosociale problemen in de omgeving waar kinderen opgroeien, is van belang om preventie in het jeugdbeleid goed vorm te geven.

Waar moet een gezin aan voldoen om gezond in op te groeien ?

Een gezin moet een warme gezinssfeer hebben en grenzen stellen. Als het ouders niet lukt een dergelijke sfeer te scheppen of grenzen te stellen kan dit leiden tot onvoldoende hechting tussen ouders en kinderen en een onvermogen van kinderen om zich in de situatie van anderen te kunnen verplaatsen. Dit zijn op hun beurt oorzaken van gedragsproblemen bij kinderen.

Er zijn drie aspecten die de psychische gezondheid van kinderen en jongeren kunnen beïnvloeden namelijk de:

- persoonlijkheidsfactoren (vermogen om te leren, zelfwaardering, vermogen om om te gaan met conflicten)
- sociale factoren (verantwoordelijkheid dragen, gevoel geaccepteerd te worden, positieve bindingservaringen)
- omgevingsfactoren (goede huisvesting, positieve ervaring met het onderwijs, normen en waarden, positieve rolmodellen).

Landelijk onderzoek naar de effecten van armoede op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen toont een duidelijk aantoonbaar negatief effect op de sociale, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen (2 – 12 jaar) in deze gezinnen.

Een deel van de eenoudergezinnen leeft op of onder de armoedegrens. Uit onderzoek blijkt dat eenoudergezinnen veel vaker dan twee-oudergezinnen behoren tot de zeer lage inkomensgroepen. In de groep arme gezinnen zijn allochtone huishoudens oververtegenwoordigd. In het geval van echtscheiding hebben kinderen meer kans op problemen, dit wordt vooral bepaald door factoren als verstandhouding tussen de ex-partners en de mogelijkheid om contact te blijven houden met de andere ouder. De Inventagroep heeft in september 2005 in opdracht van staatssecretaris Ross-Van Dorp wetenschappelijk onder-

zoek gedaan naar zorgwekkende opvoedingssituaties en gezinsomstandigheden waarin kinderen niet de garantie hebben dat er een goede opvoeding wordt geboden. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt in de volgende verschijningsvormen van deze problemen.

- Externaliserende problemen (negatief naar buiten gericht gedrag) zoals: ernstige ongehoorzaamheid, dwars en tegendraads gedrag, fysieke en verbale agressie en delinquentie, vaak samenhangend met verslaving en risicogedrag.
 - Internaliserende problemen (naar binnen gericht) zoals: angsten, dwangmatig gedrag, depressie, suïcidaliteit.
- Het is zeker niet altijd in alle gevallen zo, dat bij het voldoen aan alle risicokenmerken problemen gaan ontstaan. Er zijn beschermende factoren en factoren die risico's kunnen verminderen (het Balansmodel). Zo zijn intelligentie en humor (relativeringsvermogen) van een kind van invloed op de mate waarin problemen manifest zullen worden.

Er bestaat een toenemende kans op psychosociale problemen en/of opvoedproblemen naarmate de volgende risicokenmerken zich tegelijkertijd voordoen:

- gezinnen met meervoudige problematiek op meer dan twee leefgebieden (bijvoorbeeld: gezin, opvoeding, school, werk, buurt, vrije tijd);
- gezinnen met een zwakke regie daarover (gezinsonmacht);
- gezinnen waar bij ouders psychiatrische problematiek en/of verslaving speelt;
- gezinnen die onvoldoende geïntegreerd zijn (vaak niet-westerse gezinnen);
- gezinnen die leven onder de armoedegrens (o.a. bijstandsg gezinnen);
- gezinnen met ouders met een lage opleiding;
- gezinnen met alleenstaande ouders.

Risicjongeren:

Het gedrag van jongeren gezien vanuit gezondheidsoogpunt is voor verbetering vatbaar. Jongeren drinken en roken relatief veel, bewegen te weinig, eten onvoldoende groente en fruit en hebben vaak onveilige seks. Ook hiervoor geldt signaleren en vroegtijdig ingrijpen. Maar de meeste jongeren veroorzaken geen overlast en leven in goede verstandhouding met hun ouders. Concrete aandacht gaat dus uit naar een kleine groep risicojeugd die buiten de boot valt. Deze groep treffen we aan aan de onderkant van de samenleving waar ook de ouders van deze jeugdigen zich in een slechte maatschappelijke positie bevinden. Daar is sprake van marginalisering van de samenleving en cumulatie van problemen.

Onder risicjongeren verstaan we jongeren die problemen hebben op ten minste twee van de vier leefgebieden :

- school;
- werk;
- gezin;
- vrije tijd;

en daarmee samenhangend risicogedrag vertonen. Via een gerichte interventie kan dit risicogedrag beheerst worden of verkleind worden en ontstaat een positief toekomstbeeld voor deze jongeren. De oorzaak van het naar buiten komen van dit risicogedrag heeft meestal te maken met de (problematische) gezinssituatie van de jongeren.

Lokale cijfers risicogezinnen en risicjongeren

Landelijk wordt al jaren uitgegaan van het gegeven dat 15% van gezinnen en jongeren enige vorm van ondersteuning nodig heeft om niet in de problemen te raken. Ongeveer 5% van de gezinnen doet een beroep op zwaardere vormen van hulpverlening; ongeveer 1% van de gezinnen zijn risicogezinnen en risicjongeren volgens de boven gehanteerde definitie. Er is geen reden om aan te nemen dat Oss afwijkt van de provinciale of landelijke cijfers . Bijgaand overzicht geeft een globale indruk van de omvang van de risicogezinnen en risicjongeren uit Oss, uitgaand van deze gegevens. De negatieve effecten op de ontwikkeling van jeugdigen van éenoudergezinnen met bijstandsuitkering is bekend en eerder als een risico aangegeven.

Basisvoorzieningen versus specifieke projectmatige aanpak risicogroepen.

Om bovenstaande visie verder te verduidelijken geven we een nadere toelichting op wat in Oss onder basisvoorzieningen versus projectmatige aanpak van risicogroepen wordt verstaan. Basisvoorziening : een toegankelijke voorziening, project of geheel van projecten of samenwerkingsverbanden die vanuit een vindplaats werken (bijvoorbeeld: thuiszorg, peuterspeelzaal, kinderopvang, basisschool, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs, jongerenwerk) waar de gehele of een groot deel van een doelgroep wordt bereikt en waarmee jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Hierdoor ontstaat tevens de mogelijkheid individueel of voor grote groepen jeugdigen problemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Kenmerkend is dat grote groepen tegen relatief lage investeringen bereikt kunnen worden.

Projectmatige aanpak van risicogroepen:

Een specifieke aanpak van risicogroepen die onvoldoende bereikt worden door reguliere basisvoorzieningen of reguliere instellingen waardoor een andersoortige en intensievere benadering nodig is. Kenmerkend is, dat voor een kleinere groep maatwerk geleverd wordt. Problemen zijn complexer. Projecten zijn vaak niet structureel en er worden grote investeringen voor een kleine groep gedaan.

Jeugdigen in de gemeente Oss per 1-1-2006	Kinderen van 0-1/m 3 jaar	Kinderen van 4 t/m 12 jaar	Jeugdigen van 13 t/m 23 jaar	
Gezinnen 100%	2929	5568	5484	11046
Gezinnen 15%	439	835	822	1657
Gezinnen 5%	146	278	274	698
Risicogezinnen Risicjongeren	29	55	54	138
Eenoudergezinnen met bijstandsuitkering			300 eenoudergezinnen (kinderen 0-18 jr)	300

De gemeente als regisseur

In de Sociale Visie van de gemeente Oss is vastgelegd dat de gemeente een actieve rol wil spelen en de regiefunctie als een visionair regisseur wil invullen. Dit wil zeggen dat de gemeente zelf beleid ontwikkelt en doelen stelt en die vervolgens in overleg met betrokken instellingen wil realiseren. De gemeente heeft eigen taken en verantwoordelijkheden in het belang van het totaal. Afstemming en aansluiting maken een wezenlijk deel uit van de manier waarop we onze taken vormgeven. Een belangrijke basis voor de regiefunctie is het feit dat de gemeente deze taken op dit beleidsterrein ook formeel heeft toebedeeld gekregen door de rijksoverheid. Daarnaast is er een roep vanuit het maatschappelijk veld om dit als gemeente op te pakken (werkconferentie 31 januari 2006). (Uit: Sociale Visie gemeente Oss 2006).

- De conclusie is voorlopig dat regie aan de orde is wanneer:
- er meerdere partners betrokken zijn waarover de gemeente geen directe zeggenschap heeft;
 - er middelen (of minimaal tijd) beschikbaar zijn;
 - de gemeente doelen heeft gesteld in de sfeer van gewenste ontwikkelingen (inhoudelijk of procesmatig);
 - de gemeente verantwoordelijkheid draagt (meer dan andere partijen) of wil nemen over het geheel;
 - er steun is voor regie, zowel intern (vanuit het gemeentebestuur) als extern (vanuit het veld).
- Kijkend naar de visie van de gemeente Oss op de regisseursrol kan gesteld worden dat binnen het terrein van jeugd- en onderwijsbeleid duidelijk sprake is van een

regierol. Het jeugd- en onderwijsbeleidsterrein is een omvangrijk terrein met veel partijen, verschillende verhoudingen en verschillende wettelijke verplichtingen. De gemeente heeft deze rol ook formeel toebedeeld gekregen van de rijksoverheid. Het is nodig de lokale prioriteiten helder te krijgen en daar menskracht en middelen gebundeld op in te zetten om deze doelstelling te bereiken. Dit betekent ook interne gemeentelijke samenhang. Toch is het goed deze rol nader te preciseren

De gemeentelijke regierol zien wij als volgt:

- de gemeente Oss brengt instellingen en voorzieningen bijeen, faciliteert en stuurt aan met als doel een samenhangend systeem van jeugd- en onderwijsvoorzieningen tot stand te brengen.
- Om een en ander goed te kunnen regisseren moet de gemeente een helder beeld hebben van de (on)mogelijkheden van betrokken actoren. De doelen en resultaten zijn duidelijk.
- Er is sprake van een open informatie-uitwisseling. Op basis daarvan kunnen concrete afspraken gemaakt worden. Actoren waar geen financiële relatie mee is zullen op basis van de meerwaarde van samenwerking overtuigd moeten worden dat er sprake is van een collectief belang.

III

Nieuwe wettelijke taken en invulling hiervan

De belangrijkste wettelijke wijzigingen op dit beleidsterrein worden even kort inhoudelijk toegelicht, en komen in de themabeschrijvingen nog even kort terug. Daar waar verhoudingen tussen de gemeente en samenwerkingspartner wijzigen wordt dit aangegeven.

Via **Operatie Jong** heeft het Kabinet de belangrijkste 12 thema's op het gebied van jeugd en onderwijs vastgelegd. Verder staat Operatie Jong voor een integrale aanpak en regelgeving door de verschillende ministeries die met jeugd te maken hebben. In deze plannen is een belangrijke rol weggelegd voor provincies en gemeenten. Gemeenten zijn volgens het kabinet in staat adequaat invulling te geven aan de samenhang in de jeugdketen en hun uitvoerende verantwoordelijkheid voor verschillende aspecten van het jeugdbeleid. De meeste thema's die spelen op lokaal niveau komen terug of er wordt in deze notitie naar verwezen.

Via een sturingsadvies van Steven van Eijk 'Koersen op het Kind' (april 2006) wordt het kabinet geadviseerd te kiezen voor herstructurering van het jeugdbeleid. Van Eijk geeft 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid zowel op uitvoerend als bestuurlijk niveau. Het Kabinet heeft dit beleid inmiddels onderschreven. Op 1 januari 2005 is de **Wet op de Jeugdzorg** in werking getreden. Deze vervangt de Wet op de Jeugdhulpverlening en heeft ingrijpende gevolgen. Hiermee wordt de jeugdzorg verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen met ernstige opgroei problemen en ouders met ernstige opvoedproblemen. Een jeugdige heeft recht op zorg als Bureau Jeugdzorg een indicatiebesluit heeft afgegeven.

Jeugdigen en ouders met lichtere opgroei- en opvoedproblemen komen niet in aanmerking voor jeugdzorg. Zij kunnen een beroep doen op opvoed- en opgroeiondersteuning in het kader van het preventieve lokale jeugdbeleid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeenten, verankerd in de Welzijnswet en Wet collectieve preventie volksgezondheid. Op diverse plekken in deze notitie wordt verwezen naar de vijf gemeentelijke functies waar een gemeentelijk aanbod aan moet voldoen. Deze functies zijn: informatie en advies; signalering; toeleiding naar het hulpaanbod; licht pedagogische hulp; coördinatie van de zorg op lokaal niveau.

Dit betekent dat de lokale ondersteuning goed moet aansluiten op de provinciaal georganiseerde jeugdzorg. In het nieuw op te stellen beleidskader zal daarom in ieder geval het volgende moeten gebeuren:

1. het lokale aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning kritisch doorlichten tegen de achtergrond van de Wet op de Jeugdzorg;
2. waar nodig dit aanbod actualiseren en aanpassen aan de nieuwe situatie.

Voor de uitvoering van deze nieuwe taken komen geen extra middelen van het Rijk naar gemeenten. Binnen de

huidige budgetten van jeugd- en onderwijsbeleid zullen deze taken ingepast moeten worden. Per thema dat een direct raakvlak heeft met jeugdzorg, is bekeken of de gemeente voldoet aan de 5 functies.

Het Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid loopt af per augustus 2006. Met uitzondering van voor- en vroegschoolse educatie, schakelklassen en voortijdig schoolverlaten, komt de verantwoording voor onderwijsachterstandenbeleid bij de schoolbesturen te liggen. Via de vernieuwde gewichtenregeling en zorgarrangementen in het VO moeten de schoolbesturen het beleid vormgeven. De afstemming van zorgstructuren rond de school en aansluiting tussen interne en externe leerlingenzorgstructuren raakt het jeugdbeleid direct. Het onderwijs (als vindplaats voor jeugd van 4 tot 23 jaar) is een belangrijke partner. Verder staat de invoering van de '(onderwijs)zorgplicht' op de agenda van de scholen. Door de invoering hiervan vervalt het wettelijk onderscheid tussen regulier en speciaal onderwijs, zowel voor primair als voortgezet onderwijs. In 2006 zal een regionale 'reboundvoorziening' tot stand worden gebracht door de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs. Hierin worden leerlingen tijdelijk opgevangen die om gedragsmatige redenen niet te handhaven zijn binnen de schoolsituaties en de veiligheid op scholen in gevaar brengen. In 2007 wordt de **Wet maatschappelijke Ondersteuning (WMO)** ingevoerd. Gemeenten worden hiermee verantwoordelijk voor een goed samenhangend stelsel van ondersteuning voor inwoners, die niet goed in staat zijn om dat zelf of samen met andere te organiseren. Door deze wet zal de huidige Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG), de Welzijnswet en delen van de AWBZ worden vervangen. Over inpassing van onderdelen uit de Wet Collectieve preventie Volksgezondheid moet nog besluitvorming plaatsvinden. Verantwoordelijkheden van gemeenten zijn geordend in 9 prestatievelden. In prestatieveld 2 wordt het preventief jeugdbeleid genoemd. Gemeenten zijn verplicht beleid te formuleren dat gericht is op preventie van jeugdigen met problemen in het opgroeien en ondersteuning van ouders met opvoedproblemen.

In de gemeente Oss is de sociale visie (gemeenteraad van Oss december 2005) ontwikkeld en uitgewerkt in een strategisch beleidskader. Hierin zijn de uitgangspunten en het kader voor de WMO vastgesteld. De doelstellingen op prestatieveld 2 zullen overeenkomen met het geformuleerde in deze notitie.

Overige relevante gemeentelijke beleidskaders:

- Toekomstvisie 'Op weg naar 2020'
- Sociale Visie
- Economisch beleidsplan gemeente Oss
- Beleidskader Integratie Kleurrijk Oss 2006-2009

IV

Thema's jeugd- en onderwijsbeleid

- Beleidskader Horizonscholen 2006-2010
- Beleidskader peuterspeelzaalwerk

Positionering van het beleidskader

Het terrein van het jeugdbeleid is een breed terrein dat reikt van peuterspeelzaal tot jongerenorganisaties en van jeugdgezondheidszorg tot bureau's Halt. Vanwege de breedte en onderlinge samenhang is het nodig om een overkoepelende eenduidige integrale visie op het preventieve jeugd- en onderwijsbeleid te hebben. Het jeugdbeleid heeft rekening te houden met strategische beleidskaders van de gemeente Oss zoals 'De Toekomstvisie' en de 'Sociale Visie'. Daarnaast beschrijft deze nota een totaalterrein waarbinnen nog specifieke beleidsnota's vigerend zijn, zoals de nota peuterspeelzaalbeleid, integratiebeleid, beleidskader Horizonscholen, RMC-aanpak.

Gezien de breedte van het beleidsterrein is het nodig om te kiezen voor een afbakeningsprincipe waarbij thema's zoals gebruikelijk geclusterd zijn. Er zijn deelterreinen of projecten die zich op het snijvlak van thema's bevinden. Dit is bij een integrale werkwijze een logisch gevolg. Voor een andere clustering zijn wellicht even zoveel argumenten in te brengen.

Thema 1: Opvoed- en opgroeiondersteuning

Thema 2: Jeugd en onderwijs

Thema 3: Jeugd en vrije tijd

Thema 4: Jeugd, welzijn en gezondheid

Thema 5: Jeugdparticipatie

Thema 6: Jeugd en jeugdzorg

Thema 7: Jeugd en veiligheid

Thema 8: Jeugd en openbare ruimte

Thema 9: Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid.

Voor een uitgebreide beschrijving per thema verwijzen wij u naar deel II van deze nota.

Vanwege de leesbaarheid van de nota is er voor gekozen dit in een apart deel te doen.

Voor lezers nieuw op dit terrein geeft het een compleet en hopelijk ook een samenhangend overzicht van het jeugd- en onderwijsbeleid. Voor lezers die actief zijn binnen het jeugdbeleid zal deel II wellicht op onderdelen nieuwe informatie opleveren.

Beschrijvingen van de thema's zijn niet uitputtend en ook niet alle projecten zijn beschreven. Daar waar de belangrijkste ontwikkelingen worden verwacht en daar waar nog geen (jeugd)beleid in samenhang is beschreven, is een beschrijving terug te vinden. Gekozen is om per thema een standaardstructuur te kiezen waarbij de volgende vragen inzichtelijk worden gemaakt:

- *Algemene beschrijving van dit terrein (eventueel afgezet tegen landelijke ontwikkelingen, onderzoeksgegevens enz.);*
- *Beschrijving lokale situatie: wat is vigerend beleid en wat wordt er uitgevoerd;*
- *Algemene aandachtspunten voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010 (in relatie tot de visie);*
- *Specifieke aandachtspunten voor probleemgezinnen en risicjongeren 2006-2010.*

V

Beleidsvoornemens 2006-2010 in relatie tot de geformuleerde visie

14

2. Jeugd en Onderwijs	1. Opvoed en opgroeiondersteuning	Beleidsvoornemens algemeen preventief 2006-2010	Beleidsvoornemens Risicogezinnen 2006-2010	Activiteiten
		Oprichting van een ouder en kindcentrum.	Uitvoering Stevig Ouderschap Toename signalering risicosituaties. Aanpak moet meerdere leefgebieden van risicogezinnen aanpakken.	Coördinatie van de zorg (5e functie).
		Bundeling van al het aanbod van opvoedingsondersteuning.		Capaciteitsbepaling Spelenderwijs.
			Gratis speel-O-theek abonnement voor minder draagkrachtige gezinnen.	Werving en toeleiding.
			Kinderopvang op medische en sociale indicatie (SMI's) uitbreiden en uitvoering onderbrengen bij ouder- kindcentrum	Koppeling kinderopvang en hulpverlening (motivatie-trajecten).
3. Jeugd en Vrije tijd	2. Jeugd en Onderwijs	Streven naar een koppeling tussen het lokaal Jeugd- en onderwijsbeleid en de "zorgplicht" van het onderwijs PO, VO, MBO.		Afstemming en samenhang tussen interne zorgstructuren en externe leerlingen-zorgstructuren.
			Verhoging van de deelname risicogroepen aan VVE (voor- en vroeg-schoolse educatie)	Observeren en signaleren van risicokinderen.
3. Jeugd en Vrije tijd	3. Jeugd en Vrije tijd	Duidelijke positionering van het professioneel jongerenwerk	Jongerenwerk is vindplaats voor risicojongeren. Het jongerenwerk signaleert en leidt toe naar jeugdhulpverlening	Jongerenwerkers signaleren eerder en meer risicosituaties van jongeren. Inzichtelijk maken van het aantal risicojongeren in de wijken dat deelneemt aan het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk.
		Sport als middel om jongeren actief te betrekken bij de samenleving.	Sportmogelijkheden in samenwerking met het jongerenwerk onderzoeken.	Mogelijkheden van sportverenigingen om risicogroepen te bereiken.
		Specifiek jeugdsportbeleid ontwikkelen waardoor meer sportmogelijkheden ontstaan.	Sportdeelname in risicogezinnen stimuleren. Bevorderen gezonde leefstijl.	Ouder- en kindsportactiviteiten.
4. Welzijn en gezondheid	4. Welzijn en gezondheid	Structurele en samenhangende aanpak naar gezonde en veilige scholen met medewerking van instellingen die hiervoor verantwoordelijk zijn. Deze aanpak is geïntegreerd in het schoolbeleid.		
			Vroegsignalering van risicosituaties .	Activiteiten om de gezinnen in beeld te krijgen. Welke partners signaleren? Welke instrumenten zijn beschikbaar. Opvoedingcompetenties van ouders verbeteren. Doorverwijzing ouder-kindcentrum.
5. Jeugdparticipatie	5. Jeugdparticipatie	Jeugdparticipatie inbedden in het gemeentelijk beleid, instellingen en het onderwijs.	Niet specifiek voor risicogroepen.	Betrekken van leerlingenraden bij de Jongerenraad. Instellingen die met jongeren werken vragen naar hun inzet op dit terrein. Indien nodig hiervoor actie uitzetten.

15

6. Jeugd en Jeugdzorg	6. Jeugd en Jeugdzorg	Beleidsvoornemens algemeen preventief 2006-2010	Beleidsvoornemens Risicogezinnen 2006-2010	Activiteiten
		Sluitende aanpak van jeugdhulpverlening voor alle jeugdigen in Oss. Onder andere waarborgen dat de doorstroming binnen het school-maatschappelijk werk naar geïndiceerde jeugdzorg goed is geregeld.	Aansluiten bij ontwikkelingen die pleiten voor meer zeggenschap voor (delen) jeugdzorg.	Provincie aandacht blijven vragen voor dit knelpunt . Mogelijkheden (tijdelijke hulpverlening) tot de wachtlijsten BJZ zijn opgelost
			Mogelijkheden onderzoeken voor (jeugd)hulpverlening voor jeugdigen van 18 t/m 23 jaar.	Inzichtelijk maken problematiek. Welke instelling is hiervoor verantwoordelijk en wat betekent dit voor de capaciteit.
			Bezien of nazorgtrajecten na terugplaatsing vanuit jeugdhulpverlening voorzien in de behoefte van ouders om terugval te voorkomen.	Inzichtelijk maken problematiek.
		Scholen stimuleren tot een schoolveiligheidsbeleid.		Alle scholen beschikken over een schoolveiligheidsbeleid en hebben beleid geformuleerd op het gebied van gezondheid.
7. Jeugd en Veiligheid	7. Jeugd en Veiligheid		Ontwikkelen van een gestructureerde aanpak (dreigende) jeugdcriminaliteit.	Mogelijkheden en knelpunten. Naast zorg zijn onderdak en werk belangrijke onderdelen van een geïntegreerde aanpak. Ervaringen van landelijke projecten betrekken.
		Komen tot een beleidskader "Speelruimtebeleid" (0-12 jaar). De positie van jeugd in de openbare ruimte wordt beschreven.		
8. Jeugd en Openbare ruimte	8. Jeugd en Openbare ruimte		Ontwikkelen van (vernieuwende) aanpak jeugdoverlast. Uitgangspunt is een preventieve aanpak van jeugdoverlast. Bij (dreigende) criminaliteit repressieve aanpak.	Coördinatie van afspraken tussen politie, jongerenwerk en wijkbewoners en gebiedsbeheerders. Overlastsignalen beter stroomlijnen. Aantal preventieve acties. Met het jongerenwerk een effectieve methode bespreken om jong en oud in de wijk met elkaar in gesprek te brengen.
			Koppeling tot stand brengen met casusbesprekingen overlast en het veiligheidshuis.	Casusbespreking van overlastlocaties met uitvoerenden handhaven en wellicht intensiveren.
			Bij excessief gedrag of grensoverschrijdend gedrag kiezen voor een repressieve aanpak.	Via groepsprofielen worden groepen besproken.
9. Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid	9. Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid	Samenbrengen van initiatieven op het gebied van stage/leerwerktrajecten enz. Zo ontstaat er een aanspreekpunt voor bedrijven en een overzicht van het aanbod dat er is.		Ontwikkelingen volgen en inzichtelijk maken en agenderen voor het overleg met schoolbesturen.
		Duidelijk jongerenloket waar voor iedere jongeren een traject op maat is.	Structurele inpassing van project Way2Go in de integrale aanpak van voortijdig schoolverlaten.	
		Geïntegreerde aanpak voortijdig schoolverlaten.	Jongeren niet in een uitkering laten komen maar direct een leer- en/of werktraject aanbieden.	

VI

Organisatie van de uitvoering

Beschrijving van het proces.

Ter evaluatie van de vorige beleidsperiode (Jeugd In-Zicht 2002-2006) zijn twee bijeenkomsten gehouden met het veld over het gevoerde beleid en de bereikte resultaten (26 januari 2006). Tevens is er een digitale enquête gehouden. De opbrengst van deze bijeenkomsten is meegenomen bij de totstandkoming van deze notitie. Binnen de dienst Stadsbeleid van de gemeente Oss is gekozen voor een projectmatige aanpak voor de totstandkoming van dit strategisch beleidskader. Hiertoe is een intern projectteam Jeugd opgericht waaraan 7 beleidsmedewerkers die met jeugd en/of onderwijs te maken hebben, hebben deelgenomen en op hun terrein de expertise hebben ingebracht ten behoeve van deze notitie. Verder zijn door alle projectteamleden veldinterviews gehouden om vanuit de uitvoering gevoed te worden. In een plan van aanpak is gekozen om eerst een visie te ontwikkelen en voor te leggen aan het veld. Op 18 januari 2006 is de visie op het jeugd- en onderwijsbeleid voor de komende jaren voorgelegd aan het maatschappelijk veld en op 31 januari 2006 vastgesteld door de gemeenteraad van Oss. De vastgestelde visie is de basis van het nu voorliggende beleidskader.

Procedure.

Volgens de van toepassing zijnde inspraakverordening van de gemeente Oss worden alle maatschappelijke instellingen en de schoolbesturen in de gelegenheid gesteld om schriftelijk te reageren op het concept beleidskader 2006-2010. Hiervoor is ongeveer de hele maand september 2006 beschikbaar. Alle schriftelijke reacties zullen ter kennis worden gebracht aan het college van B&W en de gemeenteraad. Tegelijkertijd met de schriftelijke inspraakprocedure zal via de gemeentelijke website een forum worden ingericht waar rondom bepaalde leeftijdsgroepen een inhoudelijke discussie over het voorgenomen jeugd- en onderwijsbeleid in de gemeente Oss kan plaatsvinden. Dit biedt tevens de gelegenheid om uitvoerende werkers en burgers van de gemeente Oss te betrekken bij de inspraak en inhoudelijke discussie. De opbrengst van deze inhoudelijke discussie zal worden meegenomen in de definitieve versie en/of in de uitvoeringsplannen. In de raadscommissie van oktober 2006 zal de beleidsnota ter opiniering aan de raadscommissie Maatschappelijke Participatie worden voorgelegd. Ook dan is er nog gelegenheid voor instellingen en schoolbesturen om spreek-tijd aan te vragen. Na verwerking en afweging van alle reacties zal de raadscommissie van november 2006 advies uitbrengen over de definitieve nota. Vaststelling door de gemeenteraad zal begin december 2006 plaatsvinden.

Voorstel tot uitvoering

Vanuit het beleidskader zijn grofweg drie soorten uitvoeringsactiviteiten te onderscheiden.

1. Continuering bestaande jeugd- en onderwijsactiviteiten.
Een groot deel van de activiteiten wordt voortgezet omdat ze een bijdrage leveren aan een goed integraal jeugdbeleid in de vorm van een basisvoorziening of specifiek project.
2. Stopzetting of ombouw van activiteiten.
Een aantal activiteiten wordt stopgezet of omgebouwd omdat zij onvoldoende bijdrage leveren aan de beleidsdoelstellingen van deze notitie.
3. Opstarten nieuwe activiteiten of intensivering/uitbreiding bestaande activiteiten.
De komende 4 jaar worden nieuwe activiteiten opgestart omdat hierin nog niet is voorzien of bestaande projecten worden geïntensiveerd of uitgebreid.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld en inzichtelijk gemaakt hoe uitvoering gegeven is aan de beleidsvoornemens. Na vaststelling van dit beleidskader volgt in december 2006 een uitvoeringsplan voor het eerste uitvoeringsjaar.

Opdrachtverstrekking

De tijd van langdurige subsidierelaties is voorbij. De tendens van verzakelijking tussen overheden en instellingen is aan Oss niet voorbij gegaan. Bij de vaststelling van de gemeentelijke Sociale visie is bepaald dat, naarmate activiteiten meer procesmatig zijn en beïnvloed worden door meerderen factoren, een subsidierelatie meer voor de hand ligt. Wanneer activiteiten concreet meetbaar en weinig afhankelijk zijn van omgevingsfactoren in een netwerk, ligt een inkooprelatie (en of aanbesteding) voor de hand. In zijn algemeenheid is vastgesteld dat concurrentie op een aantal terreinen goed kan zijn, maar niet ten koste mag gaan van samenwerking. Samenwerking is belangrijker dan concurrentie. Voor het uitzetten van nieuwe activiteiten zal dit beleid uitgangspunt zijn. Heldere overeenkomsten tussen opdrachtgever en opdrachtnemer scheppen duidelijkheid over de opdracht en het te bereiken resultaat. Nieuwe activiteiten zullen zoveel mogelijk binnen dit stramen worden ingepast.

De bewaking van de rechtmatigheid van subsidietoekenning is in dit beleidskader als volgt geregeld:

- Bij het uitzetten of ondernemen van nieuwe activiteiten wordt een instelling benaderd.
- Via een opdrachtovereenkomst wordt vastgesteld welke activiteiten worden gesubsidieerd, wat het resultaat moet zijn, hoe wordt afgerekend en welke evaluatieverplichting er is.
- De opdrachtovereenkomst wordt aan een toekennings-

beschikking toegevoegd.

- Per uitvoeringsjaar vindt er een inhoudelijke en financiële vaststelling plaats.

Na deze vaststelling wordt het subsidie definitief toegekend.

Overleg interne en externe afstemming-structuur

a. Interne gemeentelijke afstemmingsstructuur

Jeugd- en onderwijsbeleid raakt veel terreinen van de gemeentelijke organisatie. Daarom zijn coördinatie en afstemming via een projectleider van belang. Een interne gemeentelijke afstemmingsstructuur gedurende de uitvoering blijft nodig. Gedurende de komende beleidsperiode zullen zich nieuwe ontwikkelingen en op te lossen knelpunten voordoen. Continue afstemming en bijstelling van beleid is daarom nodig. Betrokken beleidsmedewerkers zorgen voor terugkoppeling uit de bestuurlijke overleggen met instellingen en organisaties; zo zal een duidelijke vraag/opdracht ontstaan.

b. Externe afstemmingstructuur

Regiegroep

De bestaande regiegroep vanuit het vorige beleidskader blijft aan maar zal worden aangevuld met een aantal nog ontbrekende instellingen. Vertegenwoordiging van politie, justitie en bedrijfsleven ontbreekt.

De opdracht van de regiegroep is:

- een bijdrage leveren bij het totstandkomen van het strategisch beleidskader;
- toetsen of het operationaliseren van de beleidsvoornemens in een uitvoeringsplan een bijdrage levert aan de geformuleerde doelen;
- gevraagd en ongevraagd adviseren van college van B&W en gemeenteraad met betrekking tot de betreffende beleidsterreinen;
- gemeentelijk beleid vertalen binnen de sector of instelling die wordt vertegenwoordigd;
- bemensing van adviesgroepen.

De voorzitter van de regiegroep is de wethouder van jeugd en onderwijs. Hij blijft eindverantwoordelijk zowel financieel als inhoudelijk.

Educatieve agenda

Vanaf 1 augustus 2006 is het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid van kracht. Op grond van deze wetgeving is de gemeente verplicht om minimaal een keer per jaar gezamenlijk overleg te voeren met alle schoolbesturen. Onderwerpen die op deze 'educatieve' agenda moeten staan zijn:

- het VVE-beleid;
- Schakelklassen: ondersteuning bij taalachterstand;
- het bevorderen van integratie, het tegengaan van segregatie,

gatie, doorlopende leerlijnen;

- afstemming inschrijvings- en toelatingsprocedure;
- sterke sociale infrastructuur voor jeugd.

Adviesgroepen

Het voorstel is te komen tot de oprichting van een adviesgroep voor elk van de twee leeftijdscategorieën. De ervaring wijst uit dat instellingen en problematieken zich gemakkelijker laten organiseren op leeftijdscategorie van de doelgroep. Binnen een leeftijdsgroep wordt vaak al intensief samengewerkt. Deelnemers van de te vormen adviesgroepen zitten doorgaans al in de huidige werkgroepen en zijn hiervoor op basis van hun persoonlijke inhoudelijke deskundigheid gevraagd. Betrokken beleidsambtenaren die voor deze leeftijdsgroep werken maken deel uit van die adviesgroepen. Er is een ambtelijk aanspreekpunt per adviesgroep die de vergadering organiseert. Voor de leeftijdsgroep 13- 24 jaar wordt de ketenbenadering/zorg vormgegeven in en rondom het Veiligheidshuis.

Losse werkgroepen en afstemmingsoverleggen worden zoveel mogelijk ingepast binnen de voorgestelde structuur. Uitzondering hierop vormt de Stuurgroep Horizonscholen. De Horizonontwikkeling is qua omvang en afstemmingsstructuur complex. De verantwoordelijk beleidsmedewerker is vertegenwoordigd in het projectteam Jeugd en zorgt voor afstemming en samenhang tussen de specifieke Horizonschoolontwikkeling en het algemene jeugd- en onderwijsbeleid.

Via het projectteam Jeugd (interne gemeentelijke afstemmingsstructuur) en de regiegroep wordt afstemming en samenhang bewaakt tussen beide adviesgroepen.

Ouder-kindcentrum

Om een goede basis te hebben om activiteiten uit te voeren en een ketenbenadering van ouder en kind binnen de leeftijdsgroep 0-12 jaar te krijgen, is het nodig de bestaande Opvoedingswinkel uit te breiden/om te bouwen tot een ouder-kindcentrum. Dit ouder-kindcentrum wordt het platform waar alle opvoedingsondersteunende activiteiten en zorg centraal (via 1 loket) georganiseerd worden. Voor de burgers van Oss moet het een duidelijk centraal en laagdrempelig loket zijn.

De multidisciplinaire aanpak van het gezin is uitgangspunt. Coördinatie van risicogezinnen en zorg wordt ingepast. De capaciteit en behoefte van opvoed- en opgroei-ondersteuning is in beeld. Er is een directe lijn en toegang naar (jeugd-)hulpverlening. Er komt een (tijdelijke) oplossing voor de wachtlijsten van Bureau Jeugdzorg voor noodsituaties. Er wordt een directe koppeling met het schoolmaatschappelijk werk tot stand gebracht.

Veiligheidshuis

Als equivalent van het ouder-kindcentrum zien wij het Veiligheidshuis als uitvoeringsplatform voor de leeftijds-groep van 13-23 jaar. Werkt het ouder- kindcentrum vooral preventief, binnen het Veiligheidshuis zal meestal sprake zijn van een curatieve en repressieve werking (vaak bin-nen een justitieel traject). Binnen het Veiligheidshuis werken alle instellingen die met risicojeugd te maken hebben samen. Hier komen risi-cojongeren/-gezinnen ter sprake waarvoor via een keten-benadering een adequate aanpak moet worden georgani-seerd. Specifieke projecten voor risicojeugd moeten gebundeld worden. JPP en Halt maken direct deel uit van het Veiligheidshuis. Er moet een duidelijker koppeling jeugdoverlast en preventieve aanpak komen. Bij de politie moet een duidelijk aanspreekpunt zijn. Alle (jeugd)zorg-aanbieders nemen deel aan het veiligheidsoverleg. Om bestaande patronen te doorbreken moet er een sluitende disciplinaire aanpak ontstaan waar ieder zijn deel in heeft. Sommige gezinnen kunnen zowel in het ouder-kindcentrum als het Veiligheidshuis ter spraken komen. Om overlap te voorkomen moeten hiervoor praktische afspraken gemaakt worden.

In de hiernavolgende schema's is de organisatie van de afstemming binnen het jeugd- en onderwijsbeleid inzicht-elijk gemaakt. Opgemerkt moet worden dat dit schema uitgangspunt is om de overleggen en afstemming te

structureren. Ongetwijfeld zullen er gaandeweg aanvul-lingen en verbeteringen op komen.

Monitoring en evaluatie

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Het eerste uitvoeringsplan zal na vaststelling van het definitieve beleidskader aan het einde van 2006 gereed zijn. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan voor een volgend jaar wordt tevens de stand van zaken verstrekt over de voort-gang.

- Aan het einde van de beleidsperiode wordt een eindevalu-atie uitgevoerd waarin onderzocht is:
- of het beleid doelmatig en doeltreffend is uitgevoerd;
 - welk maatschappelijk effect is gerealiseerd (indicatoren);
 - welke bijstelling van het beleid nodig is geweest.

De Osse Jeugd- en Onderwijsmonitor (JOM) is ontstaan vanuit de wens om een uniform beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de jeugd van 0-23 jaar (was 24 jaar). De JOM kent een onderzoekscyclus van twee jaren. Naast vragenlijsten vinden er interviews plaats met jongeren en sleutelfiguren. In 2003 is deze uitgebreide onderzoeksmethode uitgevoerd. In 2005 is de JOM beperkt uitgevoerd en zijn alleen de vra-genlijsten uitgezet. Tevens is toen de GOA- monitor toege-voegd waarin de indicatoren voor het Landelijk

Beleidskader Onderwijsachterstanden 2002-2006 in beeld zijn gebracht. Voor de komende beleidsperiode 2006-2010 willen we twee zaken in beeld brengen:

1. de ontwikkeling van de jeugd (outcom);
2. het effect van het beleid (output) aan de hand van uit-voeringsresultaten.

Als basis willen we de JOM blijven gebruiken. De JOM zal verder verfijnd worden, informatie die nodig is zal toege-voegd worden. Om de effecten van het beleid te meten zullen bij opdracht-verstrekking aan instellingen en scho-len de uitvoeringsresultaten benoemd worden.

Communicatie

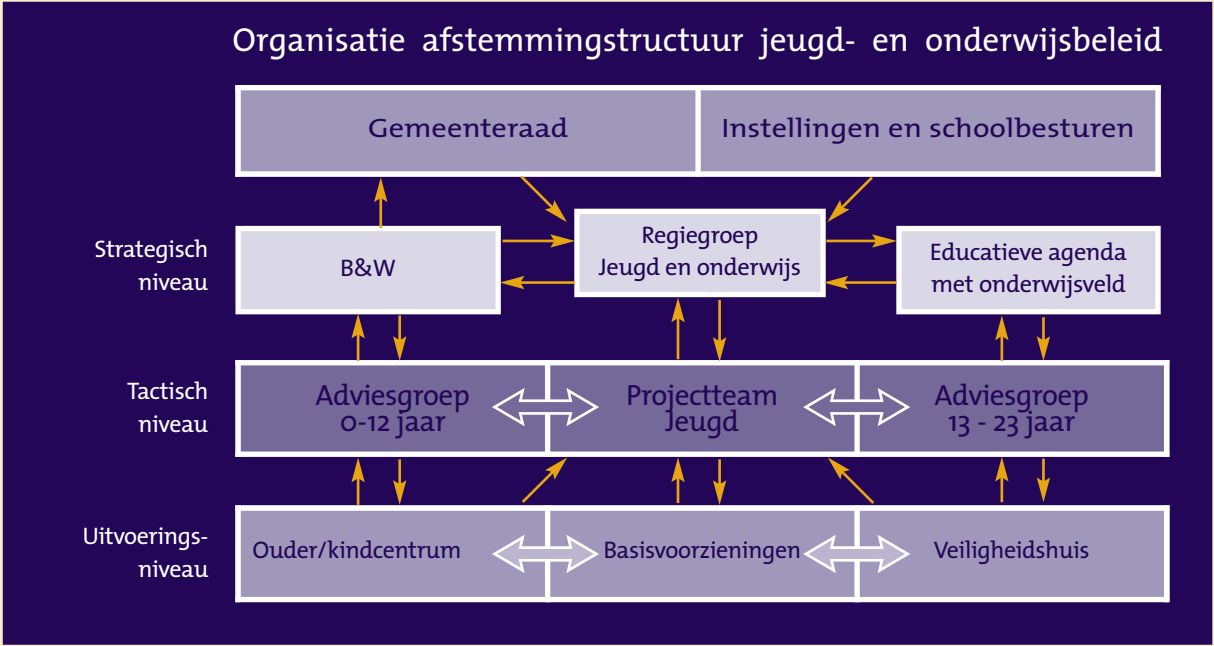
In de voorgestelde afstemmingstructuur wordt voldoende overlegd met instellingen en schoolbesturen. Hun verte-genwoordigers aan de overlegstructuur zijn verantwoor-delijk voor de communicatie binnen de eigen instelling of schoolbestuur. Middels een forumdiscussie op de gemeentelijke website wordt de Osse burgers gevraagd te reageren op het voor-genomen beleid. De definitieve nota jeugdbeleid zal via de gemeentelijke website voor alle geïnteresseerden beschikbaar zijn. Uitvoeringsplannen zullen worden toe-gevoegd. Als deze aanpak goed werkt, zal dit gedurende de gehele uitvoeringsperiode worden herhaald. Via een presentatie van de nieuwe nota aan de inwoners

van Oss zullen er natuurlijke communicatiemomenten georganiseerd worden om aandacht te vragen voor het jeugd- en onderwijsbeleid. Tevens zal regelmatig verslag worden gedaan van de resultaten.

De jongerenraad van Oss zal, net als alle andere instellin-gen en schoolbesturen, zowel schriftelijk als via de forum-discussie gevraagd worden inhoudelijk op de beleidsvoor-nemens te reageren.

Bij het geven van een 'gezicht' aan deze nota zijn diverse jongerengroepen gevraagd mee te helpen om hun toe-komst over 5 jaar te verbeelden. Een werkgroep van de jon-gerenraad, talentenklas Creas van het Hooghuislyceum en een aantal jongeren van jongerencentrum 't Honk hebben hier een actieve bijdrage aan geleverd. Diverse werkstukken van deze jongeren zijn vertaald in een omslag en tussenbladen.

Hogere overheden, Provincie en Ministerie van VWS en OC&W zullen wij informeren over onze voorgenomen aanpak.

Uitvoering van bestaande en nieuwe activiteiten

Ouder- en kindcentrum

PROGRAMMA VAN EISEN:

- Alle (gemeenschappelijke) activiteiten op het gebied van opvoed- en opgroeiondersteuning zoveel als mogelijk vanuit één loket organiseren namelijk vanuit een ouder- en kindcentrum;
- Coördinatie risicogezinnen/coördinatie zorg (5e functie) organisatorisch inpassen;
- Multidisciplinaire aanpak;
- Capaciteit opvoed- en opgroeiondersteuning is in beeld; behoefte is overzichtelijk; overlap en witte vlekken duidelijk;
- Directe lijn/ingang (jeugd) hulpverlening. (tijdelijk oplossing) wachttijden BJZ;
- Directe koppeling met schoolmaatschappelijk werk;
- Bestaande netwerken zo veel als mogelijk integreren.

Uitvoering van activiteiten risicojeugd

Veiligheidshuis (casuïstiek/beleidsmatig)

PROGRAMMA VAN EISEN:

- Specifieke projecten voor risicojeugd bundelen;
- JPW en Halt directe toegang;
- Duidelijkere koppeling jeugdoverlast en preventieve aanpak;
- Samenwerking Openbaar Ministerie;
- Samenwerking politie; duidelijke aanspreekpunten;
- Alle (jeugd)zorgaanbieders nemen deel;
- Aanbieden van preventieprojecten veiligheid/jeugdcriminaliteit op scholen.

VII

Financiering

I. Inkomsten voor nieuw en intensivering lokaal jeugd- en onderwijsbeleid

Begrotingsjaar	2006 *	2007	2008	2009	2010	totaal
Rijksuitkering onderwijsachterstanden	308.330	740.000	740.000	740.000	431.662	2.959.992
JGZ preventiemiddelen	43.300	43.300	0	0	0	86.500
Onderwijsbegeleidingsmiddelen (voorheen financiering Giralis)	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	1.500.000
Offertes in de voorjaarsnota 2007 (aanpak risicogezinnen, leerplicht, veiligheid)	pm	pm	pm	pm	pm	
Inzet reserve jeugd en onderwijsbeleid	-89.744	192.267	633.116	666.475	325.011	1.727.125
Eenmalig 1.727.125						
Rente 3,50%						42.300
Totaal	604.186	1.275.567	1.673.116	1.706.475	1.056.673	6.316.017

II Raming uitgaven beleidskader jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

Begrotingsjaar	2006	2007	2008	2009	2010	
Cluster 1 Signalering en toeleiding						
Stevig ouderschap	20.000	20.000	0	0	0	
Gratis abonnement speel-O-theek/ overige wervingsactiviteiten	0	36.000	36.000	36.000	18.000	
Schoolmaatschappelijk werk	49.436	162.067	179.616	212.975	93.798	
Aandachtsfunctionaris jeugdoverlast	25.000	50.000	50.000	50.000	25.000	
Cluster 2 De veilige en gezonde school						
Projectencarrousel rondom veiligheidspreventie en gezond- heidsvoorlichting,normen en waarden PO, VO en MBO	0	150.000	150.000	150.000	75.000	
Onderwijsachterstandenprojecten:						
VVE en overdracht basisonderwijs	250.000	250.000	250.000	250.000	145.831	
Uitbreiding leerplichtcapaciteit (preventief)	18.750	45.000	45.000	45.000	45.000	
Schakelklassen/taalachterstand	50.000	100.000	100.000	100.000	50.000	
Talentencampus (inhoudelijke programmering zorg/opvang/vrije tijd)	100.000	100.000	100.000	100.000	50.000	
Cluster 3 Ouder en kindcentrum						
Ketenaanpak risicogezinnen:						
Structureel en uitbouw Ouder-kindcentrum	25.000	50.000	250.000	250.000	250.000	
Gezinscoach/coördinatie zorg (5e functie)	0	100.000	100.000	100.000	100.000	
Cluster 4 Veiligheidshuis						
Ketenaanpak risicjongeren:						
Zorgtrajecten	50.000	100.000	100.000	100.000	50.000	
Huisvesting/onderdak	0	100.000	100.000	100.000	50.000	
Onderwijs en/of werk	ESF	ESF	200.000	200.000	100.000	
Algemene kosten:						
Drukwerk en PR	8.500	5.000	5.000	5.000	2000	
Vergaderkosten/inhuur/onvoorzien	7.500	7.500	7.500	7.500	2044	
Totaal	604.186	1.275.567	1.673.116	1.706.475	1.056.673	6.316.017

III Gemeentelijke middelen ingezet voor jeugd- en onderwijsbeleid

Begrotingsjaar	2006	2007	2008	2009	2010
Voornamelijk o-12 jaar:					
OKVO	32.359	32.359	32.359	32.359	32.359
Thuiszorg (maatwerkdeel)	64.500	64.500	64.500	64.500	64.500
GGD (maatwerkdeel jeugd)	56.968	56.968	56.968	56.968	56.968
Opstap en Opstapje en Spelenderwijs	342.519	342.519	342.519	342.519	342.519
Peuterspeelzaalwerk	1.167.424	1.167.424	1.167.424	1.167.424	1.167.424
Horizonscholen (inhoudelijk traject)	227.000	227.000	227.000	227.000	227.000
Speel-o-theek/opvoedingswinkel (tot 2008)	176.000	203.000	-	-	-
Kinderopvang (SMI's):					
Scouting en kindervakantiewerk	49.297	49.297	49.297	49.297	49.297
Speeltuin Elckerlyc	42.372	42.372	42.372	42.372	42.372
Schoolzwemmen	169.444	169.444	169.444	169.444	169.444
Voornamelijk jeugd van 12-23 jaar:					
Halt (preventietaken)	-	11.109	11.109	11.109	11.109
C-team	35.660	35.660	35.660	35.660	35.660
Supportersproject (Rijnside)	25.000	25.000	0	0	0
Projecten risicojeugd/voorheen BJZ	271.107	271.107	271.107	271.107	271.107
Jeugd- en jongerenwerk Vivaan	485.947	485.947	485.947	485.947	485.947
Punt Komma Berghem	18.601	18.601	18.601	18.601	18.601
KPJ's	8.634	8.634	8.634	8.634	8.634
Vrijwillig jongerenwerk	13.267	13.267	13.267	13.267	13.267
Vrijwillige (wijkgerichte) jeugdactiviteiten	23.324	23.324	23.324	23.324	23.324
Subsidie jeugdcarnaval	1.806	1.806	1.806	1.806	1.806
Jeugdsportactiviteiten	73.281	73.281	73.281	73.281	73.281
TOTAAL	3.284.510	3.322.619	3.094.619	3.094.619	3.094.619

IV Onderwijshuisvesting PO/VO

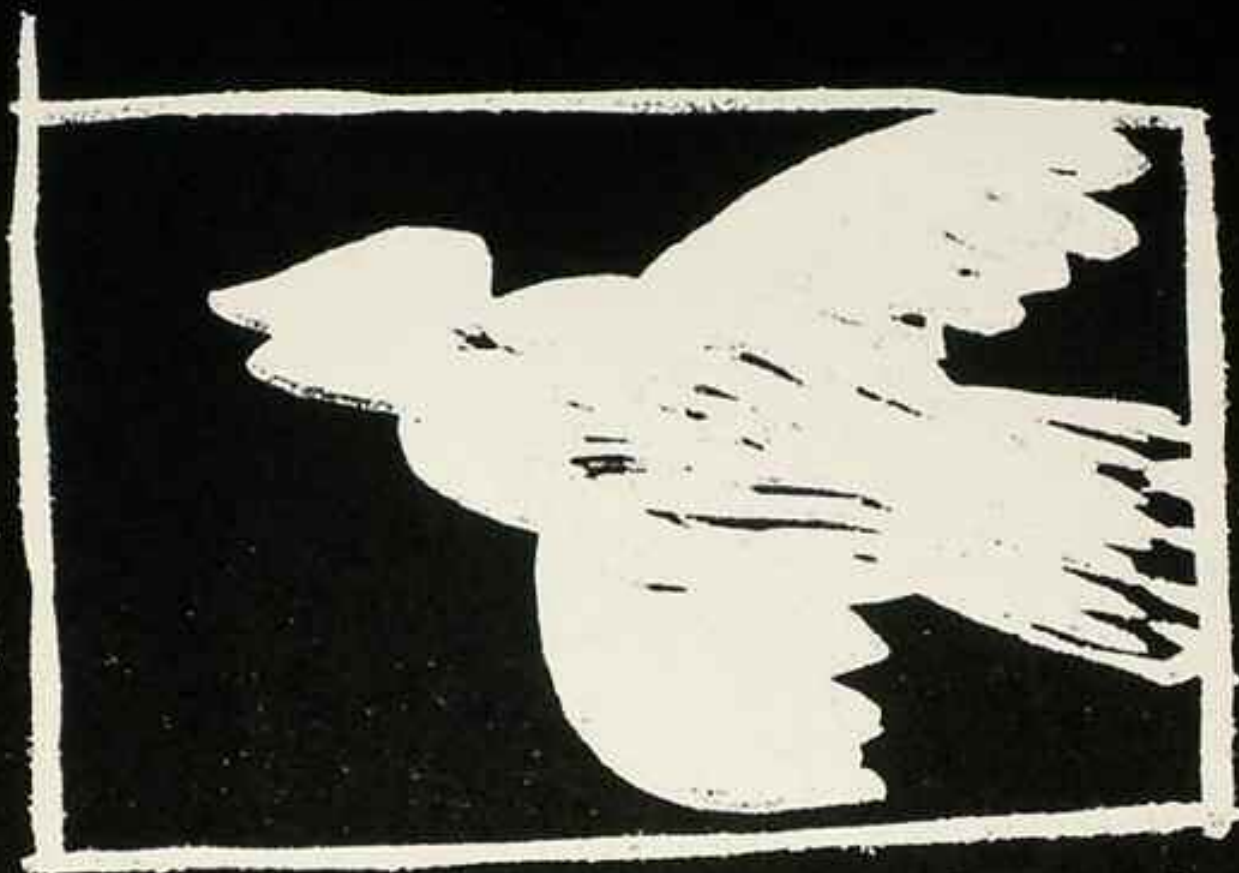
Onderwijshuisvesting		2007	2008		
Investerings PO/VO		2.142.258	3.162.547		

* Bedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Indexering is in dit overzicht niet meegenomen.

Diverse gemeentelijk gesubsidieerde activiteiten bevatten een 'jeugdcomponent'.

Dit is niet zondermeer uit te splitsen. Te denken hierbij valt aan de Bibliotheek en Muzelinck.

Leerlingenvervoer is niet meegenomen.

deel

2

Beschrijving van de thema's

1. Opvoed- en opgroeiondersteuning
2. Jeugd en onderwijs
3. Jeugd en vrije tijd
4. Jeugd en welzijn en gezondheid
5. Jeugdparticipatie
6. Jeugd en Jeugdzorg
7. Jeugd en Veiligheid
8. Jeugd en openbare ruimte
9. Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid

Thema 1

Opvoed- en opgroeiondersteuning

De eerst verantwoordelijken voor de opvoeding van kinderen zijn de ouders. Ouders zijn daarbij in hoge mate in staat zelf, of eventueel met hulp van hun omgeving, problemen op te lossen. Als dit niet lukt is professionele opvoedingsondersteuning nodig. Hierbij wordt de verantwoordelijkheid van de ouders niet overgenomen.

Iedere ouder ervaart spanning bij de zorg voor kinderen. Een kwestie is of ouders de situatie of het gedrag van hun kind als moeilijk of ernstig ervaren. Vervolgens is de vraag of ouders behoefte hebben aan steun en welke steun en hulp in dat geval.

Het beleidsterrein opvoed-, en opgroeiondersteuning (voorheen opvoedingsondersteuning) in Oss kent een lange voor geschiedenis en een veelheid van projecten. Er is vanaf 1993 veel beleid op dat terrein, dat sinds die tijd ook fors is uitgebreid. Over het algemeen is het doel het ondersteunen van opvoeders, het vergroten van competenties van opvoeders en het voorkomen of verkleinen van taal-/ontwikkelingsachterstand bij kinderen. De gemeentelijke investering is altijd gedaan met het oog op preventie, zo vroegtijdig, zo intensief, zo veel als mogelijk. Tevens is er een ontwikkeling waar te nemen van opvoedcursussen die door allerlei maatschappelijke instellingen worden aangeboden waardoor versnippering en overlap is ontstaan.

Het is gewenst om te komen tot een uitgebalanceerd aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning waarin een samenhang bestaat tussen aangeboden projecten. Cursorisch aanbod voor opvoeders dient afgestemd te worden op de vraag, en zo veel als mogelijk centraal te worden gecoördineerd.

1.1 Opvoedingswinkel

Algemene beschrijving van dit terrein

De Wet op de Jeugdzorg garandeert hulp aan jeugdigen met ernstige opgroei problemen en ouders met ernstige opvoedproblemen. Jeugdigen en ouders met lichtere opgroei- en opvoedproblemen komen niet in aanmerking voor zorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg. Zij kunnen een beroep doen op opvoed- en opgroeiondersteuning in het kader van het preventieve jeugdbeleid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeenten.

In september 2005 verscheen het rapport van de Inventgroep ingesteld door staatssecretaris Ross- Van Dorp in het kader van operatie Jong. Hiermee is wetenschappelijke kennis over risicofactoren en risicoprocessen in zorgwekkende opvoedingssituaties beschikbaar gesteld voor het veld. Naast het rapport van de Inventgroep is door het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) een lijst van veelbelovende en

effectieve interventies opvoed- en opgroeiondersteuning voor gemeenten opgesteld (bijlage 4 van deze notitie). Het rijk ondersteunt gemeenten in de uitvoering van opvoed- opgroeiondersteuning door middel van de extra structurele middelen voor preventief jeugdbeleid (€ 50,00 per nieuw geborene) en de regeling Impulsmiddelen opvoedingsondersteuning waaruit de gemeente Oss tot en met 2007 een uitkering krijgt.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen.

De Opvoedingswinkel is een laagdrempelige winkel in het centrum van Oss. Ouders, opvoeders en beroepskrachten kunnen hier terecht voor vragen en adviezen over opvoeding van kinderen tussen 0 en 12 jaar. Naast folders en literatuur is er de mogelijkheid tot een advies op maat, pedagogische advisering in de spreekuren die door deskundige beroepskrachten van diverse instellingen worden ingevuld. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de doorverwijzing naar instellingen voor jeugdzorg. Binnen de Opvoedingswinkel is het volledige aanbod van opvoedingsondersteuning in de regio bekend. Tevens heeft de Opvoedingswinkel een overzicht van hulpverlenende instanties en verwijst ouders, opvoeders en beroepskrachten gericht door.

De Opvoedingswinkel maakt onderdeel uit van het preventief jeugdbeleid tot 12 jaar. Het is een voorziening die de mogelijkheid biedt aan ouders en opvoeders om opvoedingsvraagstukken niet uit te laten groeien tot opvoedingsproblemen. Vanaf de start van de Opvoedingswinkel Oss in 2002 is er een jaarlijkse stijging van bezoekers van 10-15%. De gezinscontactpersoon (in 2003 geïnitieerd vanuit het PRIMA-plan) zorgt ervoor dat de toegang tot de Opvoedingswinkel (en daarmee een breed scala aan welzijns- en hulpverleningsinstellingen) voor de allochtone doelgroep toegankelijker wordt gemaakt.

Niet enkel de laagdrempeligheid voor de klant maar ook de samenwerking met de aanverwante organisaties is een belangrijke factor voor het onderscheidende aanbod vanuit de Opvoedingswinkel. Door de aanwezigheid van alle hulpverlenende organisaties uit Oss in de winkel wordt er gericht doorverwezen naar de juiste instelling. De Opvoedingswinkel fungeert als het ware als één loket richting de hulpverlening en opvoedingsondersteunende organisaties.

Er is een koppeling tussen het schoolmaatschappelijk werk in het basisonderwijs en de Opvoedingswinkel. Via de Opvoedingswinkel blijft het schoolmaatschappelijk werk op de hoogte van het aanbod binnen de gemeente Oss. De koppeling met schoolmaatschappelijk werk en leerplicht zou nog iets nadrukkelijker kunnen worden ingezet.

Het signaleren van trends en hiaten in het aanbod vindt vanaf 2005 plaats in het signaleringsnetwerk 12-. Dit netwerk bestaat uit medewerkers van de Opvoedingswinkel, vertegenwoordigers van alle hulpverlenende instellingen, het schoolmaatschappelijk werk, leerplicht, onderwijs en peuterspeelzalen. In de ideale situatie zijn alleen in de opvoedingswinkel alle producten op het gebied van opvoed- en opgroeiondersteu-

ning beschikbaar (te koop). De informatie en adviesfunctie voor jeugd van 12 tot en met 19 jaar zou nog toegevoegd kunnen worden.

Alle instellingen die met opvoeders werken overleggen met elkaar wat er aan lokaal aanbod nodig is en in welke hoeveelheid. Expertise en uitwisselen van deskundigheid zorgen ervoor dat er een uitgebalanceerd aanbod ontstaat. Overlap en/of witte vlekken worden voorkomen (opvoedingswinkel in de brede variant).

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijsbeleid 2006-2010

- De Opvoedingswinkel is een voorziening die voor iedereen toegankelijk is. Het is mogelijk om een individueel of groepsgericht aanbod te doen en opvoedingscompetenties te vergroten. Het netwerk jeugd van 0 tot 12 jaar komt voor een belangrijk deel samen in de Opvoedingswinkel. Het sluitend maken van de keten kan vanuit de Opvoedingswinkel worden vormgegeven. Gezien de maatschappelijke opdracht vanuit de WMO en Operatie Jong en onze eigen ambities op dit terrein, betekent dit dat de opvoedingswinkel inhoudelijk noodzakelijk is voor de uitvoering van dit jeugd- en onderwijsbeleidskader. Structurele financiering van de Opvoedingswinkel (in de brede variant) is hiervoor noodzakelijk.
- Opvoedingsondersteuning is nog niet zo vanzelfsprekend als men zou wensen. Voor een grote groep is de drempel om vragen te stellen over de opvoeding van kinderen nog groot. De Opvoedingswinkel zal, in samenwerking met partners buiten Oss, opvoedingsondersteuning meer onder de aandacht brengen. Daarnaast zal de Opvoedingswinkel vindplaatsgericht werken door middel van het regelmatig bezoeken van basisscholen en peuterspeelzalen.
- Met name de plaatsingen op sociaal-medische indicatie (SMI's) in de kinderopvang zijn een instrument in het preventief jeugdbeleid. Het is de moeite waard om te onderzoeken of indicatiestelling en plaatsing in één centraal punt te realiseren is binnen de Opvoedingswinkel. Op deze manier kan de voortgang van hulpverlening en plaatsing in de kinderopvang gekoppeld worden. Opvoeders die ondersteuning nodig hebben of plaatsende instanties melden zich al gelijk aan het centraal loket in de opvoedingswinkel.
- Positionering van de opvoedingswinkel verdient opnieuw aandacht. De samenhang en toegang tot de (jeugd)hulpverlening moet zijn gegarandeerd. Bij het onderbrengen van de 5e functie 'coördinatie van zorg(hulpverlening)' is een directe relatie met (jeugd)hulpverlening noodzakelijk.
- Daarnaast moet onderzocht worden in hoeverre een centrale bundeling van al het opvoed- en opgroeiondersteuningsaanbod op dit gebied kan leiden tot een groter bereik van diverse doelgroepen, en een meer uitgebalanceerd aanbod.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen.

- Landelijk is afgesproken dat, wil er een sluitend aanbod tussen jeugdzorg en preventief jeugdbeleid ontstaan, er vijf gemeentelijke functies te onderscheiden moeten zijn: 1. Informatie en advies, 2. Signalering, 3. Toeleiding naar hulpaanbod, 4. Licht pedagogische hulpverlening en 5. Coördinatie van zorg. In de WMO zal vastgelegd worden dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze vijf functies. De Opvoedingswinkel geeft invulling aan de eerste vier functies. Nader bekeken moet worden welke rol de Opvoedingswinkel kan spelen in het uitvoeren van de vijfde functie: coördinatie van zorg aan risicogezinnen.
- In het kader van de Impulsfinanciering Opvoedingsondersteuning moet de Opvoedingswinkel het bereik van risicogezinnen en jeugdigen vergroten. Om dit bereik te vergroten (of te handhaven) wil men t.b.v. de allochtone doelgroep inzetten op het behouden van de outreachende methodiek van de gezinscontactpersoon. Een belangrijke succesfactor is kennis van cultuur en taal en realisatie van de intermediairfunctie voor ouders. Tot op heden is er ingezet op het bereiken van de Turkse risicogezinnen. Onderzocht moet worden of de methodiek van de gezinscontactpersoon ook toegepast kan worden op autochtone risicogezinnen.
- Om ervoor te zorgen dat de autochtone risicogezinnen gebruik maken van de Opvoedingswinkel wordt van de GGD en Thuiszorg verwacht dat zij een actieve taak vervullen in het toeleiden naar de Opvoedingswinkel. De Opvoedingswinkel zal zich meer moeten gaan richten op directe vindplaatsen zoals peuterspeelzaal, school (Opvoedingswinkel op locatie), huisartsen, consultatiebureaus, sociale dienst, leerplicht, politie. Het is van belang dat de wijze van benadering en het aanbod afgestemd worden op de behoeftes van de doelgroep.

1.2. Opvoedingsondersteuningsprogramma's I (Moeders Informeren Moeders; Stevig Ouderschap).

Lokale situatie

Opvoedingsondersteuning is een kerntaak van de Thuiszorg Brabant Noord-Oost. Zelf omschrijft zij de taak als 'het verbeteren van opvoedingssituaties van kinderen, waarbij ouders/verzorgers het aangrijpingspunt vormen'. Zij geven binnen hun reguliere opvoedingsondersteuningsaanbod informatie en advies, organiseren inloopsprekuren, themabijeenkomsten en een dagelijks telefonisch spreekuur.

Moeders Informeren Moeders (MIM)

Naast de reguliere zorg op het consultatiebureau biedt de Thuiszorg in Oss het project Moeders Informeren Moeders (MIM) project aan. Het is een gezondheidsvoorlichtings- en opvoedingsondersteuningsprogramma in de thuissituatie voor moeders van een eerste kind: de programmamoeders. Het programma bestaat uit 18 maandelijks huisbezoeken

door vrijwilligers: de bezoekmoeders. Door middel van ondersteuning in het streven naar zelfredzaamheid en zelf-zorg worden de programmamoeders minder afhankelijk van deskundigen bij de opvoeding en zorg voor hun kind. Het programma sluit aan bij de belevingswereld van moeders. De gemeentelijke financiering van het programma is geregeld tot en met 2006.

Het project Stevig Ouderschap

Thuiszorg Brabant Noord-Oost wil halverwege 2006 in Oss beginnen met het project Stevig Ouderschap. Men heeft hiervoor een subsidieverzoek ingediend bij de Provincie en de gemeente Oss.

Hiervoor wordt verwezen naar de extra middelen van het rijk (Motie Verhagen) waarbij € 50,00 voor iedere nieuwgeborene in de gemeente beschikbaar wordt gesteld voor opvoed- en opgroeiondersteuning.

Het programma 'Stevig Ouderschap' heeft tot doel:

- het opsporen van risicogezinnen;
- geven van extra begeleiding aan de doelgroepgezinnen;
- preventie van opvoedingsproblematiek;
- voorkoming van kindermishandeling;
- toepasbaar maken van het programma voor de dagelijkse praktijk jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar.

De Thuiszorg selecteert 'mogelijke' risicogezinnen in de kraamperiode. Dit doet men door middel van een speciaal daarvoor ontwikkelde interviewlijst. Na een selectie wordt aan gezinnen een ondersteuningsprogramma aangeboden dat bestaat uit 6-10 huisbezoeken door een speciaal daarvoor opgeleide jeugdverpleegkundige. Binnen deze aanpak wordt aandacht besteed aan het ouderschap en opvoedingscompetenties. Bij aanwezigheid van andere problematiek worden eventueel andere instanties ingeschakeld. Het programma wordt uitgevoerd door verschillende Thuiszorgorganisaties uit Brabant. Er is wetenschappelijke begeleiding op het gebied van effectmeting door de Universiteit Nijmegen.

Stevig ouderschap is gebaseerd op het programma Oké dat op de lijst van effectieve interventiemethoden van het NIZW voorkomt (zie voor uitleg van deze lijst blz. 63 t/m 65 van deze nota)

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijsbeleid 2006-2010

- Mogelijkheden bezien in hoeverre alle opvoed- en opgroei-producten die buiten het reguliere aanbod JGZ vallen, kunnen worden ingebracht in de opvoedingswinkel.
- Inzichtelijk maken of MIM voorziet in een behoefte of dat er inmiddels een overlap is ontstaan met andere projecten.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen

- Het project 'Stevig Ouderschap' verdient ondersteuning omdat het past binnen de gemeentelijke doelstelling van deze notitie om 'achter de voordeur' te komen bij probleemgezinnen.
- Een punt van aandacht hierbij is nog wel de betrokkenheid

en afstemming met andere ketenpartners. Het project moet niet geïsoleerd worden uitgevoerd. Juist de samenhang van de aanpak op de totale gezinssituatie in plaats van deelgebieden (coördinatie van de zorg) moet het verschil maken.

1.3. *Opvoedingsondersteuningsprogramma's II (Opstapje, Opstap, Spelenderwijs en Speel-o-theek)*

Algemene beschrijving van dit terrein

Opstap en Opstapje zijn zogenaamde home-based programma's waarbij naast aan de sociale en cognitieve ontwikkeling van het kind, ook aan de opvoedingscompetenties van ouders wordt gewerkt. Buurtmoeders (semi-professionals) komen bij ouders en kinderen thuis en krijgen hiermee een totaalbeeld van de thuissituatie. Het programma duurt meestal 2 schooljaren.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)-programma's zijn center-based programma's waarbij het kind vooral vanuit een centrum (peuterspeelzaal of kinderdagverblijf) wordt benaderd. Meestal door sterk gestructureerde methodische programma's die een drietal jaren doorlopen. VVE is vanuit rijksbeleid in 2001 uitgezet richting gemeenten. In Oss is gekozen voor de methodiek Piramide (een uitgebreidere beschrijving van VVE vindt u onder hoofdstuk 3 onderwijsachterstandenbeleid).

De hoeveelheid aan beschikbare opvoedingsondersteuningsprogramma's en de overlap hierin heeft het ministerie van VWS doen besluiten om een wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar effectieve opvoedingsondersteuningsprogramma's voor de uitvoering van het preventief jeugdbeleid. Hieruit is een lijst ontstaan (Inventijst).

Zowel VVE als Opstap/Opstapje zijn als effectieve programma's onderzocht en beschreven. Het onderzoek geeft geen uitsluitsel of aanbeveling wanneer beide programma's tegelijkertijd worden uitgevoerd.

Huidige lokale situatie en/of ontwikkeling

Opstapje (2-4 jaar) en Opstap (4-6 jaar) kennen een lange voorgeschiedenis in de gemeente Oss. Zo wordt Opstapje al 11 jaar en Opstap al 13 jaar naar volle tevredenheid door Vivaan in Oss uitgevoerd.

Aan Opstapje (autochtone en allochtone gezinnen) nemen 42 gezinnen deel en aan Opstap 45 (Turkse ouders). Opstap en Opstapje zijn te beschouwen als basisvoorziening met specifieke aandacht voor een bepaald risicokenmerk (namelijk taal- en ontwikkelingsachterstand).

De samenhang tussen VVE (Piramide) en ouderbetrokkenheid en Opstap en Opstapje is nooit goed onderzocht en integraal afgewogen. Ook is niet duidelijk of en in welke mate Opstapje- en Opstap en Piramide elkaar versterken

en/of betere resultaten oplevert. Zeker is wel dat alle Opstapjekinderen (99%) ook gebruik maken van het peuterspeelzaalwerk. Ook gaat een grote groep Opstapjekinderen naar een basisschool waar geen Piramide-aanbod is. De samenhang tussen VVE (Piramide) en ouderbetrokkenheid en Opstap en Opstapje is niet duidelijk. Van de Opstapjekinderen maakt 65% gebruik van een intensieve VVE-peuterspeelzaal en 35% van een minder intensieve VVE-peuterspeelzaal. Bij de intensieve variant wordt tutoring aangeboden, is aandacht voor ouderbetrokkenheid en spelen de kinderen een extra dagdeel. Het vraagt een actieve inzet van ouders en dat doet Opstapje ook.

Het programma Spelenderwijs stimuleert de ontwikkeling van het kind en vergroot de opvoedingscompetenties van ouders. Spelenderwijs is een intensievere variant van Opstap en Opstapje. Vaak spelen er op meerdere levensgebieden van deze gezinnen problemen.

De medewerker Spelenderwijs richt zich op de opvoeding en verwijst voor de andere problemen door naar hulpverlening. Plaatsing of doorverwijzing van een kind gebeurt via de Thuiszorg via SPO en via het onderwijs.

De speel-o-theek is in hetzelfde pand gehuisvest als de opvoedingswinkel. Door de combinatie van speelgoed en informatie over opvoeding wordt de drempel verlaagd. Er zijn 200 ouders lid van de speel-o-theek. Dit aantal is al jaren op hetzelfde niveau.

Daarnaast biedt Vivaan nog een aantal cursussen aan. In 2005 was dit een cursus voor Turkse vaders, een cursus voor vrouwen over opvoeden en een computercursus voor vrouwen.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Samenhang tussen Opstapje, Opstap en VVE inzichtelijk maken en onderzoeken in hoeverre deze kinderen betere resultaten laten zien, dan VVE-kinderen die geen gebruik maken van Opstap en Opstapje.
- Optimale afstemming en samenhang tussen beide projecten verbeteren. Hierbij spreiding van het aanbod tussen VVE scholen en niet- VVE scholen mee laten wegen.
- De mogelijkheden bekijken in hoeverre alle opvoed- en opgroei-producten in de opvoedingswinkel kunnen worden ingebracht.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen

- Van het project Spelenderwijs maken in het algemeen risicogezinnen gebruik die passen binnen de definitie zoals die in deze nota is beschreven. Het project vult hiermee een hiaat op tussen de Thuiszorg (verwijzer) en Bureau Jeugdzorg. Op dit moment worden 47 gezinnen begeleid. De samenhang en afstemming met 'coördinatie van zorg' tussen het project en de totale gezinssituatie is van belang. Door stagnatie in de jeugdhulpverlening blijven deze gezinnen langer in de projecten dan nodig en ontstaat er een wachtlijst.

- Onderzocht moet worden in hoeverre binnen de bestaande beschikbare capaciteit bij Vivaan, deze intensieve methode meer toegepast zou moeten worden.
- De speel-o-theek heeft het voornemen om minder draagkrachtige opvoeders in Oss een gratis abonnement voor de speel-o-theek aan te bieden. Hiertoe wil de speel-o-theek gebruik maken van provinciale subsidies en fondsen. Goed en gevarieerd speelgoed is belangrijk voor kinderen, met name kinderen die door de inkomenssituatie van hun ouders extra risicokenmerken hebben. Daarnaast wordt door het lenen van speelgoed de drempel richting opvoedingswinkel verlaagd. Dit initiatief past prima binnen het preventief jeugdbeleid. Exacte bepaling van de doelgroep verdient aandacht.

1.4. *Kinderopvang*

Algemene beschrijving van dit terrein

De kinderopvang opereert op het vlak van dienstverlening en het publieke domein.

Deze sector heeft veel te maken met de verandering van wet- en regelgeving. De kinderopvangsector is volop bezig met innovatie en professionalisering. Kinderopvang draagt bij aan de mogelijkheid tot een grotere arbeidsparticipatie en daarmee aan de economische ontwikkeling.

De kinderopvang is een belangrijke basisvoorziening voor kinderen van 0-12 jaar. Kinderopvang draagt op een positieve manier bij aan de ontwikkeling van kinderen. Bovendien is kinderopvang een nuttige aanvulling op de opvoeding thuis. Soms is kinderopvang een vorm van laagdrempelige ondersteuning bij de opvoeding. Net als in het peuterspeelzaalwerk, zijn jonge kinderen meerdere uren per dag aanwezig. Daarom heeft een kinderopvanginstelling een goed beeld, of de ontwikkeling van een kind voorspoedig verloopt en of er problemen zijn in de thuissituatie. Kinderopvanginstellingen die kinderen op medisch en sociale indicatie opvangen gebruiken de Osse Peuters Ontwikkelingsvolglijst (OPO). Hiermee wordt systematisch informatie verzameld die na toestemming van ouders aan de basisschool wordt overgedragen.

Door de motie Van Aartsen/Boss worden scholen wettelijk verplicht om voor- en naschoolse opvang te regelen (invoeringsdatum is 1-8-2007) om de arbeidsparticipatie te bevorderen. Scholen moeten zelf kunnen bepalen hoe ze de opvang organiseren. De kinderopvang is vervolgens verantwoordelijk voor de kwaliteit. Voor de financiering moet aansluiting worden gezocht bij de Wet Kinderopvang. Door dit voornemen is het beleidsterrein enorm in beweging. Kinderopvangondernemers heroverwegen hun aanbod en schoolbesturen zijn bezig hiervoor beleid te ontwikkelen. Gemeenten hebben behalve op het gebied van onderwijs-huisvesting geen nadrukkelijke rol bij deze ontwikkeling. Bij de Horizonschoolontwikkeling zijn op dit terrein nadrukkelijk beleidsdoelen geformuleerd.

Beschrijving huidige lokale ontwikkelingen/ lokaal beleid

Bij de invoering van de Wet Kinderopvang is door de gemeenteraad van Oss in november 2004 een beleidskader vastgesteld waarin het doelgroepenbeleid is vastgelegd. Om de toegankelijkheid van de kinderopvang te garanderen zijn er specifieke uitvoeringsafspraken gemaakt. De gemeente Oss heeft op grond van de Wet Kinderopvang een wettelijke taak in het melden en registreren van kinderopvanginstellingen. Tevens heeft zij een taak om toe te zien op de kwaliteit van de kinderopvang. Hiertoe voert de GGD controlebezoeken uit. Op het gebied van handhaving van deze kwaliteit heeft de gemeente nog geen specifiek beleid ontwikkeld. Het speelveld van de kinderopvangaanbieders is zeer divers. Er is een grote hoeveelheid van kinderopvangaanbieders, van één-pitters tot landelijk werkende kinderopvangorganisaties. Het gemeentelijk kinderopvangbeleid is er de laatste jaren op gericht te komen tot een wijkgerichte clustering van voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar in de vorm van Horizonscholen. Te stellen is dat de capaciteit van kinderopvang in de gemeente Oss voldoende is; er bestaan nagenoeg geen wachtlijsten. Spreiding van voorzieningen kan verbeterd worden. Zo is er sprake van een overaanbod en leegstand in de wijk Ruwaard. Hierop heeft de gemeente beperkt invloed omdat er onder voorwaarden sprake is van een vrije markt. Daar waar de gemeente zelf voorzieningen realiseert wordt met spreiding rekening gehouden. Bij verhuur van gemeentelijk gerealiseerde voorzieningen wordt de keuze voor een ondernemer bepaald door middel van aanbesteding.

Door de versnippering en kleinschaligheid lukt het niet met alle kinderopvangaanbieders afspraken te maken over bijzondere doelgroepen of ander gemeentelijk beleid. Vaak komt het neer op overleg met de grootste kinderopvangaanbieders.

Naast het doelgroepenbeleid is er een doelgroep die op grond van sociaal-medische indicaties (SMI's) gebruik maakt van kinderopvang. De gemeente is wettelijk verplicht de kosten van kinderopvang voor deze groep te betalen. Eigen bijdragen worden naar inkomen geheven. In de meeste gevallen is sprake van een risicogezin zoals in deze nota beschreven. Kinderopvang biedt ondersteuning door de ontwikkeling van het kind te stimuleren en achterstand te voorkomen. Soms is het nodig de thuissituatie te ontlasten of een ondertoezichtstelling te voorkomen. Indicatie tot plaatsing wordt afgegeven door Thuiszorg, Bureau Jeugdzorg, Raad voor Kinderbescherming en GGZ. Op dit moment maken 11 kinderen gebruik van de dagopvang en 12 kinderen gebruik van de buitenschoolse opvang. Het gaat in totaal om 17 Osse gezinnen. De indicatie wordt tijdelijk afgegeven, altijd in combinatie met een aanvullend hulpverleningsaanbod. In 2006 en 2007 blijven de SMI's onder verantwoording van de gemeente vallen. Bezien wordt of vanaf 2008 deze plaatsen onder de WMO vallen.

Algemene aandachtspunten kinderopvangbeleid

In overleg met de kinderopvangaanbieders is het nodig op een aantal punten kinderopvangbeleid (2006-2010) te formuleren. Onderwerpen hierin kunnen zijn:

- spreiding van voorzieningen;
- toegankelijkheid voor specifieke doelgroepen en het handhaving-beleid;
- stimulering van professionele tussenschoolse opvang;
- bevorderen van samenwerking met basisscholen en instellingen voor buitenschoolse opvang;
- multifunctioneel gebruik van gebouwen en voorzieningen.

Specifieke aandachtspunten kinderopvangbeleid risicogroepen

- Kinderopvang als instrument preventief jeugdbeleid handhaven en verder uitbreiden
- Huidig uitvoeringsbeleid SMI's formuleren, vaststellen en bespreken met de kinderopvanginstellingen.
- Mogelijkheid onderzoeken om opvoedwinkels als centraal inschrijfpunt SMI's te gebruiken.
- Informatieverstrekking mogelijkheden en naar plaatsende instellingen bevorderen.

1.5. Peuterspeelzaalwerk**Algemene beschrijving van dit terrein**

De peuterleeftijd is een belangrijke leeftijdsfase in de ontwikkeling van kinderen. Vandaar dat er de laatste jaren in toenemende mate activiteiten worden geïnitieerd om deze leeftijdsgroep te bereiken. Het peuterspeelzaalwerk speelt daarbij een belangrijke rol. Niet alleen als welzijnsvoorziening, maar ook als voorbereiding op de basisschool. Op veel peuterspeelzalen wordt daarom niet meer alleen gespeeld, de peuterspeelzalen hebben ook meer educatieve doelstellingen. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het peuterspeelzaalwerk in de gemeente Oss wordt uitgevoerd door de Stichting Peuterspeelzalen Oss (SPO). Op een twintigtal peuterspeelzalen in de gemeente kunnen peuters van twee tot vier jaar oud twee dagdelen op een gestructureerde wijze spelen met leeftijdgenoten. Eind 2004 is de Kadernota Peuterspeelzaalwerk vastgesteld. In deze kadernota is in feite het bestaande beleid van deze basisvoorziening vastgelegd. Er is expliciet de keuze gemaakt voor twee betaalde leidsters op een groep van zestien peuters. Het stimuleren van de ontwikkeling van peuters wordt als een basistaak van het peuterspeelzaalwerk gezien. Daarnaast kan het peuterspeelzaalwerk juist voor die kinderen met

een dreigende of gesignaleerde (taal)achterstand iets extra's bieden in de vorm van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). VVE wordt op een vijftal peuterspeelzalen uitgevoerd. In de Verordening peuterspeelzaalwerk Oss zijn de kwaliteitsregels voor het peuterspeelzaalwerk vastgelegd.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Een aantal aanbevelingen uit de kadernota moet verder vorm krijgen. Zo wordt vanaf 2005 de peuteradministratie geautomatiseerd zodat het bereik onder diverse groepen beter in beeld kan worden gebracht. Op termijn wordt deze administratie ingezet om de overdracht naar het basisonderwijs te digitaliseren.
- Hoewel het gemiddeld bereik van het peuterspeelzaalwerk in Oss met bijna 75% erg hoog is, is de deelname in bepaal-

de wijken en onder bepaalde groepen nog te laag. Werving en toeleiding van deze groep verdient meer aandacht.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen

- Het is reeds mogelijk dat op basis van een sociaal-medische indicatie deelname aan peuterspeelzaalwerk wordt vergoed. Om het bereik onder deze specifieke groep te vergroten, zal meer aandacht moeten uitgaan naar het vergroten van de bekendheid van de mogelijkheden van deze voorziening. Hierbij is met name een rol weggelegd voor consultatiebureaus.
- Daarnaast zal de afstemming tussen opvoedingsondersteuningsprogramma's en peuterspeelzaalwerk moeten worden verbeterd. Het gaat hier vanzelfsprekend om inhoudelijke afstemming om overlap te voorkomen en aansluiting te bevorderen.

Thema 2

Jeugd en onderwijs

2.1 Onderwijsachterstandenbeleid

Algemene beschrijving van dit terrein

Vanaf augustus 2006 worden de budgetten en de verantwoordelijkheden voor het bestrijden van onderwijsachterstanden voor een groot deel overgeheveld van gemeenten naar schoolbesturen. Dit past binnen de lijn van het vergroten van de autonomie van schoolbesturen. Het idee hierachter is dat “iedereen moet doen waar men goed in is”. Gemeenten hebben als meest ‘schoolnabije overheid’ een verantwoordelijkheid voor het functioneren van de lokale infrastructuur en voor het realiseren van samenhang tussen de schakels binnen de jeugdketen, waaronder het onderwijsachterstandenbeleid. De zogenaamde uitvoerende regie is hiermee in handen van de schoolbesturen en de bestuurlijke regie in handen van de gemeente. Binnen het toekomstige onderwijsachterstandenbeleid hebben gemeenten grofweg nog verantwoordelijkheid voor voor- en vroegschoolse educatie, voortijdig schoolverlaten, schakelklassen en het voeren van overleg met schoolbesturen over het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Daarbij hoort ook de doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar het primair onderwijs.

Naast deze verschuiving van budgetten en verantwoorde-lijkheden, staat het onderwijs de komende periode nog een aantal ingrijpende veranderingen te wachten. De eerste betreft de invoering van de lumpsumfinanciering in het basisonderwijs. Vanaf 1 augustus 2006 wordt het basisonderwijs namelijk niet meer voor diverse afzonderlijke zaken gefinancierd, maar zal het één bedrag ontvangen waarbinnen zelf keuzes gemaakt moeten worden. Ook dit past in de lijn van het vergroten van autonomie. In de tweede plaats zullen in 2007 zowel de gewichtenregeling in het primair onderwijs als de CUMI-regeling in het voortgezet onderwijs (VO) worden afgeschaft. Voor het primair onderwijs komt hiervoor een nieuwe gewichtenregeling in de plaats. Hierbij wordt het opleidingsniveau van de ouders het criterium in plaats van de etniciteit. Het voortgezet onderwijs krijgt een nieuwe regeling in het kader van het leerplusarrangement VO. In het kader van deze regeling ontvangen alle VO-scholen extra middelen als meer dan 30% van hun populatie afkomstig is uit achterstandswijken of gebieden. Van VO-scholen wordt ook verwacht dat ze zogenaamde “reboundvoorzieningen” inrichten als daar behoefte aan is. Een reboundvoorziening is een voorziening voor tijdelijke intensieve begeleiding en opvang van leerlingen met ernstige gedragsproblemen. Tot slot zal de komende periode de zogenaamde “zorgplicht” nader worden uitgewerkt. Deze vloeit voort uit een plan van de minister van Onderwijs om scholen verantwoordelijk te stellen voor het vinden van een juiste onderwijsplaats voor een leerling die zich bij hen meldt. De belangrijkste reden hiervan is dat veel leerlingen door het woud van regels tus-

sen wal en schip dreigen te vallen en thuis komen te zitten. Aan scholen wordt nu de taak opgedragen om een passende plaats te vinden voor een leerling met bijvoorbeeld een beperking. De bekostiging van het speciaal onderwijs moet uiteindelijk komen te vervallen. Hoewel de exacte uitwerking nog onbekend is, is wel zeker dat het voor het onderwijs en de organisatie van zorgstructuren grote gevolgen zal hebben.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Binnen de gemeente Oss wordt op diverse manieren uitvoering gegeven aan het onderwijsachterstandenbeleid. Het betreft hier enerzijds projecten binnen schooltijd zoals VVE, CREAS en De Buurt Ons Huis (DBOH), en anderzijds projecten buiten schooltijd of in de omgeving van de school zoals Verlengde Schooldag (VLS), School Maatschappelijk Werk (SMW) en het Taalarrangement. Via het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten Way2go, wordt bovendien ingezet op het behalen van een startkwalificatie door jongeren. Een ander belangrijk onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid wordt gevormd door de Horizonscholen, de Osse variant van de Brede School.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- Per 1-8-2006 stopt de financiering van de specifieke onderwijsachterstandenprojecten zoals bovengenoemd, omdat de middelen hiervoor rechtstreeks naar de schoolbesturen gaan. Diverse aanbieders van activiteiten zijn in overleg met schoolbesturen over de mogelijkheden van continuering. Dit past binnen de autonomie van de schoolbesturen. Hierop is slechts één uitzondering gemaakt dat is het project schoolmaatschappelijk werk PO en VO (hierop komen we in deze paragraaf nog terug).
 - Binnen het onderwijs(achterstanden)beleid zijn er projecten die zich op de scheidslijn bevinden van taakafbakening tussen schoolbesturen en gemeente. Het onderwijs opereert voortdurend op de grens van het onderwijs en de zorg. Vanuit de autonome positie van het onderwijs zal zeker samenwerking met maatschappelijke instellingen en de gemeente nodig zijn.
 - De gemeente kan vooral een meerwaarde bieden door in nauwe samenwerking met schoolbesturen de regie te voeren over het stelsel van hulp- en zorgorganisaties en voldoende samenhang hiertussen te bevorderen.
 - De gemeente voldoet aan de genoemde wettelijke verplichtingen op het gebied van VVE, voortijdig schoolverlaten, leerplicht, schakelklassen en integratie. Op de meeste punten kan worden voortgebouwd op bestaand beleid. Bij uitbreiding en/of intensivering zal de relatie met andere voorzieningen en/of een bijdrage aan de geformuleerde doelstellingen bekeken moeten worden.
- Het specifieke onderdeel van schakelklassen zal in de komende periode nader moeten worden onderzocht.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en risicjongeren.

- Programma's als VVE, Schakelklassen en RMC richten zich voor een groot deel op beperkte risicokenmerken (bijv: taalachterstand of afgebroken schoolopleiding) zoals wij die beschreven hebben. Het zijn projecten die aan een totale groep worden aangeboden en die zijn te zien als een soort basisvoorziening maar daarnaast kenmerken hebben van een specifieke projectmatige aanpak. De belangrijkste opdracht voor het onderwijs zal zijn hun zorgstructuur dusdanig in te richten dat voor alle risicoleerlingen een aanbod op maat beschikbaar is. Een goed ingerichte interne zorgstructuur geeft daarnaast de mogelijkheid om opvallende signalen van gezinnen en jongeren op te pakken.
- Naast de verplichte wettelijke onderdelen is er beperkte ruimte om lokale accenten aan te brengen. In dit kader zullen alleen projecten worden gefinancierd die hun effectiviteit reeds hebben bewezen. De nadruk ligt hierbij op signaleren van risicokenmerken, en coördineren en afstemmen van aanbod. De aandacht gaat uit naar risicogezinnen die aan meer dan alleen het risicokenmerk van taalachterstand voldoen.

2.2. Leerplicht

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Om allerlei redenen kunnen jongeren vastlopen op school, vanwege sociaal-emotioneel beperkende factoren of anderszins persoonlijke problemen, door gezinsomstandigheden, maar ook vanwege gewoonweg een verkeerde studiekeuze. Aan gemeenten is opgedragen de naleving van de Leerplichtwet door scholen, ouders en leerplichtige jongeren te controleren. Het uiteindelijke doel hiervan is leerplichtige jongeren optimale kansen te bieden zich te ontwikkelen tot jong volwassenen met goede perspectieven in onze maatschappij en in het bijzonder op de arbeidsmarkt. De gemeente Oss heeft 1,67 formatieplaats beschikbaar voor het uitvoeren van de functie van leerplichtconsulent. Het uitvoeren van de leerplichttaken van de gemeente Lith valt ook hierbinnen. Van oudsher vindt het meeste verzuim plaats in de leeftijd 14-16 jaar. Desalniettemin is het afgelopen schooljaar 2005/2006 extra ingezet op het basisonderwijs. Door middel van een actie op de Dag van de Leerplicht is onder andere de meldingsbereidheid van basisscholen in kaart gebracht. Daarnaast heeft de samenwerking met Way2go (RMC) meer vorm gekregen. Way2go richt zich primair op jongeren vanaf 16 jaar zonder startkwalificatie. Deze samenwerking wordt de komende jaren verder uitgewerkt.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- In 2006 zal de meldingsbereidheid van het voortgezet onderwijs in beeld worden gebracht. Dit is belangrijk omdat het aantal meldingen niet per se het daadwerkelijk

ke verzuim hoeft te weerspiegelen.

- Vervolgens zal de controle op het melden van zowel de in- en uitschrijvingen als het melden van verzuim worden aangescherpt. Het doel hiervan is te komen tot een leerlingenadministratie die te allen tijde actuele en betrouwbare gegevens kan leveren teneinde verzuim te bestrijden.
- Voor alle scholen voor primair- en voortgezet onderwijs moet vervolgens eenduidig beleid worden vastgesteld omtrent de wijze van het melden van verzuim en het verlenen van (bijzonder) verlof.
- Om dit te bereiken is het noodzakelijk een digitale koppeling met de schooladministraties van de scholen van PO en VO te realiseren.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en risicjongeren

- Een leefgebied waar problemen van kinderen en jongeren zich in allerlei vormen openbaren is het onderwijs. Deze kunnen zich onder anderen uiten via verzuim. Hierbij valt te denken aan het thuisblijven vanwege pesten, een verstoorde thuissituatie, ziek zijn vanwege een eetstoornis of vanwege psychische problemen, maar ook het niet gemotiveerd zijn om te leren. Na de leerkracht is de leerplichtconsulent vaak de eerste persoon die met het probleem van de leerling in aanraking komt. Binnen het hulpverleningsnetwerk functioneert de leerplichtconsulent dan ook vaak als een “spin in het web”.
- De leerplichtconsulent heeft hiermee een belangrijke signalerende taak. Met de in deze nota beschreven doelstelling om risicogezinnen en kinderen tijdig te bereiken is deze functie evident. Om deze reden moet de focus meer dan voorheen ook op de vroege schoolperiode worden gelegd: het primair onderwijs. In deze periode kunnen problemen vroegtijdig in beeld worden gebracht en hoeft een leerling in het ergste geval niet op hulp te wachten tot hij zonder diploma de school verlaat. Het belang van het bestrijden van voortijdig schoolverlaten, het bestrijden van verzuim in het voortgezet onderwijs en het behalen van een startkwalificatie staat hiermee uiteraard niet ter discussie.
- Binnen de huidige leerplichtformatie is er geen capaciteit voor de uitvoering van deze preventieve taak in het primair onderwijs. Bij erkenning van de noodzaak is uitbreiding van leerplichtformatie noodzakelijk. Hierbij is het dan wel noodzakelijk, dat een deel van de beschikbare (nieuwe) capaciteit wordt ingezet voor afstemmingsoverleg met andere instellingen (bijvoorbeeld: schoolmaatschappelijk werk, Veiligheidshuis enz.).
- Het leerplichtbeleid moet integraal onderdeel uit blijven maken van het jeugd- en onderwijsbeleid binnen stadsbeleid.

2.3. Voor- en Vroegschoolse Educatie

Algemene beschrijving van dit terrein

Veel allochtone kinderen hebben op het moment dat zij de basisschool binnenkomen een achterstand van ongeveer

twee jaar. Voor een flink aantal autochtone kinderen is die achterstand ongeveer één jaar. Uit onderzoek blijkt dat kinderen deze achterstand in het vervolg van het basisonderwijs niet of nauwelijks inlopen. Dit heeft vérstrekkende negatieve gevolgen voor de verdere schoolloopbaan en de latere maatschappelijke carrière. Een vroege aanpak van achterstanden moet zo'n slechte start voorkomen.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) houdt in dat kinderen op jonge leeftijd meedoen aan educatieve programma's, die starten in een voorschoolse voorziening (peuterspeelzaal, kinderopvang) en minimaal doorlopen tot in de eerste twee groepen van de basisschool. Het programma neemt een aantal dagdelen per week in beslag en het leren van de Nederlandse taal staat centraal. Er wordt gewerkt aan de hand van speciale VVE-programma's met een gestructureerde didactische aanpak. In de gemeente Oss is dit het programma Piramide.

Al vanaf 2002 is VVE een vast onderdeel in het landelijk beleidskader Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (GOA). Als doel voor de periode 2002-2006 wordt gesteld dat 50% van de doelgroep met een effectief VVE-programma moet worden bereikt. Voor de periode 2006-2010 moet dit 70% worden. De gemeente is hierbij (financieel) verantwoordelijk voor het voorschoolse deel, het basisonderwijs voor het vroegschoolse deel.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen.

Vanaf 2004 wordt in Oss door vijf koppels van ieder één peuterspeelzaal en één basisschool gewerkt met een intensieve variant van het VVE-programma Piramide. Dit houdt in dat wordt gewerkt met een "tutor" en dat op peuterspeelzalen gratis een derde dagdeel wordt aangeboden. Een tutor in de Piramide-methode is een speciaal getrainde leidster of leerkracht die binnen de groep individueel of in kleine groepen met de kinderen werkt. Via de intensieve VVE variant werd in het schooljaar 2004/2005 op peuterspeelzalen 40% van de doelgroep bereikt en op basisscholen 31%.

In het voorjaar van 2006 is bij Stichting Vivaan een VVE-coördinator gestart, die namens de gemeente op uitvoeringsniveau extra inhoudelijke ondersteuning aanbiedt aan leidsters en leerkrachten. Tegelijkertijd zorgt de coördinator voor het waarborgen van de inhoudelijke afstemming van het programma op de peuterspeelzalen en basisscholen. Op beleidsniveau adviseert de coördinator de gemeente Oss over onder meer het doelmatig inzetten van de beschikbare middelen en het meten van resultaten. Daarnaast organiseert de coördinator het overleg rond de overdracht van de Osse Peuter Ontwikkelingsvolglijst (OPO-lijst). Met ingang van het schooljaar 2006/2007 ontvangen schoolbesturen zelf de VVE middelen voor het vroegschoolse deel (groep 1 en 2). Alle schoolbesturen in de gemeente Oss die deelnemen aan VVE hebben financiering en continuering aan het project in dezelfde omvang als het niveau 2005/2006 toegezegd.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- Verhogen doelgroep peuters en leerlingen aan VVE-programma's. Hierbij moet rekening worden gehouden met de nieuwe gewichtenregeling die in 2007 zijn intrede doet; hierdoor kan de definitie van de doelgroep namelijk wijzigen.
- Een tweede speerpunt betreft de doorstroom van peuters naar de gekoppelde basisschool. De kracht van een VVE-programma (effectiviteit) ligt namelijk niet alleen in het preventieve karakter, maar vooral ook in de doorlopende periode van twee jaar peuterspeelzaal en twee jaar basisschool. Op dit moment vindt deze doorstroom niet of nauwelijks plaats.
- Monitoren en resultaatmeting van VVE-beleid. De afgelopen jaren is een start gemaakt met het inzichtelijk maken van de korte termijnresultaten van VVE. Deze effectmeting is echter nog niet voldoende ontwikkeld. De voorkeur gaat hierbij uit naar het volgen van de prestaties van een groep individuele leerlingen over bijvoorbeeld de gehele basisschoolperiode.

Specifieke aandachtspunten basisvoorzieningen en/of risicogezinnen

- Verbeteren van werving en toeleiding van kinderen uit risicogezinnen (sociaal zwakke milieus)
- Afstemming en samenhang tussen opvoedingsondersteuningsaanbod (Stapprojecten en VVE).
- Ouderbetrokkenheid in VVE dient meer aandacht te krijgen.

2.4. Onderwijs & Integratie (Spreidingsbeleid)

Algemene beschrijving van dit terrein

In januari 2006 is het beleidskader integratie 2006-2009 'Kleurrijk Oss' door de gemeenteraad vastgesteld. Het thema jeugd en onderwijs heeft hierin een belangrijke plaats. De beleidsdoelen richten zich grofweg op twee items: concentratievermijding en participatie en binding. In het uitvoeringsplan van het beleidskader is voor 2006 reeds concreet aangegeven hoe de beleidsdoelen naar de praktijk worden vertaald. Tot en met 2009 zal ieder jaar een nieuw uitvoeringsplan worden opgesteld door de coördinator integratie-beleid.

Vanaf 1-2-2006 zijn scholen verplicht om aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie van leerlingen in de Nederlandse samenleving. In de herziene kerndoelen voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs wordt aandacht besteed aan actief burgerschap (Wet op primair Onderwijs).

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

In dit beleidskader verdient het item concentratievermijding extra aandacht. De gemeente Oss heeft in november 2003 namelijk samen met drie schoolbesturen een convenant ondertekend met als doel de vorming van zwarte scholen

zoveel mogelijk tegen te gaan. Dit doet zij op vrijwillige basis. Vanaf 2005 is sprake van een actief spreidingsbeleid binnen het primair onderwijs in Oss. Met dit spreidingsbeleid wordt, voor wat betreft de etniciteit van de leerlingenpopulatie, een zo evenredig mogelijke afspiegeling van de bevolking in de buurt nagestreefd. Een kwantitatief onderzoek naar de samenstelling van de leerlingenpopulatie van de scholen in de stad Oss heeft tweemaal plaatsgevonden. Tevens wordt het zogenaamde voedingsgebied van de scholen in kaart gebracht. Inmiddels is in de wijk Ruwaard eveneens tweemaal een voorlichtingsbijeenkomst geweest voor ouders van kinderen die nog aangemeld moeten worden op een basisschool. Tijdens deze bijeenkomsten presenteren alle basisscholen in de wijk zich, zodat ouders een goed beeld hebben van het totale aanbod in de wijk. Door ook ouders van wat jongere kinderen te benaderen, was de tweede bijeenkomst in 2006 een groot succes.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- In opdracht van de gemeenteraad wordt in het voorjaar van 2006 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar enerzijds het keuzegedrag van ouders en anderzijds het beleid van individuele scholen om de gewenste samenstelling van de leerlingenpopulatie te bevorderen.
- Dit onderzoek moet concrete aanbevelingen doen ten aanzien van datgene wat scholen zelf kunnen bijdragen aan een evenredige verdeling van leerlingen en de sturingsmogelijkheden van de gemeente. De uitkomsten van dit onderzoek zullen gebruikt worden om het spreidingsbeleid de komende jaren verder vorm te geven.
- In het najaar van 2006 loopt het convenant met de schoolbesturen af. Nieuwe afspraken inclusief wettelijke wijzigingen over dit onderwerp moeten worden vastgelegd.

2.5. Horizonscholen

Algemene beschrijving van dit terrein

De Horizonschool is de Osse versie van de 'brede school'. Een Horizonschool biedt meer dan een gewone basisschool. Alle instellingen die met kinderen te maken hebben werken erin samen. Daarom kan er in een Horizonschool een consultatiebureau te vinden zijn, een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang. Daarnaast kan een Horizonschool ook kunst-, cultuur-, muziek- en creativiteitscursussen bieden, of sportieve activiteiten. Wijkbewoners rondom de Horizonschool kunnen bovendien zelf gebruik maken van de daar geboden mogelijkheden.

In elke Horizonschool is een kleuterspeelzaal te vinden.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

In het najaar van 2006 is de vijfde Horizonschool in de gemeente Oss in gebruik genomen. Hiermee is de doelstelling uit de beleidsperiode 2002-2006 behaald. Hoewel elke

locatie duidelijk een eigen karakter heeft, is met het vaststellen van het beleidskader Horizonscholen 'Hoe breed is de Horizon' een inhoudelijke beleidslijn voor de periode 2006-2010 uitgezet.

Het aantal Horizonscholen zal in de komende beleidsperiode worden uitgebreid.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- In de komende periode zullen de locaties zelfstandiger gaan werken onder leiding van een zogenaamde leading partner. Hiermee neemt de coördinatie vanuit de gemeente en Stichting Vivaan wat afstand van de uitvoering op locatie. De inhoudelijke doorontwikkeling wordt per locatie beschreven in een meerjarenbeleidsplan en een activiteitenplan voor twee jaar. Deze plannen zijn toegespitst op het profiel dat voor iedere locatie uniek is.
- Zowel kwalitatief als kwantitatief zijn zoveel mogelijk doelstellingen meetbaar geformuleerd. De belangrijkste onderdelen zijn het bevorderen van ouderparticipatie, het betrekken van de wijkbewoners en het verhogen van het ruimtegebruik.
- Omdat het nut van de Horizonscholen algemeen wordt erkend, wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om op nieuwe locaties een Horizonschool te ontwikkelen. Het is hierbij wel van belang dat een eventuele nieuwe ontwikkeling breed wordt gedragen door toekomstige participanten en er voldoende financiële mogelijkheden zijn.

Specifieke aandachtspunten basisvoorzieningen en/of risicogezinnen

- Binnen het lokaal jeugd- en onderwijsbeleid hebben Horizonscholen een spilfunctie. De samenwerking tussen instellingen die met opvoeding en jeugd te maken hebben is juist op deze locaties hechter dan elders al het geval is. Hierdoor ontstaan mogelijkheden het stedelijk beleid te vertalen naar wijkgerichte mogelijkheden. In een Horizonschool zou het niet mogelijk moeten zijn dat signalen van risicogezinnen niet leiden naar een afgestemde zorg op maat of geformuleerd plan van aanpak richting tweedelijns zorg.
- Ook op Horizonscholen moet worden gekeken naar mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan het vergroten van opvoedingscompetenties van (probleem)gezinnen in de wijk.

2.6. Schoolmaatschappelijk werk

Algemene beschrijving van dit terrein

Het onderwijs slaagt er als belangrijkste vindplaats van jeugdigen niet altijd in (vroegtijdig) problemen te signaleren en ontvangt omgekeerd niet tijdig signalen van andere schakels in de zorgketen. Indien problemen wel tijdig gesignaleerd worden verloopt de doorstroming naar achterliggende voorzieningen niet altijd voorspoedig en tijdig genoeg. Het

kabinet heeft via de operatie Jong een ambitie op dit terrein geformuleerd. Zij wil een effectief, sluitend zorgnetwerk rond de school bevorderen en daarnaast de aansluiting tussen de externe en de interne leerlingenzorg versterken.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkeling

Een van de doelstellingen uit het vorige beleidskader 'Jeugd in-zicht' (Jeugd- en Onderwijsbeleid 2002-2006) is het realiseren van laagdrempelige hulp voor jongeren binnen de scholen. Deze doelstelling is met de invoering van schoolmaatschappelijk werk gerealiseerd (vanaf september 2003 op alle scholen voor voortgezet onderwijs en MBO en vanaf maart 2004 op alle scholen voor basisonderwijs).

Uit evaluaties blijkt dat men over het algemeen zeer positief is over het schoolmaatschappelijk werk: men beschouwt het schoolmaatschappelijk werk als een zinvolle aanvulling op het reguliere aanbod van de school. Alle leerlingen in het basis-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs worden bereikt door het schoolmaatschappelijk werk. Daardoor worden problematieken vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt. Het schoolmaatschappelijk werk heeft een deskundigheidsbevorderende werking op het onderwijs.

De aanwezigheid van een schoolmaatschappelijk werker op de scholen voor basisonderwijs werkt drempelverlagend voor ouders die voorheen doorverwezen moesten worden naar de reguliere hulpverleningsinstellingen.

Tevens heeft men aangegeven dat het schoolmaatschappelijk werk in de komende beleidsperiode 2006-2010 aandacht verdient en behouden moet worden.

Vanaf schooljaar 2006-2007 is de rijksuitkering Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (GOA) aan de gemeente beduidend verlaagd. Vooruitlopend op de vaststelling van het onderhavige beleidskader is door het college in maart 2006 besloten om voor de periode 2006 – 2010 de financiering van dit project veilig te stellen. Het risico dat de continuïteit van het project (en hierdoor een stuk basis voor dit beleidskader) zou wegvallen achtte het college te groot.

Algemene aandachtspunten beleid 2006-2010

- Landelijk is afgesproken dat, wil er een sluitend aanbod tussen jeugdzorg en preventief jeugdbeleid ontstaan, er vijf gemeentelijke functies te onderscheiden zijn: 1. Informatie en advies, 2. Signalering, 3. Toeleiding naar hulpaanbod, 4. Licht pedagogische hulpverlening en 5. Coördinatie van zorg. In de WMO zal vastgelegd worden dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze vijf functies. Het schoolmaatschappelijk werk vervult de 3e en 4e functie, en kan de zorgcoördinatoren en interne begeleiders ondersteunen bij het uitvoeren van de 1e en 2e functie.
- Het schoolmaatschappelijk werk is een basisvoorziening die vanuit een vindplaats werkt waar de gehele of een groot deel van de doelgroep wordt bereikt en waarmee jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Hierdoor

ontstaat tevens de mogelijkheid individueel of voor grote groepen jeugdigen problemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Kenmerkend is dat alle jeugdigen in Oss die een vorm van onderwijs bezoeken (4-23 jaar) via laagdrempelige hulp op hun eigen school terecht kunnen.

- Goede positionering en samenhang met andere voorzieningen blijft de komende tijd aandacht vragen.

Specifieke aandachtspunten voor risicogezinnen en risico jongeren

- Door het vroegtijdig signaleren van probleemgezinnen en probleemjongeren is het mogelijk in samenwerking met andere actoren een samenhangende aanpak te bespreken of te organiseren dat er een zwaardere vorm van hulp toegankelijk is.
- Bundelen en zicht houden op groepskenmerken en meer voorkomende problemen doorleiden naar beleidsmakers.

2.7. Talentencampus Oss.

Lokale ontwikkeling

Sinds oktober 2005 worden de mogelijkheden onderzocht om tot een integraal concept te komen waarbij onderwijs-, maatschappelijke en sportfuncties met elkaar verbonden worden en elkaar versterken. De oorsprong van dit idee ligt bij de verplaatsing van het Hooghuislyceum locatie Centrum naar het terrein van voetbalvereniging Top Oss.

Door een intensieve samenwerkingsrelatie tussen sport, gezondheid en leisure en horeca gerelateerde bedrijven en organisaties kan het onderwijs (VMBO) vorm geven aan het competentiegericht leren en kan sport een bredere bestaansbasis verwerven dan enkel voetbal.

Dit plan 'Talentencampus Oss' in wording wordt door een stuurgroep vormgegeven waarbij het gaat om het benutten van ontplooiingskansen voor kinderen en jong volwassenen in settings die uitdaging bieden en jeugdigen als uitgangspunt nemen.

Doelstelling van het project:

- Samenwerking tussen VMBO en MBO geeft een mogelijkheid om het competentiegericht onderwijs vorm te geven. Intersectorale opleidingen en doorlopende leerlijnen vormen een kwalitatieve verbetering van het onderwijs.
- Top Oss wil de functie en uitstraling van het voetbal beter benutten, zodat ook andere maatschappelijke organisaties en belangen hier hun voordeel mee kunnen doen.
- De amateurvereniging heeft de ambitie om een moderne sportvereniging te worden.

Algemene aandachtspunten voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Het doel van deze beleidsnotitie is om 'jeugdigen te stimuleren bij het ontwikkelen en ondersteunen van hun competenties en vaardigheden zodat zij verantwoordelijke leden van de Osse samenleving worden'.
- Talentencampus Oss is een ontwikkeling die volledig past binnen het jeugd- en onderwijsbeleid van de komende jaren. Er worden verbindingen tot stand gebracht tussen onderwijs, jeugdbeleid en sport. De 'talenten' en mogelijkheden van jeugdigen staan centraal.

- Alle mogelijkheden vanuit het jeugd- en onderwijsbeleid moeten benut worden om dit omvangrijke intersectoraal project mogelijk te maken.

Specifieke aandachtspunten voor risicogezinnen of risicojongeren

Dit project is niet specifiek voor risicojongeren maar een kwaliteitsimpuls om (onderwijs)-voorzieningen lokaal te verbeteren.

Thema 3

Professioneel jongerenwerk

3.1. Professioneel jongerenwerk

Algemene beschrijving van dit terrein

Er is een aantal functies te onderscheiden op het terrein van het jongerenwerk op het gebied van recreatie, educatie, hulp en opvang. Jongerenwerk speelt zich vooral af in de vrije tijd, buiten school, buiten het werk en buiten het gezin. Onder jongerenwerk worden verschillende werksoorten onderscheiden, zoals het professionele jongerenwerk, waaronder het accommodatiegericht jongerenwerk en het vindplaatsgericht of ambulant jongerenwerk, en het vrijwillige jongerenwerk dat uitgevoerd wordt door diverse soorten jongerenorganisaties. Er bestaat geen specifieke wet op jongerenwerk.

Het professioneel jongerenwerk moet meer zijn dan een recreatieve activiteit die jongeren 'van de straat houdt'. Het doel van jongerenwerk is om jongeren in hun groeiproses naar volwassenheid zo te ondersteunen, dat hun positie direct of op termijn verbeterd. Een van de kernfuncties van het professioneel jongerenwerk bestaat uit het leggen van contacten met jongeren en jongeren leren kennen. Deze functie kent twee kanten: aan de ene kant de ontwikkeling van de jongere in de gaten houden en ondersteuning bieden, aan de andere kant toezicht houden en waar nodig corrigeren. In de rol die het jongerenwerk inneemt gaat het om het vinden van een goed evenwicht tussen het opbouwen van een vertrouwensrelatie en het stellen van grenzen.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het professioneel jongerenwerk in Oss zet in op het begeleiden, ondersteunen en bieden van mogelijkheden voor zinvolle vrijetijdsbesteding aan jongeren (10-20 jaar). Tevens kunnen de eigen instelling en de instellingen op het gebied van openbare orde, jeugdzorg en verslavingszorg versterkt worden door in netwerken samenwerking te zoeken. Ten aanzien van problemen, risicogedrag en overlast heeft het jongerenwerk een preventief karakter.

In de gemeente Oss is het professioneel jongerenwerk te onderscheiden in drie werksoorten:

1. **Accommodatiegebonden jongerenwerk.**
 - a. Jongeren een veilige plek bieden om sociale vaardigheden en verantwoordelijkheid te ontwikkelen. Daarbij inzetten op het ondersteunen van jongeren, het signaleren van problemen/probleemgedrag en het motiveren tot het zoeken van hulp.
 - b. Jongeren ondersteunen bij het ontwikkelen van (politieke, culturele, muzikale, etc.) activiteiten.
 - c. Jongeren laagdrempelig toegang verschaffen tot informatie en advies.
 - d. Realiseren van een direct verband met het ambulante jongerenwerk (doordat bijvoorbeeld groepen jongeren op straat een 'eigen' avond op het jongeren centrum geboden wordt).

2. **Wijkgericht jongerenwerk.**
 - a. Organiseren van activiteiten (sport, disco, inloop) voor jongeren van 10 tot 16 jaar.
 - b. Vroegtijdig contact leggen met jongeren zodat bekendheid met en vertrouwen in het jongerenwerk gerealiseerd wordt. (Dit is van belang voor de uitvoering van accommodatiegebonden en ambulant jongerenwerk.)
 - c. Ondersteunen van groepen vrijwilligers (vrijwillig jongerenwerk) bij het organiseren van activiteiten voor jongeren van 10 tot 16 jaar.
3. **Ambulant jongerenwerk.**
 - a. Contact leggen met groepen jongeren op straat ter voorkoming van overlast.
 - b. Signaleren van risicogedrag bij individuele jongeren uit overlastgroepen, en daar actie op ondernemen.
 - c. Afstemmen van het preventieve jongerenwerk op de repressieve politieaanpak.
 - d. Vervullen van de intermediairrol tussen jongeren enerzijds en gemeente, instellingen en inwoners anderzijds.
 - e. Realiseren van een direct verband met het accommodatiegebonden jongerenwerk (doordat bijvoorbeeld groepen jongeren op straat een 'eigen' avond op het jongeren centrum geboden wordt).

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Voor wat betreft het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk zal het subsidiebeleid voor niet-professionele organisaties dat momenteel wordt opgesteld, leidend zijn.
- Voor wat betreft het professioneel jongerenwerk is het van belang de positie van het jongerenwerk binnen het nog te realiseren beleid voor jeugdoverlast duidelijk te formuleren.
- Landelijk is afgesproken dat, wil er een sluitend aanbod tussen jeugdzorg en preventief jeugdbeleid ontstaan, er vijf gemeentelijke functies te onderscheiden moeten zijn: 1. Informatie en advies, 2. Signalering, 3. Toeleiding naar hulpaanbod, 4. Licht pedagogische hulpverlening en 5. Coördinatie van zorg.

Het professioneel jongerenwerk kan een rol spelen in de eerste drie functies. Indien dit wenselijk is, zal er deskundigheidsbevordering moeten plaatsvinden om met name de derde functie goed te laten uitvoeren. Momenteel wordt er door middel van de jongeren-informatie-punten (JIP's) in jongeren centrum 't Honk en in de JIP-bus (Buzzz) reeds uitvoering gegeven aan de informatie- en adviesfunctie.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of risicogezinnen

- Het professioneel jongerenwerk is toegankelijk voor iedereen en bereikt een belangrijk deel van de doelgroep. Het bereik en de toegankelijkheid kunnen verder verbeterd worden door samenwerking tussen het jongerenwerk en het onderwijs.

- Het professioneel jongerenwerk bereikt jongeren die tot de doelgroep risicojongeren gerekend kan worden. Ze zien veel jongeren, krijgen veel signalen en hebben een goed contact met jongeren. Het jongerenwerk kan als vindplaats dienen voor de doelgroep risicojongeren. Om voor deze jongeren een goed aanbod te realiseren moet er een goede aansluiting zijn van het jongerenwerk op de keten jeugd en jeugdzorg en de keten jeugd en veiligheid.
- Signaleren en toeleiding van individuele jongeren naar de jeugdhulpverlening (en medewerker risicojeugd) effectueren.
- Mogelijkheid tot deelname van het jongerenwerk aan het casuïstiekbespreking in het veiligheidshuis bezien.

3.2. Professioneel kinderwerk

Algemene beschrijving van dit terrein

Het professioneel kinderwerk wordt in het land meestal uitgevoerd door een welzijnsinstelling. Over het algemeen wordt kinderwerk alleen in grotere gemeenten met meer dan 100.000 inwoners uitgevoerd. Meestal wordt dit ingepast in grote stedenbeleid en/of onderwijsachterstandenbestrijding.

Huidige lokale situatie

In de gemeente Oss is in 1997 stichting 't Buitenschoolse Net' opgericht voor de vormgeving en vernieuwing van de buitenschoolse opvang en aansluiting bij het onderwijsachterstandenbeleid. De stichting is opgericht om de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs vorm te geven omdat de aanwezige kinderopvanginstellingen te weinig gericht waren op inhoudelijke vernieuwing. Deze stichting heeft veel werk gemaakt van de vernieuwing. De stichting zet zich buiten schooltijd in voor kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar. In diverse landelijke publicaties op het gebied van dagindeling en dagarrangementen wordt de stichting als voorbeeld genoemd voor vernieuwing op dit terrein. Omdat de stichting op de grens van kinderopvang, onderwijs en welzijnswerk opereert, is de financiering voor het inmiddels grote scala van activiteiten wel eens een punt van zorg. De stichting exploiteert 7 locaties voor buitenschoolse opvang (hiervan zitten er 4 in Horizonscholen). Naast buitenschoolse opvang is er ook een aanbod voor verlengde schooldag, activiteitenaanbod in de Horizonscholen (Horizonnet), activiteiten in alle wijken en buurten (BSA/cursusnet), tussenschoolse opvang (TSO). De buitenschoolse activiteiten (BSA/cursusnet) zijn in feite een vorm van professioneel kinderwerk. Als doelstelling wordt genoemd: het bieden van een educatief, recreatief aanbod aan kinderen, bereiken van kinderen uit achterstandsgezinnen, bevorderen van samenhang en sociale cohesie in de wijken en kernen. In 2005 heeft de stichting 1270 kinderen ingeschreven voor haar activiteiten. De stichting heeft na rijkssubsidie tijdelijke financiering gehad voor BSA. De financiering via de gemeente loopt tot eind 2006. In een apart voorstel zal door de poli-

tie een uitspraak gedaan worden of professioneel kinderwerk een structureel aanbod wordt binnen het jeugdbeleid.

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijsbeleid 2006-2010

- Er dient een uitspraak te komen of professioneel kinderwerk als basisvoorziening in de gemeente Oss een noodzakelijke voorziening is en of dit voor alle wijken en dorpen noodzakelijk is; zo ja, dan dient structurele financiering geregeld te worden;
- In het kader van het preventief jeugdbeleid zou kinderwerk alleen daar aangeboden moeten worden waar sprake is van geen/weinig aanbod van vrijwillige jeugdverenigingen en stichtingen voor deze leeftijdsgroep (4-12 /13 jaar) en waar de wijk voldoet aan een achterstandsprofiel. Daar waar Horizonscholen zijn is al een recreatief en activiteitenaanbod.

Specifieke aandacht voor probleemgezinnen en/of risicojongeren

- Net als het jongerenwerk is BSA toegankelijk voor alle kinderen. Zij bereiken natuurlijk wel een deel van de kinderen uit probleemgezinnen; ontwikkelingsgerichte aandacht is algemeen gericht.
- Activiteiten zoals de verlengde schooldag zijn er meer op toegespitst om de probleemgezinnen te bereiken. De ontwikkelingsaandacht voor kinderen is exact op maat en te bereiken doelstellingen zijn op kindniveau geformuleerd. Vaak is er sprake van samenwerking tussen school en (jeugd)hulpverlening. Daarom is het nodig te onderzoeken of het project 'verlengde schooldag' ingepast kan worden binnen de kinderopvang op grond van sociaal medische indicatieplaatsingen (BSO plus) die de gemeente financiert.

3.3. Vrijwillig kinder- en jeugdwerk (inclusief wijkgericht jongerenwerk)

Algemene beschrijving van dit terrein

Een deel van de jeugd heeft meer behoefte aan meer informele en niet verplichtende vrijetijdsbesteding. Met name door het ontstaan van jeugdactiviteiten in de wijken en dorpen zijn er met behulp van enthousiaste vrijwilligers meer mogelijkheden ontstaan voor jeugd om elkaar te ontmoeten (inloop/disco) en om aan activiteiten deel te nemen. Verder bieden deze activiteiten de mogelijkheden om jongeren te stimuleren zelf een actieve rol te spelen bij de invulling van hun vrije tijd. Bijvoorbeeld door samen met de vrijwilligers deel te nemen in de organisatie.

Beschrijving huidige lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Oss kent een breed scala van jeugdwerkvoorzieningen dat varieert van scoutinggroepen (7 verschillende groepen), kin-

dervakantiewerkstichtingen (4 verschillende groepen), Katholieke Plattelands Jongeren (KPJ's) tot jeugdsociëteiten. Ook zijn er verenigingen die vrijwillig kinderwerk (4 t/m 12 jaar) aanbieden in dorpen en/of kleine kernen. Deze verenigingen spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling en het leren van sociale vaardigheden van jongeren.

Jeugdactiviteiten (vanaf 12 jaar) hebben een plaats in de sociaal-culturele accommodaties.

Voor kinderen jonger dan 12 jaar zijn er mogelijkheden om gebruik te maken van de Horizonschoolaccommodaties en beschikken alle scoutingaccommodaties over eigen ruimten. Het multifunctioneel gebruik van (jeugd)accommodaties verdient meer aandacht omdat zij voor zowel jeugdigen als verenigingen meer mogelijkheden bieden. Positieve voorbeelden hiervan zijn Scouting Ussen (De Vlashoek) en Mgr. Jurgensgroep ('Doncki') in Schadewijk waar zowel scouting-activiteiten als buitenschoolse opvang plaatsvindt.

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijs-beleid 2006-2010

- De vrijwillige jeugdactiviteiten zijn basisvoorzieningen. Zij leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren tot actieve en verantwoordelijke leden van de Osse samenleving. Daarom is behoud hiervan belangrijk. Hun activiteiten bevorderen de sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. Hierdoor leveren zij naast een actieve bijdrage aan een preventief jeugdbeleid, ook een bijdrage aan de sociale visie van de gemeente Oss.
- Het is nodig dat er afstemming en inzicht komt in het aanbod per wijk/dorp en de hoeveelheid van activiteiten, zodat witte vlekken en overlap zichtbaar worden.
- Veel verenigingen hebben te maken met schaarste aan vrijwilligers waardoor continuïteit in gevaar komt. Samenwerking in dorp en/of wijk tussen verenigingen onderling biedt meer mogelijkheden voor de jeugdigen. Hierdoor kan beter gebruik gemaakt worden van menskracht, subsidies en beschikbare accommodaties.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of probleemjongeren.

- Vrijwilligers die betrokken zijn bij wijkgerichte jeugdactiviteiten worden in toenemende mate geconfronteerd met tieners (12 tot 16 jaar) die grensoverschrijdend en problematisch gedrag laten zien. Voor de aanpak en doorverwijzing van deze jeugdigen en ondersteuning van deze vrijwilligers door het professioneel jeugd- en jongerenwerk moet meer aandacht komen.

3.4. Jeugd en sportbeleid

Beschrijving algemeen

Sport is de laatste jaren zowel qua vorm als maatschappelijke betekenis veelzijdiger geworden. Het sporten in vereni-

gingsverband is niet meer vanzelfsprekend. Steeds vaker kiezen vooral (oudere) volwassenen voor ongeorganiseerde en recreatieve vormen van sport. Dit vraagt om een ander (flexibeler) aanbod van sportvoorzieningen. Een ander fenomeen dat weer in de belangstelling staat is de sport als instrument om maatschappelijke problemen aan te pakken en mensen te stimuleren om (opnieuw) de aansluiting met de maatschappij te zoeken.

De sportdeelname in Nederland schommelt de laatste jaren rond 65 procent van de 6- tot 79-jarigen. Een groter deel van de sporters is gaan deelnemen aan twee of meer sporten, maar het aandeel sporters dat wekelijks sport daalt. Ten opzichte van 1995 groeien alleen de solosporten (sporten waarvoor buiten de competities geen directe tegenstander is vereist). Dit komt vooral door sporten als fitness/aerobics en joggen, golfen en skeeleren/skaten. Een andere belangrijke ontwikkeling is dat het aandeel sporters dat lid is van een sportvereniging daalde en nu is gestabiliseerd, evenals het aandeel sporters dat deelneemt aan competities of trainingen en het aandeel dat gebruik maakt van sportaccommodaties.

Nog altijd sporten jongeren tot 20 jaar het meest intensief (82% doet ten minste 1 x per maand aan sport), zijn het vaakst lid van een sportvereniging (77%) en nemen het meest deel aan competities en trainingen (69%). Het werkende deel van de bevolking laat een ander beeld zien. De sportdeelname onder deze groep is niet toegenomen. De intensiteit van de sportdeelname daalde sterker dan bij de niet-werkenden en de personen die onderwijs volgen. Deze bevindingen wijzen in de richting van zowel een ontsporting als versporting van de samenleving. Enerzijds groeit het aantal mensen dat sportief actief is en krijgt sport een steeds belangrijker rol in de samenleving, anderzijds onttrekt een groeiende groep sporters zich aan traditionele sportorganisaties en sportvormen: sport wordt steeds meer recreatie. Daarnaast kan worden gesteld dat sporters neigen naar sportvormen die hen minder aan vaste kaders bindt en dat de sportbeoefening minder voorspelbaar is geworden.

De ontwikkelingen op sportgebied zijn door de rijksoverheid vertaald in een aantal beleidsdoelen:

- mensen gaan meer sporten en bewegen voor hun gezondheid;
- via de sport ontmoeten meer mensen elkaar en doen mee aan maatschappelijke activiteiten;
- mensen gedragen zich sportief en respecteren (spel)regels;
- de topsport in Nederland wordt bevorderd als symbool voor ambitie, als bron van ontspanning en voor het nationale imago in binnen- en buitenland.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het lokale sportbeleid heeft Oss een heel behoorlijk stelsel van sportaccommodaties opgeleverd. De meest opvallende voorzieningen zijn sportpark Rusheuvel, 16 grotere en kleine-

re sportparken, het Golfbad, het TOP-Oss stadion, 2 motorsportterreinen, 4 sporthallen, 2 sportzalen en 9 gymnastiekzalen. Van deze accommodaties maken ongeveer 120 verenigingen in 47 verschillende sporttakken gebruik, variërend van atletiek tot zwemmen, en van motorcross tot jeu de boules. Vanaf 2001 participeert de gemeente Oss in de Breedtesportimpuls van het ministerie van VWS. Projecten die in dit kader worden ondernomen zijn gericht op allochtonen, ouderen, sportkader, minder validen, (leerlingen in) basis- en voortgezet onderwijs, buitenschoolse opvang, tennis en wijksport. De Breedtesportimpuls loopt in 2006 af. Sinds 2005 stimuleert het rijk initiatieven die leiden tot samenwerking van buurt-, onderwijs- en sportorganisaties via de BOS-impuls. De gemeente Oss neemt hieraan deel via het project Horizonsport, dat sportarrangementen vanuit de Horizonscholen ontwikkelt.

Met name particuliere organisaties hebben ingespeeld op de belangstelling voor nieuwe vormen van sportbeoefening. Zij hebben bovenal oog gehad voor de toegenomen behoefte aan ongebonden sporten zoals fitness, aerobics, skiën en squash. De gemeente Oss telt 8 particuliere sportscholen en 1 skischool/skibaan.

De inwoners van de gemeente Oss zijn in vergelijking met de rest van Nederland gemiddeld sportief: ongeveer 60% neemt deel aan sportactiviteiten. Van de mensen die aan sport doen is een ruime meerderheid daar minimaal 1 keer per week, voornamelijk in georganiseerd verband mee bezig. Sporten bij een vereniging is daarbij veruit favoriet.

De centrale doelstelling van het gemeentelijke sportbeleid (Beleidskader sport gemeente Oss) is een groot en breed sportbereik onder de inwoners van de gemeente Oss. Naast een doel op zich is sport een middel voor vergroting van maatschappelijke betrokkenheid, gezondheid en persoonlijke vorming en ontwikkeling. Dit wil de gemeente bereiken door voorwaarden te scheppen en gericht het sporten te stimuleren. Naast het van gemeentewege bieden van goede voorzieningen en activiteiten zijn de sportverenigingen daarin een onmisbaar onderdeel. Zij kunnen blijven rekenen op gemeentelijke ondersteuning. Commerciële sportaanbieders nemen inmiddels een groot deel van het sportaanbod voor hun rekening. Daar waar sportverenigingen (en gemeente) het sportaanbod niet kunnen verbreden of kwalitatief versterken gaat de gemeente zich in randvoorwaardelijke zin actief bemoeien met het commercieel sportaanbod, bijvoorbeeld in het bedrijfsvestigingsbeleid.

De belangrijkste thema's in deze gemeentelijke nota zijn:

1. Instandhouden en versterken van de sportinfrastructuur in de gemeente;
2. Stimuleren sportdeelname;
3. Sport als maatschappelijk instrument;
4. Breedtesport en topsport.

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijsbeleid 2006-2010

- Jeugdigen blijven een doelgroep binnen het sportbeleid met bijzondere aandacht. Daar wordt immers de basis gelegd voor sportief gedrag. Toegankelijkheid van het sport- en bewegingsaanbod voor jongeren is een belangrijk aandachtspunt.
- In afstemming met het integraal jeugdbeleid zal gestart worden met de ontwikkeling van een jeugdsportbeleid.
- Sportverenigingen bieden een uitstekend kader voor jeugdsport met een toegevoegde maatschappelijke waarde en een sociaal vormende rol. In het gemeentelijk subsidiebeleid zal stimulering van de jeugdsport in verenigingsverband meer nadruk krijgen.
- Sport is een laagdrempelige activiteit en een instrument om mensen te motiveren en activeren en te betrekken bij de maatschappij. De kansen die sport biedt bij achterstandsbestrijding en versterking en/of behoud van de sociale cohesie in wijken en kerkdorpen, krijgt onder andere gestalte in het sportstimuleringsbeleid.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of risicojeugd

- Gerichte sportstimuleringsactiviteiten aanbieden (o.a. via project Horizonsport).
- Sportmogelijkheden in samenwerking met het jongerenwerk onderzoeken.

3.5. Jeugd en Cultuurbeleid

Beschrijving algemeen

Uit onderzoek (Sociaal Cultureel Planbureau) blijkt een landelijke tendens onder de jeugd om steeds minder deel te nemen aan de traditionele vormen van cultuur zoals die in theaters, musea en concertzalen gebracht wordt. Vooral laag opgeleiden en jongeren met allochtone achtergrond blijven achter in de (traditionele) cultuurparticipatie. Bioscopen, videofilms, popmuziek zijn wel in grote mate populair. Vanuit de instellingen wordt getracht jongeren te trekken met een veranderd aanbod en spectaculaire activiteiten, zoals museumnachten met disco. Theaters merken dat vooral cabaret, standup-comedians en musicals aanslaan bij jongeren. Met name wat de ouders aan culturele vorming aan de kinderen meegeven, blijkt van grote invloed op de cultuurparticipatie van jongeren. Wat ouders meegeven is in sterke mate verbonden aan de sociaal-economische positie en vooral (hoge) opleiding. Het onderwijs is daarnaast een belangrijk middel om jongeren belangstelling voor kunst en cultuur bij te brengen. Beleidsmatig heeft het Rijk reeds jaren een verhoogde inzet op het bereik onder jongeren en jeugd uitgezet, het laatst in het Actieplan Cultuurbereik.

Beschrijving huidig lokaal beleid of ontwikkelingen

Oss kent een behoorlijk breed scala aan culturele voorzieningen voor een gemeente met ca. 76.000 inwoners. Daaronder de bekende grote instellingen als theater De Lievekamp, Muzelinck (centrum voor de kunsten), Museum Jan Cunen, cultuurpodium De Groene Engel, bioscoop maar ook een voorziening als het popkolлекief, waar (beginnende) popbands in geluidsdichte studio's kunnen oefenen. Cultuureducatie en cultuurparticipatie zijn speerpunten in het gemeentelijk cultuurbeleid (beleidsnota Koers in kunst & cultuur, gemeente Oss, 2003). Daarnaast voert de gemeente Oss al ruim 30 jaar een beleid, gericht op extra cultuureducatieve activiteiten in het basisonderwijs. Daarvoor is OKVO (stichting Osse Kunstinstellingen voor het Onderwijs) opgericht. In dit samenwerkingsverband werken alle grote cultuurinstellingen van Oss, en een kleine als het poppentheater, samen om het basisonderwijs jaarlijks een breed en gevarieerd cultuureducatief programma te bieden. Daarnaast is er de VIP-pas, een abonnement op de bibliotheek voor jongeren van 13 tot 17 jaar, met daaraan verbonden een aanbod van culturele activiteiten en kortingen. Ook hebben de culturele instellingen nog verschillende activiteiten met scholen in het voortgezet onderwijs om culturele projecten aan de leerlingen te bieden.

Uit gemeentelijk onderzoek (Van Grinsven, 2004) blijkt dat jongeren in Oss in hun cultuurgedrag aansluiten bij landelijk gesignaleerde trends. Met name de bioscoop is zeer populair, het theater en De Groene Engel in mindere mate. De disco wordt door 66% van de jongeren bezocht, uiteraard buiten Oss daar deze voorziening ontbreekt binnen de gemeentegrens. Over het algemeen liggen de percentages voor deze vormen van receptieve cultuurparticipatie iets achter op de landelijke. Osse jongeren 'doen' dus overal iets minder aan mee.

Wat betreft de actieve cultuurparticipatie loopt de Osse jeugd mee in de landelijke lijn, ongeveer 54% van de jongeren participeert in hun vrije tijd actief in cultuur (landelijk 57%). Het gaat hierbij om muziek maken, lezen, creatieve activiteiten. Een kwart van de jongeren in Oss is lid van een culturele organisatie (muziek-, zang- en toneelverenigingen, creativiteitsclubs ed.). Landelijk zijn hier geen cijfers van bekend. Uit het reeds genoemde onderzoek van Van Grinsven blijkt dat Osse jongeren, net als overal in het land, zich minder aangetrokken voelen tot uitingen van de traditionele cultuur. De culturele instellingen trachten zeker in hun programmering jongeren te bereiken. Jongeren blijken in het algemeen behoorlijk tevreden met de culturele mogelijkheden in Oss. Factoren als dat het niet 'cool' is onder jongeren om naar bepaalde cultuuruitingen te gaan, kosten en afstand spelen een rol in de mate van participatie.

Het onderwijs is voor het bereiken van jongeren, ongeacht hun risicoprofiel, sociaal-economische of etnisch-culturele achtergrond, gedurende de leerplichtige leeftijd het middel bij uitstek om ze vertrouwd te maken met kunst en cultuur. Daarnaast tracht elke instelling op zich in de programmering en activiteiten jongeren, al dan niet leerplichtig of allochtoon, met cultuur te bereiken. Maar het is duidelijk dat

met name sociaal-economische factoren, inkomen en opleiding van grote invloed blijven op het daadwerkelijke resultaat.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Vanuit het gemeentelijk beleid ligt de nadruk op cultuureducatie en daarmee ook bevordering van cultuurparticipatie. De culturele instellingen voeren dit beleid uit, samenwerkend in het OKVO voor een cultuureducatief programma voor het basisonderwijs, in het VIP-pasproject (voortgezet onderwijs) en in aparte culturele activiteiten tussen de instellingen en het onderwijs. Het onderwijs is een belangrijke vindplaats voor cultuur omdat hier alle jongeren van 4 tot en met 17 jaar bereikt kunnen worden, ongeacht hun achtergrond.
- Over het algemeen is een sterkere gerichtheid in de programmering op jongeren gewenst, willen zij de drempel nemen.

Specifieke aandachtspunten voor risicogezinnen en/of risicojeugd

Er is op cultuurgebied geen verder specifiek doelgroepbeleid geformuleerd. Ingezet wordt op een breed algemeen cultuurbeleid voor alle inwoners inclusief jeugd.

**Als falen een angst voor je is
streef dan naar het beste
die kans krijg je maar één keer dus loop het niet mis
en maak van jezelf een voorbeeld voor de slechste**

**Extra beveiliging is niet nodig (/overbodig)
mensen weten zelf wel verantwoordelijk te zijn
maar het moet wel zorgvuldig
want tussen haat en liefde zit een dunne lijn**

**Wat betreft rascisme
die zal niet snel worden vergeten
net als het socialisme, communisme en liberalisme
zal het blijven hangen in ieders geweten**

**Nietsdoen is stilstaan!
tijd kost geld en die gaat snel
maar wat doe je eraan
maak je wat van je leven of is het een ware hel**

**De samenleving is met de dag agressiever aan het worden
beseft men niet dat we zo alleen maar onze tijd verdoen
er gaat geen dag voorbij zonder te horen over de vreselijke moorden
blijf je er onverschillig naar kijken of ga je er wat aan doen**

**Toeval bestaat niet
dus wat is de reden voor jou om te blijven leven
ben jij ook iemand die verder dan de dood ziet
sta dan klaar om het beste van jezelf te geven**

**Je leven wordt bepaald door de keuzes die je maakt
dus met elke stap die je zet zul je moeten oppassen
leer van je fouten en zorg ervoor dat je niet van het goede pad afhaakt
ervaar, wordt wijzer, maar wordt nooit volwassen**

Sila

Thema 4

Jeugd en welzijn en gezondheid

De meeste jongeren in Nederland kennen een goede fysieke en psychische gezondheid. Daarbij groeien de meeste jongeren op in evenwichtige gezinsverhoudingen. Daarom is het beleid op gebied van gezondheid en wel zijn meestal preventief van aard.

Wel is het gedrag van jongeren vanuit gezondheidsoogpunt voor verbetering vatbaar. Jongeren drinken en roken relatief veel, bewegen te weinig en eten onvoldoende groente en fruit.

4.1. Jeugdgezondheidsbeleid 0-19 jaar

Algemeen

Vanaf 1 januari 2003 voert de gemeente de regie over de integrale jeugdgezondheidszorg. Doel is gezondheidswinst te halen door middel van collectieve preventie. Op landelijk niveau is een basistakenpakket en kostprijsmodel vastgesteld. Dit is het wettelijk kader waaraan de gemeente zich moet houden. Via het zogenaamde 'maatwerkdeel' kunnen gemeenten de regie voeren over een deel van de jeugdgezondheidsactiviteiten. Hiertoe ontvangt de gemeente middelen via een tijdelijke rijksuitkering Rsu-jgz. Deze regeling loopt tot 2008. Na evaluatie van deze regeling zal besloten worden tot verlenging of decentralisatie. De beleidsrichting is op dit moment nog niet duidelijk.

De Taskforce JGZ concludeert in haar publicatie 'Tussen wil en wet ligt....de weg naar integrale jeugdgezondheidszorg' dat de kans op succesvolle integratie het grootst is als de JGZ door een organisatie wordt uitgevoerd. Dit kan een GGD zijn of Thuiszorgorganisatie. Een van de 12 actiepunten uit operatie Jong is gericht op het tot stand brengen van een sluitende keten voor het (vroeg en tijdig) signaleren en beoordelen van knelpunten bij jongeren en zonodig doorverwijzen of interveniëren en volgen van de risicokinderen.

Door de Tweede Kamer is besloten tot de invoering van een elektronisch kinddossier (EKD) in de jeugdgezondheidszorg en verwijsindex. Het probleem in de jeugdketen is, dat beschikbare informatie per instelling niet systematisch uitgewisseld wordt. Hierdoor kan minder effectief worden samengewerkt en kunnen problemen verergeren. Het is de bedoeling de implementatie van het elektronisch kinddossier via een aantal koplopers te starten en vervolgens landelijk in te voeren. De verwijsindex is een signaleringssysteem dat gebruikt wordt om samenwerking van instanties te ondersteunen.

In 2006 is door het rijk besloten via de motie Verhagen om extra middelen beschikbaar te stellen voor het preventief jeugdbeleid (€ 50,00 per geborene) in samenwerking met de consultatiebureaus. Tot 2008 zijn deze extra middelen beschikbaar, daarna zullen die worden ingepast in een nieuwe Rju-jgz – regeling.

Beschrijving huidige lokale ontwikkelingen/lokaal beleid.

De Thuiszorg (0-4 jaar) en de GGD spelen een belangrijke rol in de gezondheidszorg voor kinderen van 0-19 jaar. Vanaf de geboorte wordt contact gelegd met ouders en kind, men heeft een goede indruk van de omgeving en gezinssituatie waarin een kind geboren wordt. Daarnaast zijn er periodieke contacten waarbij het verloop van de ontwikkeling van een kind kan worden gevolgd. Het bereik is 99% en de voorziening is laagdrempelig. Derhalve zijn zowel de Thuiszorg als de GGD onmisbare partners in het preventieve jeugdbeleid.

In de gemeente Oss zijn de partners Stichting Thuiszorg Brabant Noord Oost (0-4jr) en GGD Hart voor Brabant (4-19jr) verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg. In het Beleidsplan Integrale Jeugdgezondheidszorg 2004-2007 geven beide instellingen aan, te werken aan verticale samenwerking: te weten naadloze aansluiting van activiteiten voor de jeugd in de leeftijd van –9 maanden tot 19 jaar. Horizontale samenwerking is de samenwerking met andere instellingen en partijen die ieder vanuit hun eigen invalshoek werken aan het welbevinden van de jeugd.

Stichting Thuiszorg Brabant Noord-Oost heeft in haar meerjarenvisie ('Samen vooruit' 2005) geformuleerd dat zij als doel heeft:

- Het uitvoeren van het basistakenpakket JGZ;
- Het uitvoeren van interventies en begeleiding op het gebied van opvoedingsondersteuning;
- Het uitvoeren van screenings en vaccinaties.

Opvoedingsondersteuning is een kerntaak van JGZ. Thuiszorg geeft aan dat zij op alle 5 gemeentelijke functies van opvoedingsondersteuning een aanbod heeft, per functie meer of minder omvattend. De vijfde functie, zorgcoördinatie is als product opgenomen binnen het basistakenpakket. In Oss worden naast het basistakenpakket de projecten MIM (Moeders informeren moeders) en Stevig Ouderschap uitgevoerd.

De school is een belangrijke plek voor gezondheidsbevordering. Naast bevordering van gezond gedrag, gezonde voeding, tandverzorging en beweging hebben ook thema's als veiligheid, preventie van pesten en riskante genotsmiddelen steeds bijgedragen aan de gezonde ontwikkeling van jeugdigen.

Algemene aandachtspunten jeugdgezondheidsbeleid voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Vroegsignalering risicovolle opvoedingssituaties;
- Opvoedspreekuren/steunpunten;
- Cursusaanbod en zorgcoördinatie;
- Het terugdringen van roken en overmatig alcoholgebruik;
- Het voorkomen van overgewicht, het stimuleren van gezonde voedingspatronen en voldoende beweging;
- Het terugdringen en voorkomen van psychische problematiek;
- Exacte invulling zorgcoördinatie en afstemming met andere ketenpartners.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en risicojeugd.

- Uitvoering project Stevig Ouderschap in de stad Oss;
- Afstemming en positionering project Stevig Ouderschap;
- Ontsluiting informatie/registratie van risicogezinnen in de gemeente Oss;
- Voortijdig signaleren van risico's in de ontwikkeling van jeugdigen;
- Participatie in lokale netwerken opvoedingsondersteuning;
- Aandacht voor een goede overdracht van kinddossiers van risicogezinnen van de Thuiszorg naar de GGD;
- Bevorderen van samenwerking in de jeugdketen en daar waar mogelijk stimuleren, en een bijdrage leveren vanuit de laagdrempeligheid.

4.2. Geestelijke jeugdgezondheidszorg (GGZ).

Algemene beschrijving van dit terrein.

Collectieve preventie van psychische stoornissen wordt op dit moment vooral gefinancierd vanuit de Algemene Wet Bijzondere ziektekosten (AWBZ) en is hiermee een verantwoording van GGZ-instellingen. Toch heeft de preventie van psychische stoornissen veel raakvlakken met diverse gemeentelijke beleidsterreinen waaronder het jeugdbeleid.

De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) is een taak voor elke gemeente. De wettelijke basis is verankerd in de Wet Collectieve preventie Volksgezondheid (WCPV). Doel hiervan is inwoners met ernstige psychische problematieken zonder behandelwens adequaat op te vangen. Ook preventie en verslaving is een belangrijk onderdeel van OGGZ. In een nota lokaal gezondheidsbeleid wordt aandacht besteed aan de OGGZ. In de loop van 2006 zal er veel wijzigen in de GGZ en verslavingspreventie. Door de invoering van de Wet op de Jeugdzorg en invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zullen de bestuurlijke verhoudingen wijzigen.

In de komende tijd moet duidelijk worden hoe nieuwe en wellicht oude GGZ en verslavingszorgpreventie onderdeel kunnen zijn van het gemeentelijk preventief jeugdbeleid en de beschreven vijf functies.

Psychische of gedragsproblemen komen voor op alle leeftijden, ook bij jongeren. Zo heeft een grote groep jongeren tussen de 13-18 jaar een psychische stoornis. Psychische problemen bij jeugd blijken een goede voorspeller te zijn van psychische problemen op volwassen leeftijd. Over de oorzaak van psychische en gedragsproblemen is nog veel onbekend. Vaak gaat het om een combinatie van fysieke (soms erfelijke) factoren en omgevingsinvloeden. Een kind van ouders met psychische problemen en/of verslavingsproblemen heeft een verhoogd risico zelf ook psychische en gedragsproblemen te ontwikkelen. Preventie van psychische en gedragsproblemen richt zich voor het merendeel op vroegopsporing en ingrijpen om erger te voorkomen. In de afgelopen jaren is een samenhangend pakket van preventie-interventies ontwikkeld voor deze doelgroep.

Kindermishandeling en verwaarlozing is een van de meest beruchte risicofactoren voor het ontstaan van psychische stoornissen.

Huidige lokale ontwikkelingen

GGZ Oss heeft een uitgebreid groepsaanbod voor kinderen, een gezinsaanbod, opvoedingscursussen en uitgebreide voorlichting en consultatie. Het aanbod geldt voor kinderen van ouders die bij de GGZ in de zorg zijn. Binnen de jeugdzorg worden kinderen verwezen voor een GGZ-behandeling. De gemeente heeft een rol in de preventieactiviteiten voor specifieke risicogroepen. Inzichtelijk moet worden welke activiteiten voor welke groep in de gemeente Oss noodzakelijk zijn. Uit door de GGZ verricht onderzoek is gebleken dat de uitvoering van weerbaarheidsprogramma's een grote bijdrage levert aan pesten of gepest worden. Alle scholen hebben pestproblemen onder leerlingen en op sommige scholen is dit zeer ernstig en leidt dit tot geweld. De basisprogramma's voor pestprogramma's zijn overal aanwezig en worden door scholen in samenwerking uitgevoerd. Expertise blijft nodig. De vraag zal zijn of schoolbesturen in de toekomst het aanbod van de GGZ blijven inkopen. Daarnaast constateert de GGZ een toename van de inhuur van specialistische ondersteuning bij kinderen met ontwikkelingsproblemen.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- In het kader van de invoering van de WMO vindt er overleg plaats over de exacte invulling van de preventieve activiteiten GGZ in de gemeente Oss. De activiteiten die aangeboden worden moeten voorzien in en aansluiten bij de behoeften van het onderwijs en een bijdrage leveren aan de doelstelling van het jeugd- en onderwijsbeleid.

Specifieke aandachtspunten voor risicogezinnen en risicojeugd.

- De reguliere GGZ-taken worden via de AWBZ-financiering in stand gehouden.

4.3. Verslavingszorg

Algemeen

In hun vrije tijd experimenteren jongeren en verwerven hun zelfstandigheid. Jongeren bezoeken grote (illegale) dansfeesten. Daarnaast neemt het aantal feesten in intieme sfeer toe. Wat betreft middelengebruik: trendsetters gebruiken meer cocaïne; GHB (GammaHydroxyButyraat) is onder partygangers een sterk opkomend middel ook in combinatie met XTC. XTC blijft een populaire drug onder de uitgaande jeugd. Als ouders het gebruik van middelen afkeuren, dan gebruiken kinderen minder dan hun leeftijdsgenoten. Naast ouders vervullen ook onderwijs en jongerenwerk een belangrijke rol in voorlichting en advies. Alcohol maakt deel uit van het consumptiepatroon van jongeren. Ondanks aanscherping in de wet komen jongeren zeer gemakkelijk aan drank. De hoeveelheid alcoholgebruik per jongere neemt toe. Het gebruik van tabak door jongeren is afgenomen. Er is wel een opleving van roken door meisjes.

Lokale ontwikkelingen op dit beleidsterrein.

Novadic-Kentron is een instelling voor verslavingszorg die de gehele provincie Noord-Brabant als haar werkgebied heeft. Voor verslavingsbeleid en maatschappelijke opvang is Oss centrumgemeente in Brabant- Noordoost.

In die rol verdeelt Oss een rijksuitkering over instellingen voor verslavingsbeleid (Novadic-Kentron) en maatschappelijke opvang (Verdihuis).

Novadic-Kentron voert een aantal preventieactiviteiten uit (onderwijsondersteuning 'Gezonde school en Genotsmiddelen', jeugdhulpverlening en outreachend veldwerk) en voert ambulante zorg uit (methadonverstrekking, casemanagement, spreekuren, groepscontacten). Verder ontvangt Novadic- Kentron voor het project PIDT (geïntegreerd in de aanpak risicojeugd) extra subsidie van de gemeente Oss. De dienstverlening van Novadic- Kentron zal in de toekomst minder centraal worden verleend, maar steeds dichterbij de klant. De vragen uit het onderwijs, gemeenten en jeugdhulpverlening nemen toe.

Novadic-Kentron constateert dat klassikale voorlichting jongeren steeds minder aanspreekt. Er is een verschuiving waar te nemen naar meer traditionele voorlichtingsactiviteiten zoals verhalen van ervaringsdeskundigen (reality story's).

Door de komst van de WMO ingaande 1 januari 2007 zal de financiering van de (preventieactiviteiten) wijzigen.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- In het kader van de invoering van de WMO vindt er overleg plaats over de exacte invulling van de preventieve activiteiten van Novadic- Kentron in de gemeente Oss. De activi-

teiten die aangeboden worden moeten voorzien en aansluiten bij de behoeften van het onderwijs en bijdragen aan de doelstellingen van het jeugd- en onderwijsbeleid.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en risicojeugd

- De huidige inzet voor risicojeugd in de gemeente Oss dient gehandhaafd te blijven. Aansluiting bij andere ketenpartners vraagt (hernieuwde) aandacht.

Thema 5

Jeugdparticipatie

Beschrijving algemeen

Jeugd als onderdeel van de samenleving, mogelijkheden tot volwaardige deelname aan maatschappelijke activiteiten, het betrekken van jeugd bij concrete zaken in hun woon- en leefomgeving, het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen en het ondersteunen van jeugd bij hun eigen activiteiten zijn allemaal zaken die onderdeel uitmaken van jeugdparticipatie.

Het betrekken van jeugdigen bij beleidsvorming is de laatste jaren sterk toegenomen. Meer dan de helft van de gemeenten in Nederland geeft vorm aan jeugdparticipatie. Sinds 1995, het jaar waarin Nederland het VN-Verdrag voor de Rechten van het Kind heeft ondertekend, is jeugdparticipatie niet alleen een gunst, maar ook een recht. In dit verdrag is vastgesteld dat kinderen en jongeren hun mening moeten kunnen geven over en betrokken worden bij plannen die hun leefsituatie beïnvloeden. Jeugdparticipatie is meer dan alleen een recht, het biedt vele voordelen, voor zowel gemeenten als voor de jongeren zelf. Zo leren jongeren bijvoorbeeld na te denken over maatschappelijke vraagstukken en krijgen zij mogelijkheden om vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om later aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Daarnaast vergroot jeugdparticipatie de kans van slagen van gemeentelijk beleid en projecten/ activiteiten, omdat de gemeente vraaggestuurd beleid ontwikkelt. Verder is participatie van jongeren in beleid preventief, educatief en het vergroot de sociale cohesie.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/ of lokale ontwikkelingen

In de gemeente Oss is het belang van jeugdparticipatie uitgebreid beschreven in de nota "Naar een volwassen jeugdbeleid, deel 2" uit 1999. Het jeugdparticipatiebeleid gebaseerd op deze nota is in 2005 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie hebben er enkele wijzigingen in het jeugdparticipatiebeleid plaatsgevonden. Zo zijn de zes aandachtspunten uit de nota gereduceerd tot vier aandachtspunten:

1. Jeugd als onderdeel van en deelnemer aan de lokale samenleving
2. Jeugd betrekken bij besluitvorming in woon- en leefomgeving
3. Jeugd stimuleren om zelf met plannen te komen en uit te voeren
4. Ondersteunen van jeugd bij hun activiteiten

In de praktijk is de uitvoering van deze aandachtspunten in te delen in vier categorieën, namelijk directe jeugdparticipatie, indirecte jeugdparticipatie, activiteiten voor en door jongeren en de jongerenraad. Een tweede wijziging van het jeugdparticipatiebeleid is de verschuiving van directe jeugdparticipatie naar indirecte jeugdparticipatie. Door deze verschuiving worden lokale intermediairs meer betrokken bij ontwikkeling van projecten/activiteiten, waardoor de doelgroep beter bereikt kan worden (lokale intermediairs kennen de doelgroep beter en weten wat hen aanspreekt). Een laatste aanpassing is de herverdeling van het budget. Hierdoor wordt jaarlijkse onderrealisatie voorkomen en

wordt gewaarborgd dat er jaarlijks meerdere activiteiten/-projecten en ook een evenement voor jongeren kunnen plaatsvinden.

Een belangrijk onderdeel van het jeugdparticipatiebeleid in Oss is de jongerenraad. De jongerenraad heeft tot doel het bevorderen van de actieve jongerenparticipatie in Oss. Met actieve jongerenparticipatie wordt bedoeld dat jongeren zelf medeverantwoordelijk zijn voor de realisatie van de aangedragen ideeën en plannen voor de verbetering van hun woon- en leefomgeving.

De komende jaren zal de gemeente Oss zich blijven inspannen om jeugdigen te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van beleidsplannen.

Algemene aandachtspunten jeugdparticipatiebeleid 2006-2010

- Om jongerenparticipatie een structureel karakter te geven is inbedding in het Osse beleid noodzakelijk.
- Om verschillende redenen hebben uiteenlopende instanties interesse voor jeugdparticipatie. Daar waar mogelijk zou geprobeerd moeten worden om samen te werken en jongerenparticipatie ook in te bedden in buurt-, opbouw- of jongerenwerk.
- Bij het ontwikkelen van jeugdparticipatie-activiteiten zouden de jongeren zelf of lokale intermediairs betrokken moeten worden, zodat er meer rekening gehouden wordt met de leefwereld van de doelgroep.
- Het opstellen van een verordening 'subsidiering door/voor jongeren'. Hierdoor worden subsidievoorwaarden voor jongeren helder vastgelegd. Dit kan het opstellen van een subsidieverzoek vergemakkelijken.
- Jongeren zouden op een aansprekende wijze uitgedaagd moeten worden deel te nemen aan het jeugdparticipatiebeleid. Het enthousiasme van jongeren vergroten voor het maken en uitvoeren van plannen voor eigen voorzieningen en het nemen van verantwoordelijkheid voor de belangen van andere burgers.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of risicojeugd

- Begeleiden van jeugdigen is noodzakelijk, omdat ze vaak weinig kijk hebben op mogelijkheden en beperkingen, procedures en valkuilen. De jongeren moeten op weg geholpen worden door de contactambtenaar of de jongerenwerker.
- De kans op slagen van projecten is groter als deze aansluiten bij interesses en belevingswereld van jongeren.
- Het benaderen en informeren van jongeren moet zoveel mogelijk persoonlijk gebeuren. Het beste is om hiervoor intermediairs zoals jongerenwerkers, onderwijzers, hulpverleners, e.a. in te zetten.

Thema 6

Jeugd en Jeugdzorg

6.1. Zorgketen & Aansluiting Bureau Jeugdzorg

Algemene beschrijving van dit terrein

Het recht op jeugdzorg is vastgelegd in de Wet op de Jeugdzorg. Kern van de Wet op de Jeugdzorg is, dat Bureau Jeugdzorg dé toegangspoort wordt voor de jeugdzorg. Jeugdzorg is voor jeugdigen tot 18 jaar met ernstige opgroei- en opvoedproblemen die niet te helpen zijn via de algemene voorzieningen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg of het maatschappelijk werk. De jeugdzorg is er ook voor hun ouders of opvoeders. De jeugdzorg wordt vanuit verschillende wettelijke kaders betaald:

- Provinciaal gefinancierde zorg (Wet op de jeugdzorg)
- Jeugd geestelijke gezondheidszorg (AWBZ)
- Zorg voor licht gehandicapte jeugdigen (AWBZ)
- Civiele plaatsingen in justitiële jeugdinrichtingen (Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen)

Met de nieuwe wet is ook de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling van Rijk, provincie en gemeenten op het terrein van jeugdbeleid verhelderd. De Wet op de Jeugdzorg garandeert hulp aan jeugdigen met ernstige opgroei-problemen en ouders met ernstige opvoedproblemen. Jeugdigen en ouders met lichtere opgroei- en opvoedproblemen komen niet in aanmerking voor zorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg. Zij kunnen een beroep doen op opvoed- en opgroei-ondersteuning in het kader van het preventieve jeugdbeleid. De gemeenten hebben de preventieve en signalerende rol. Zij moeten met hulp van de algemene voorzieningen ernstige opgroei- en opvoedproblemen zo veel mogelijk voorkomen en anders de problemen tijdig signaleren. Gemeenten voeren de regie op het lokale jeugdbeleid.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het preventief jeugdbeleid wordt vormgegeven en uitgevoerd door onderwijs-, welzijns- en hulpverleningsinstellingen. Door deze werkwijze kan men gebruik maken van elkaars expertise, is er sprake van ketenvorming, en is er een breed draagvlak voor de uitvoering van het beleid. Het preventief jeugdbeleid tot 12 jaar komt tot uiting via het schoolmaatschappelijk werk, opvoedingsondersteuning en de opvoedingswinkel. De uitvoering van het preventief jeugdbeleid vanaf 12 jaar vindt grotendeels plaats op de locaties waar jongeren aanwezig zijn: op scholen, in jongerencentra en op straat.

Op alle scholen voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en MBO is schoolmaatschappelijk werk aanwezig. Met het schoolmaatschappelijk werk zijn in korte tijd goede resultaten behaald: het voorziet in een vraag van scholen, leerlingen en hun ouders. Door het netwerk jeugd en onderwijs is aangegeven dat het schoolmaatschappelijk werk in de komende

beleidsperiode 2006-2010 aandacht verdient en behouden moet worden. De schoolconsulent (Prima-plan) ondersteunt een aantal basisscholen in hun contacten met allochtone leerlingen en hun ouders.

De Opvoedingswinkel is een laagdrempelige voorziening in het centrum van Oss. Ouders, opvoeders en beroepskrachten kunnen hier terecht voor vragen en adviezen over opvoeding van kinderen tussen 0 en 12 jaar. De gezinscontactpersoon (Primaplan) zorgt ervoor dat de toegang tot de opvoedingswinkel (en daarmee een breed scala aan welzijns- en hulpverleningsinstellingen) voor de allochtone doelgroep gerealiseerd is. Naast deze functie is er vanuit opvoedingsondersteuningsactiviteiten (Opstapje, Opstap en Spelenderwijs) speciale aandacht voor kinderen en gezinnen uit de allochtone doelgroep en woonwagengemeenschap.

Voor de jongeren die gemotiveerd moeten worden tot hulpverlening, die verzuimen van school, overtredingen begaan of die risicodrag vertonen t.a.v. alcohol- en drugsgebruik, is er een extra hulpverleningsaanbod. De toeleiding naar dit aanbod is tweeledig; na in aanraking te zijn geweest met politie, leerplicht, bureau Halt, of na een motiveringstraject vanuit het jongerenwerk.

Bureau Jeugdzorg moet aansluiten op het lokale netwerk. Hierover zijn afspraken gemaakt met de betreffende instellingen. Daarnaast zijn met Stichting Maatschappelijk Werk samenwerkingsafspraken gemaakt, waardoor jongeren en ouders die reeds te maken hebben gehad met het schoolmaatschappelijk werk op een eenvoudige wijze overgedragen kunnen worden aan Bureau Jeugdzorg.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

De uitvoering van het huidige preventieve jeugdbeleid past binnen de eerste vier functies die de gemeente moet uitvoeren. Er zal nog een afweging plaats moeten vinden of deze vier functies op de goede wijze worden uitgevoerd, en of er geen overlap of witte vlekken zijn. De vijfde functie, coördinatie van zorg (en in zwaardere gevallen de gezinscoach) wordt momenteel nog niet uitgevoerd. Hier zal voor de komende periode richtinggevend beleid voor moeten worden gerealiseerd. Dit past binnen de kaders voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010 waarin extra aandacht voor risicogezinnen en -jongeren centraal staat.

Bureau Jeugdzorg heeft afspraken gemaakt over de aansluiting en overdracht. De wijze waarop uitvoering gegeven wordt aan deze afspraken zal in de komende periode gevolgd moeten worden. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de doorstroom van de keten preventief jeugdbeleid – Bureau Jeugdzorg – Geïndiceerde jeugdzorg. Momenteel zijn er lange wachtlijsten voor de geïndiceerde jeugdzorg. Per mei 2006 was de wachtlijst gemiddeld 4 maanden voor een eerste gesprek.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of risicjongeren

- In de komende beleidsperiode moet extra ingezet worden op het bereiken van risicogezinnen en risicjongeren. Kenmerkend zal zijn dat er een specifieke aanpak wordt ontwikkeld voor risicogroepen die onvoldoende bereikt worden door reguliere basisvoorzieningen of reguliere instellingen waardoor een andersoortige en intensieve benadering nodig is.

6.2. Maatschappelijke opvang

Algemene beschrijving van dit terrein

De problematiek van thuisloze jongeren bestaat al jaren. Uit eerder onderzoek is gebleken dat in onze provincie ongeveer 1.000 jongeren zwerven. Dit aantal dreigt toe te nemen. Uit landelijk onderzoek (Trimbosinstituut, september 2003) blijkt dat de hulpverlening aan zwerfjongeren tekort schiet. Uit eerdere onderzoeken van de Algemene Rekenkamer kwam hetzelfde naar voren. Ongeveer een vierde van de zwerfjongeren is zwakbegaafd, een belangrijk deel komt uit problematische gezinssituaties en bestaat uit jeugdigen die contact gehad hebben met de kinderbescherming. Jeugdigen die een verleden hebben in jeugdzorg en jeugdinternaten zijn oververtegenwoordigd onder zwerfjongeren. Vaak zijn zwerfjongeren ook gebruikers van middelen (zoals drugs en alcohol).

In het kader van de Welzijnswet ontvangen de centrumgemeenten (in Brabant de B5-gemeenten plus Oss en Bergen op Zoom) rijksmiddelen voor het realiseren van maatschappelijke opvang (en vrouwenopvang). De centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het realiseren van maatschappelijke opvang voor de eigen en omliggende gemeenten. Voor thuisloze jongeren is de maatschappelijke opvang de eerste ingang. In het kader van de Wet op de jeugdzorg achten wij ons verantwoordelijk voor de (geïndiceerde) jeugdzorg aan zwerfjongeren tot 18 jaar.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het Verdihuis biedt formeel opvang aan personen van 18 jaar of ouder. Jaarlijks melden 2000 mensen zich aan. Er worden jaarlijks 600 mensen opgenomen, waarvan 50% jongeren (definitie jongeren: 16-25 jaar). Het grootste deel komt uit Oss en Bernheze. Redenen waarom mensen opvang nodig hebben zijn o.a. school niet afgemaakt, persoonlijkheidsstoornis, zwakbegaafdheid en geen woonruimte.

Algemene aandachtspunten jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- Vanwege gebrek aan capaciteit bij de jeugdhulpverlening en jeugdzorg wordt zo nodig crisisopvang geboden aan jongeren (16-25 jaar). Maximaal verblijf crisisopvang 2 maanden. Het is erg lastig om de jongeren na die 2 maanden elders onder te brengen. In overleg met de woningbouwcorporatie wordt geprobeerd hiervoor een oplossing te vinden.
- Er is in Oss een aantal plekken voor begeleid wonen, vooral gericht op volwassenen en incidenteel op jongeren. De capaciteit voor begeleid wonen/crisisopvang is 50% van waar behoefte aan is. Het Verdihuis verleent onderdak aan het project begeleid wonen van de Stichting Oosterpoort, dat vooral moet worden gezien als een vervolg op crisisopvang. Samenwerking met het Verdihuis is vooral op logistiek gebied en de inzet van expertise.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en/of risicjongeren

- De problematiek van jongeren rechtvaardigt het hebben van een aparte crisisopvang voor jongeren tussen 16 en 23 jaar. De provinciale overheid heeft hiervoor als beoogd cofinancier een grote verantwoordelijkheid. Het ligt dan ook in de rede dat de provincie binnen het jeugdbeleid voor deze voorziening structureel geld vrijmaakt.
- Aandacht voor de zwerfjongeren (risicjongeren) in de groep 16/17-jarigen.

Thema 7

Jeugd en Veiligheid

Beschrijving algemeen

Voor gezond opgroeien is een veilige omgeving van belang. Veiligheid is niet iets specifiek voor het jeugdbeleid. Veiligheid is een item dat op allerlei beleidsterreinen speelt, zoals verkeer, inrichting openbare ruimte, woonomgeving enz. Verder is er sprake van fysieke veiligheid en sociale veiligheid.

We beperken ons tot de subitems die van belang zijn om een integrale benadering van de jeugdproblematiek te krijgen of waar gemeentelijk beleid nog geformuleerd of herijkt moet worden.

Jeugd in relatie tot openbare orde en veiligheid is te verdelen in de volgende veiligheidsvelden:

- Veilige woon- en leefomgeving (bijvoorbeeld: verkeersveiligheid, overlast, leefbaarheid, huiselijk geweld)
- Bedrijvigheid en veiligheid (bijvoorbeeld: uitgaan en overlast)
- Jeugd en veiligheid (bijvoorbeeld: jeugdcriminaliteit, overlast, 12-minners)

Onder dit thema willen wij de navolgende onderwerpen in ieder geval aan bod laten komen omdat zij in relatie tot de aanpak van risicjongeren van belang zijn. Het gaat om verkeersveiligheid, schoolveiligheid, Halt, SUPTOP, jeugdcriminaliteit, ontwikkeling van het Veiligheidshuis.

7.1. Verkeersveiligheid

Beschrijving huidig lokaal beleid

De gemeente Oss participeert in het project BVL van de provincie. BVL staat voor Brabants VerkeersveiligheidsLabel. Het BVL biedt scholen en gemeenten de helpende hand om structureel en meer op de praktijk van alle dag gerichte verkeerseducatie te geven. Het BVL is een paraplu-project voor jongeren van 4-18 jaar om bestaande en nieuwe educatieprojecten van scholen voor basis- en voortgezet onderwijs in beeld te brengen via een netwerkstructuur. Door deelname aan het Brabants VerkeersveiligheidsLabel dragen scholen bij aan een stukje veiliger Brabant voor jeugdige verkeersdeelnemers. Scholen staan er bij het BVL-project niet alleen voor. Het BVL-team, andere BVL-scholen, gemeente, politie, 3VO en vele andere particuliere organisaties zorgen voor efficiënte ondersteuning.

Algemene aandachtspunten verkeersbeleid

- De gemeente wil onderzoeken of het mogelijk is om in de toekomst accenten te verschuiven en nieuwe doelgroepen te benaderen.
- Voortgezet Onderwijs is toe aan vernieuwende vormen van verkeerseducatieprojecten. In overleg met het VO zal bekeken worden welke methodes hiertoe het meest effectief zijn.
- De gemeente Oss wil de mogelijkheden onderzoeken in hoeverre het mogelijk is (minimaal) het gemeentelijke pro-

jectenaanbod op gebied van verkeer en milieueducatie te bundelen.

- In lijn met het jeugdbeleid zou ook verkeerseducatie op jongere leeftijd moeten beginnen en wel in de voorschoolse periode. Mogelijkheden om verkeerseducatie in de voor- en vroegschoolse periode uit te zetten moeten worden onderzocht.

Specifieke aandachtspunten risicogezinnen en of risicjongeren;

- In zijn algemeenheid is verkeerseducatie bedoeld voor alle jeugdigen van de gemeente Oss.
- Bepaalde groepen jongeren tussen 16 en 23 jaar vertonen nogal veel risicogedrag in het verkeer (hard rijden, agressief verkeersgedrag, rijden onder invloed enz). Deze jongeren zitten meestal niet meer op school.
- Aandacht voor een benadering en bereik van deze groepen jongeren die in het verkeer een groot risico vormen voor zichzelf en andere weggebruikers. Onderzocht dient te worden in hoeverre het mogelijk is deze groepen via het jongerenwerk en de politie te bereiken.

7.2. Schoolveiligheid

Algemene beschrijving van dit terrein

Extreme uitingen van geweld of langdurige pesterijen zijn er vaak de oorzaak van dat de veiligheid op een school ploteling veel aandacht krijgt. Scholen zijn geneigd om hierop te reageren met incidentele maatregelen. Een planmatige en systematische aanpak is nodig om daadwerkelijk een veilig schoolklimaat te creëren.

Normoverschrijdend en crimineel gedrag komt voor op alle scholen. De volgende opvallende gegevens zijn te melden. De meest voorkomende vormen van crimineel gedrag zijn het stelen van eigendommen (17%), iemand opzettelijk lastig vallen (14%) en dingen bekladden (11%). Eveneens wordt gemeld: een fiets vernielen (7,5%), een brandje aansteken (5%) en iemand bedreigen met een mes of iets dergelijks (4%). Ongeveer een kwart van de leerlingen bezit een of meer voorwerpen die als wapen bedoeld zijn: veelal een mes, stiletto of knuppel. Twintig procent van de leerlingen heeft wel eens softdrugs gebruikt; vijf procent wel eens harddrugs. Pesten komt veelvuldig voor: circa 40% wordt gepest en 40% pest zelf leerlingen; storend schoolgedrag (51%) en het gemeen uitschelden van medeleerlingen (36%). Circa een kwart van de leerlingen heeft wel eens een leraar uitgescholden. Ongeveer 18,5% van de leerlingen had te maken met ongewenste aanrakingen en (9,5%) met handtastelijkheden. Bij leraren was dit (9%, respectievelijk 4%).

Beschrijving huidig lokaal beleid

De verantwoordelijkheid voor een veilig schoolklimaat ligt primair bij de scholen zelf. Zij moeten zorgen voor een veilige (leer-)omgeving voor personeel en leerlingen. Hoe scholen dit doen bepalen zij zelf. Belangrijk is dat veiligheid een vaste plek krijgt in het schoolbeleid. Wettelijke maatregelen zijn een sluitstuk op het veiligheidsbeleid dat scholen voeren. De meeste scholen voor primair en voortgezet onderwijs verantwoordt zich in de schoolgids voor hun veiligheidsbeleid. Instellingen voor beroepsonderwijs doen dit in hun jaarverslag. In het veiligheidsplan (Arbo-wet) gaat het over fysieke maar ook over sociale veiligheid.

Normvervaging en aanpak hiervan is een maatschappelijk probleem. Bij een deel van de jeugdigen wordt dit door de opvoeders thuis niet opgepakt en voor een deel ontstaat dit gedrag ook onder invloed van groepsgedrag en cultuur. Op de scholen voor voortgezet onderwijs komt dit onder meer tot uiting, net als in de vrije tijd en op straat.

Algemene aandachtspunten voor het jeugd – en onderwijsbeleid 2006-2010

Bij een keuze voor preventieve aanpak van dit probleem is het onderwijs, naast de opvoeders, een goede plek. In overleg met de schoolbesturen zouden wij voor de Osse scholen een ‘uniform’ veiligheidsbeleid voor alle scholen na willen streven. Instellingen die in en rondom scholen opereren kunnen aansluiten op ondersteuning en behoeften die scholen nodig hebben.

Voornemens van de politie om schooladoptie verder door te ontwikkelen sluiten hier prima bij aan.

7.3. Halt**Algemene beschrijving van dit terrein**

Halt staat voor ‘Het Alternatief’. Halt heeft een strafrechtelijke en een preventieve kant. Halt werkt met first offenders (jongeren die voor de eerste keer met een opsporingsambtenaar in aanraking komen). De meeste jongeren komen via leerplicht of politie bij Halt terecht. De essentie van het werk is om jeugdigen bewust te maken van de keuze die ze hebben ten aanzien van criminaliteit (het wel of niet doen). De jongeren hebben grenzen gezocht en deze overschreden. Onder druk van een strafrechtelijk traject worden jeugdigen gemotiveerd hun daad te accepteren en hun risicogedrag aan te passen. Soms is motivatie voor hulpverlening noodzakelijk (Jeugd Preventie Werker- JPWer). Halt heeft naast de individuele benadering een preventieve taak door middel van voorlichting aan scholen. Het Stop project is bedoeld voor kinderen jonger dan 12 jaar die strafbare feiten hebben gepleegd. Door middel van ondersteuning van de ouders worden gesprekken gevoerd. Het kind en ouders moeten bewust worden van het gedrag en de gevolgen ervan. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van Halt ligt bij

Ministerie van Justitie. Stichting Halt Nederland ontvangt hiervoor een rijksbijdrage en verdeelt deze bijdrage over de uitvoeringsorganisaties. Landelijk is sprake van schaalvergroting en zullen het aantal Haltbureaus gelijkgesteld worden met het aantal politieregio's. De bedoeling is dat het aantal Haltbureaus beperkt gaat worden tot 25. De schaalvergroting dient in 2006 afgerond te zijn.

Huidige lokale ontwikkelingen

Bureau Halt Oss werkt regionaal in het Maasland sinds 1987. Het is een relatief klein bureau (2 fte.). Halt is een onderdeel van het gemeentelijk apparaat (Stadsbeleid) maar gepositioneerd bij Bureau Jeugdzorg. Reden van deze positionering was de samenwerking met ketenpartners te optimaliseren. In 2005 zijn 140 jongeren (12 t/m 18 jaar) uit Oss in aanraking geweest met een Halt-afdoening. In 2005 zijn 5 Stop (jonger dan 12 jaar)-afdoeningen geweest.

De regionalisering van Halt Oss wordt als een verbeteringslag gezien. Er blijft een loket in Oss waar jeugdigen terecht kunnen voor een Haltafdoening. Halt zal ingepast worden in het Veiligheidshuis. De ketenbenadering in het Veiligheidshuis en samenwerking zal een samenhangende aanpak van jongeren en ouders bevorderen.

Algemene aandachtspunten voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010

- De stuurgroep die de schaalvergroting van Halt vorm geeft heeft aangegeven groot belang te hechten aan aansluiting bij de zorgketen zoals in Operatie Jong geformuleerd. Juist via dit beleidskader wordt geprobeerd zoveel mogelijk met rijksbeleid en Operatie Jong rekening te houden en lokale samenhang en afstemming te bereiken.
- De stuurgroep Halt heeft het voornemen om preventieactiviteiten op het gebied van veiligheid/criminaliteitspreventie op scholen voor VO en MBO het komend jaar te gaan aanbieden. In omliggende gemeenten zijn hiermee goede ervaringen opgedaan.

Specifieke aandachtspunten risicojongeren Halt-werk:

- Groot verloop onder jeugdagenteen waardoor verlies van opgebouwde samenwerking en inwerken in het netwerk.
- De politie richt zich meer op de uitvoering van haar kerntaken, hierdoor zijn er minder contacten met politie waar te nemen.
- Het verschil in hulpverlening wat door de verschillende gemeenten in de regio aan jongeren uit hun eigen gemeente wordt aangeboden, wordt als knelpunt ervaren. Ondersteuningsinstrumenten en verwijsmogelijkheden zijn noodzakelijk voor een vervolg (bijvoorbeeld : JPP)
- Binnen de gemeente Oss is er geen ‘graffitibeleid’ (behalve nergens toestaan). Mogelijkheden van legale graffiti plekken zouden helpen in de aanpak van dit soort overtredingen.
- De komst van het Veiligheidshuis biedt Bureau Halt regio-

naal een kans om meer gebruik te maken van (jeugd-)zorgstructuren en de samenwerking met andere partners te verstevigen.

7.4. Supportersproject**Lokale ontwikkelingen supportersproject**

Het supportersproject SUPTOP bestaat voor 75% uit preventieve agogische taken (zoals het voorkomen van afglijden van probleemjongeren en het versterken van de sociale competenties van deze jongeren), en voor 25% uit werkzaamheden in het kader van veiligheid en handhaving bij en rondom de wedstrijden van b.v.o. TOP Oss. Het preventief agogische deel wordt gefinancierd door de gemeente Oss, het veiligheidsonderdeel wordt gefinancierd door de b.v.o TOP Oss. Het project wordt vanaf februari 2004 uitgevoerd door Stichting Passade/Rijn-Side, een welzijnsinstelling uit Arnhem. Daarvoor werd het project door Stichting Vivaan uitgevoerd. De nadruk in de werkzaamheden ligt nu vooral bij de begeleiding van de harde kern supporters, terwijl deze bij de (risico)groep jongeren tussen de 10 en 20 jaar zou moeten liggen. De verschuiving naar het preventieve werk krijgt moeilijke vorm. Voor seizoen 2005-2006 zijn er nieuwe afspraken met de uitvoerende instelling gemaakt.

Bij het project is sprake van een intensieve samenwerking tussen politie, TOP Oss en de SUPTOP-medewerker. Zowel de politie als TOP Oss zijn tevreden over de resultaten van de inzet van de SUPTOP-medewerker. Tot en met het seizoen 2005-2006 is er financiële dekking voor de uitvoering van het project. Momenteel wordt onderzocht of het project Talentencampus Oss kans van slagen heeft. In dit project moeten er meer samenwerkingsvormen tussen jeugd, onderwijs en sport gaan ontstaan, waardoor nieuwe en attractieve arrangementen tot stand komen waarbinnen jeugd en jongeren opgevangen, begeleid en gestimuleerd worden om zich optimaal te ontwikkelen. Dat geldt ook voor de aanpak van risicojeugd. Nader onderzocht moet worden of het SUPTOP-project hierin een logische inbedding kan krijgen.

Algemene aandachtspunten voor het jeugd- en onderwijsbeleid 2006-2010:

- Buiten samenwerking met TOP Oss en politie is er met jeugdpartners geen samenwerking.
- De afweging moet gemaakt worden of dit project binnen openbare orde en veiligheid moet worden ingepast of in het preventief jeugdbeleid.

Specifieke aandachtspunten risicojongeren:

- Bij handhaving van SUPTOP binnen het jeugdbeleid zal het project meer dan voorheen moeten gaan samenwerken met partners binnen het jeugdbeleid. De samenwerking in de zorgketen moet dusdanig zijn dat ook de overige aspecten van de leefomgeving van de supporters worden verbeterd (opleiding; werken; wonen; overig risicogedrag).

- Organisatorische positionering van dit project is dan ook een aandachtspunt.

7.5. Jeugdcriminaliteit**Algemene beschrijving van dit terrein**

Jeugdcriminaliteit is een omvangrijk probleem dat veel schade toebrengt aan jongeren en de samenleving. Door het kabinet wordt met het programma 'Jeugd Terecht' ingezet op het verbeteren van strafrechtelijke interventies.

Gezamenlijke inspanningen moeten erop gericht zijn zoveel mogelijk te voorkomen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit. Dit betekent dat problemen en risico's vroegtijdig worden gesignaleerd en adequaat worden aangepakt. Veel jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen recidiveren vroeg of laat.

De gemeente is sinds kort verantwoordelijk voor de regie in de nazorgtrajecten. Nazorg is de zorg na afloop van een strafrechtelijke interventie met name detentie. De overgang van jeugdreclassering naar volwassenenreclassering verloopt niet altijd soepel (jongeren kunnen niet altijd de gevraagde eigen verantwoordelijkheid aan). Het Rijk moet zorgen voor een tijdige en zorgvuldige overdracht naar maatschappelijke organisaties. Het maatschappelijk werk wat werkzaam is in gevangenis in de Dienst Justitiële Inrichtingen zorgt voor een warme overdracht van ex-gedetineerden naar gemeenten. Binnen de gemeenten moet nog veel werk verzet worden om deze aansluiting goed te laten verlopen op de terreinen identiteitspapieren, inkomen en werk, wonen en zorg. De ervaring is dat identiteitspapieren, inkomen en werk nog wel gaat omdat de gemeente daar verantwoordelijk voor is. Wat betreft wonen en zorg wordt dit al moeilijker omdat er dan moet worden samengewerkt met externe partijen, zeker indien verslaving een rol speelt.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

(Jeugdige) veelplegers zijn verantwoordelijk voor een onevenredig groot deel van de criminaliteit en daarmee een belangrijke bron voor (gevoelens van) onveiligheid. Dit geldt ook voor onze regio. In het Politiejaarverslag van 2005 Brabant-Noord staat dat er veel belang wordt gehecht aan een effectieve aanpak van de jeugdcriminaliteit. In 2006 zal de politieke jeugdtaak binnen de regio Brabant-Noord gestalte krijgen door een hernieuwde discussie over visie en structuur. Aanleiding daartoe zijn de nieuwe richtlijnen van de minister van BZK inzake de versterking van de politieke jeugdtaak. De politie zal in 2006 uitvoering geven aan een aantal actiepunten die in het actieprogramma 'Jeugd Terecht' zijn opgenomen.

Actiepunten:

- De politie stelt een overzicht op van jeugdige veelplegers en harde-kern-jongeren op basis van geautomatiseerde systemen die zij hanteert. De op deze lijst voorkomende jongeren worden periodiek gemonitord. Op het moment dat een op de lijst voorkomende jongere, criminele activiteiten ontplooit, wordt deze ingebracht in het veelplegers-overleg in het Veiligheidshuis. Dit resulteert in een persoonsgebonden plan van aanpak. De aanbevelingen uit het rapport 'Vervelend Jong' zullen in 2006 door de politie geïmplementeerd worden.
- De gemeente heeft de regierol in de aanpak van jeugdoverlast meer vorm gegeven. Deze regierol zal in het regionale Veiligheidshuis verder gestalte krijgen. In 2006 gaat de politieregio Brabant-Noord onder regie van deze partners haar rol in de aanpak van jeugdgroepen en jeugdoverlast vervullen. De politie treedt handhavend en repressief op bij criminele jeugdgroepen en treedt adviserend en informierend op bij hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen. Jaarlijks wordt per team een inventarisatie van jeugdgroepen gemaakt. Op basis hiervan wordt een regionale lijst samengesteld. Dit is een landelijke verplichting en sluit aan bij de aanbevelingen uit het rapport 'Vervelend Jong'.
- Ieder team in de regio Brabant-Noord moet op basis van hun inventarisatie en aan de hand van de criteria onaanvaardbaar, hinderlijk, overlastgevend en crimineel, een prioriteitenlijst opstellen van alle jeugdgroepen in het teamgebied. De jeugdgroepen per district met de hoogste prioriteit worden in beeld gebracht (geanalyseerd) tot op individueel niveau volgens een op voorhand vastgestelde methodiek. Deze methodiek is in 2005 door de portefeuillehouder jeugd ontwikkeld en geïmplementeerd.
- Jaarlijks wordt uitvoering gegeven aan de Criminaliteitsbeeldanalyse jeugd (CBA-J) onder regie van de portefeuillehouder Jeugd. Het doel is om op gestandaardiseerde wijze inzicht te bieden in aard, omvang, spreiding en andere kenmerken van jeugdcriminaliteit in de regio. Het resultaat is een regionale analyse van de door de politie geregistreerde jeugdcriminaliteit waaruit trends en ontwikkelingen kunnen worden afgelezen die vervolgens als input dienen voor te ontwikkelen beleid.
- Van alle jeugdstrafrechtzaken wordt 80% binnen een maand ingeschreven bij het Openbaar Ministerie, gerekend vanaf de datum van het eerste verhoor. Van alle Haltzaken moet 80% binnen 7 dagen zijn ontvangen door het Haltbureau, gerekend vanaf de datum van het eerste verhoor.
- De ontwikkeling van een regionaal/arrondissementaal Haltbureau bleef in 2005 achter bij de verwachtingen. Het afgesproken aantal Haltzaken voor 2006 bleef onveranderd van kracht zoals afgesproken.
- Landelijk is een zorgmeldingsformulier ontwikkeld teneinde de signalerende en doorverwijzende taak kwalitatief beter gestalte te geven. In 2006 is dit formulier geïmplementeerd.
- De politie heeft de opdracht gekregen het jeugdspecialis-

me te versterken. In de regio Brabant-Noord zal dit vorm krijgen door taken en functies binnen de regio te beschrijven en te borgen.

- In 2006 wordt het visiedocument Politie en Schoolveiligheid geïmplementeerd.
- De in deze visie vorm gegeven repressieve taak wordt in 2006 opgepakt.
- De politietaken die onder de noemer preventie, signalering en doorverwijzing vallen zullen worden vormgegeven in de doorontwikkeling van schooladoptie.

7.6. Veiligheidshuis

Algemene beschrijving van dit terrein

Een opvallende landelijke ontwikkeling op het terrein van jeugd en veiligheid is het ontstaan van veiligheidshuizen. Het openbaar ministerie neemt daarin het voortouw met als doel de samenwerking op casusniveau tussen de justitieketen en de zorgketen te bevorderen. Daartoe is een geautomatiseerd systeem ontwikkeld waarin de gegevens per persoon van politie en justitie en de ketenpartners van justitie kunnen worden geraadpleegd. Deze gegevens kunnen worden ingezien door zorgpartners indien zij deelnemen aan het casusoverleg. De afspraken die worden gemaakt in het casusoverleg worden vastgelegd. Beleidspeerpunten in het Veiligheidshuis zijn: jeugd, huiselijk geweld en veelplegers.

Beschrijving huidig lokaal beleid

Op initiatief van de gemeente Oss en politie wordt er gewerkt aan een regionaal Veiligheidshuis waarin 13 gemeenten uit de politieregio Brabant Noord kunnen deelnemen. De verwachting is dat eind 2006 alle 13 gemeenten een samenwerkingsovereenkomst tekenen en zo de regie voeren over de werkzaamheden in het Veiligheidshuis. Als speerpunten zijn benoemd jeugd, veelplegers en huiselijk geweld. Er vinden op dit moment casusoverleggen plaats met de verschillende justitiepartners. Bij het casusoverleg huiselijk geweld neemt ook het maatschappelijk werk deel. De opzet van het casusoverleg is om alle beschikbare gegevens rondom een gezin of jeugdige te bundelen en een afgestemde aanpak van de zorg en begeleiding af te spreken.

Algemene aandachtspunten voor het jeugd- en onderwijsbeleid voor 2006-2010

In het Veiligheidshuis gaat het met name over gezinnen en jongeren die vallen onder de categorie risicogezinnen en risicojeugd. Daarom zijn er geen algemene aandachtspunten.

Specifieke aandacht voor risicogezinnen en risicojongeren

Voor de komende jaren kunnen de volgende aandachtspunten worden bepaald:

- Een gestructureerde aanpak ontwikkelen van preventief jeugdbeleid met betrekking tot jongeren die overlast veroorzaken en dreigen af te glijden naar crimineel gedrag.

- In het op te zetten regionaal Veiligheidshuis is jeugd speerpunt van beleid. Nadat de gemeente formeel de regie heeft verkregen kan gewerkt worden aan een structurele opzet van casusoverleggen van risicogezinnen en risicojongeren.
- Instellingen stimuleren om deel te nemen aan dit overleg.
- Zorgen voor een nauwe aansluiting tussen jeugdzorg/-gemeentelijke jeugdtaken.
- Coördinatie van de zorg rondom probleemgezinnen een goede positie geven.

Thema 8

Jeugd en Openbare ruimte

Beschrijving algemeen

Kinderen en jongeren brengen veel tijd door in openbare ruimte: op straat, in de wijk, in de stad of in het dorp. Soms om te spelen, te sporten of voor ontmoeting (hangplekken). In het algemeen is er steeds minder ruimte voor spelen en sporten in de openbare ruimte. Dit speelt in wijken die geherstructureerd worden en in nieuwbouwwijken. Toename van het aantal auto's en parkeerplaatsen, veel kijkgroen maar onveilige speelplekken zorgen ervoor dat er steeds minder vierkante meters zijn om te spelen en te ontmoeten.

Het beheer van openbare ruimte richt zich op het in standhouden van het goed functioneren wat eens is aangelegd.

Gezien vanuit preventief jeugdbeleid zou de openbare ruimte meer dan tot nu toe het geval is, afgestemd moeten worden op de behoeften van jeugdigen.

Activiteiten zoals ze in het kader van operatie Jong worden geformuleerd zijn, dat gemeenten:

- de leefkwaliteit in steden verbeteren;
- meer speelruimte voor kinderen en jongeren creëren;
- nieuwe overlastsituaties van jongeren in steden voorkomen;
- bestaande overlastsituaties in steden beperken.

Hiertoe heeft VROM een nota 'Speelruimtebeleid' uitgebracht die richtlijnen bevat. Tevens wordt aandacht besteed aan multifunctioneel gebruik van openbare ruimte. Gemeenten hebben behoefte aan een helder toetsingskader om te weten of er voldoende speelruimte is. Het benutten van schoolpleinen als speelplek buiten schooltijd stuit op veel knelpunten wat betreft wet- en regelgeving. Overlast van hanggroepen en toezicht is een knelpunt binnen dit beleid.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Het meest recente beleidskader over speelvoorzieningen in de gemeente Oss is van 1993. Hierin is onderzocht wat de behoefte was. Via een uitvoeringsplan zijn de openbare speelvoorzieningen sterk verbeterd. In 1998 is de balans nog een keer opgemaakt en is geconcludeerd dat er sprake was van een evenwichtig verspreid voorzieningenniveau. In 2000 is via de nota Top-Jop een aantal georganiseerde hangplekken tot stand gekomen.

In 2002 is er een 'experiment' geweest waarbij schoolpleinen gebruikt zijn als speelplaatsen voor kinderen.

In het kader van het wijkgericht werken worden goede speelruimten en voldoende speelvoorzieningen van groot belang geacht. Via een eenmalige investering is op een beperkt aantal schoolpleinen (Oss- Noord, Oss-Zuid en gezamenlijke kernen) geïnvesteerd in schoolpleinen om deze tevens te gebruiken als speelplekken. De conclusies van dit experiment zouden betrokken worden bij de behoeftes en het aanbod van speelvoorzieningen in de gemeente Oss (2003/2004). Tot op heden heeft dit normonderzoek en herijking van dit beleid nog niet plaatsgevonden.

Vanuit wijkzaken wordt het ontbreken van duidelijk beleid op het gebied van speelruimte en gebruik door jeugd van de openbare ruimte gemist. Hierdoor wordt er op basis van incidentele situaties een oplossing gezocht. Het is nodig om hiervoor gecombineerd of separaat kaders vast te leggen zodat er een consistent beleid ontstaat, waarbij nog wel voldoende ruimte overblijft om via het wijkgericht werken op specifieke wijksituaties in te kunnen spelen.

Algemene aandachtspunten jeugd en onderwijsbeleid 2006-2010

- Op korte termijn komen tot een beleidskader 'Speelruimtebeleid' (0-12 jaar) waarin kaders voor het gebruik en multifunctioneel gebruik van openbare en semi-openbare ruimte worden vastgelegd.
- Gecombineerd of separaat komen tot een visie op het gebruik door jeugd (12 tot 23 jaar) van de openbare ruimte.

Specifieke aandachtspunten voor risicogroepen voor jeugd en openbare ruimte.

- Geen item specifiek voor risicogroepen omdat goede speelmogelijkheden voor kinderen als basisvoorziening van de woonomgeving worden beschouwd. Op jeugdoverlast en openbare ruimte komen wij hierna uitgebreid terug.

8.1. Jeugdoverlast

Beschrijving algemeen van dit beleidsterrein

Jeugdoverlast is van alle tijden. Het probleem 'jeugdoverlast' geeft een verstoorde verhouding weer tussen generaties. Het zijn generatieconflicten die gegroeid zijn op slechte verhoudingen, storingen in communicatie, veranderende gezagsverhoudingen, tegenstrijdige belangen en strijd rondom publieke ruimte.

Met veel generaties samenleven in een buurt lijkt een lastige opgave. Ouderen en jongeren lijken zich meer aan elkaar te storen. Het excessief gedrag van jongeren wordt ouderen regelmatig te veel. Over de 'overlast' klagen zij bij gemeente of politie. Liefst anoniem. Er doen zich dagelijks irritaties voor waarop ouderen reageren met intolerant gedrag. Een klein voorval kan zo uitgroeien tot een groot conflict. Zo kan er in buurten een negatieve spiraal ontstaan van actie en reactie tussen jong en oud waar partijen niet meer uitkomen. Het gedrag van beide partijen is te kenmerken door een 'overdosis aan assertiviteit' met een 'tekort aan sociale gevoeligheid' waarvan in de maatschappij sprake is. Dit verklaart zowel het excessief gedrag van jongeren als het klaaggedrag van ouderen.

De lokale overheid en betrokken instellingen kunnen deze conflicten wel begrijpen maar voelen zich vaak onmachtig om de ontstane spanning op een positieve manier te reguleren en te werken aan duurzame oplossingen.

Jeugdoverlast is van invloed op de gevoelens van onveilig-

heid en leidt tot polarisering, agressiviteit en ordeproblemen: dus een ongewenste ontwikkeling.

Een adequate oplossing vereist dan ook werkelijke betrokkenheid van jongeren en ouderen zelf. Het conflictoplossend vermogen van een buurt versterkt de sociale competenties van jong en oud. Via een gestructureerde werkmethode worden interventies opgezet die directe ontmoeting tussen groepen ouderen en jongeren bevorderen. Hiertoe dienen instellingen, die werken in de openbare ruimte, te signaleren en te registreren, de jongeren te kennen en te weten wat er zich afspeelt (outreaching werken).

Lokale ontwikkelingen op gebied van jeugdoverlast.

Ook in onze gemeente is 'jeugdoverlast' en de aanpak hiervan een veel besproken thema. Vanuit het jeugdbeleid zijn wij van mening dat jeugd recht heeft op een plek in de openbare ruimte voor ontmoeting. Er moeten wel goede afspraken gemaakt worden welke plekken geschikt zijn en welke regels er zouden moeten gelden.

Zo zijn de groepen die vertoeven in de Osse openbare ruimte niet homogeen van samenstelling. Jongerengroepen zijn dynamisch, veranderen van samenstelling en locatie. Iedere groep vergt een specifieke aanpak. Hiervoor is het nodig een groepsprofiel te maken en bij te stellen. De hoeveelheid gemeentelijke afdelingen en externe instellingen die betrokken zijn bij de aanpak van jeugdoverlast maken een eenduidige aanpak ook niet gemakkelijker. Dit laatste is niet zozeer te regelen via het vastleggen van beleid, maar via het organiseren van communicatie en het brengen van samenhang in alle overlegstructuren rond deze problematiek.

De visie vanuit het jeugdbeleid op jeugdoverlast is:

- De jeugd van Oss moet gebruik kunnen maken van de openbare ruimte.
- Preventieve aanpak: bij constatering van (dreigende) criminaliteit en verslaving wordt de aanpak repressief.
- Voorwaarde voor het gebruik van de openbare ruimte is geen 'overlast' op gezamenlijk geformuleerde afspraken tussen jong en oud.
- Bij geconstateerde overlast is het uitgangspunt minimaal beheersbaar maken van de overlastsituatie, maximaal het volledig oplossen van jeugdoverlast.

Overlast veroorzakende jongeren zijn te verdelen in drie subgroepen:

- a. Jongeren zonder speciale problemen of aanpak;
- b. Jongeren uit risicogroepen (grensoverschrijdend gedrag; problemen bij de ontwikkeling);
- c. Jongeren die crimineel gedrag vertonen.

Iedere groep 'hangjongeren' vergt een specifieke aanpak:

- a. In gesprek brengen van jong en oud op wijkniveau via intermediairs en oplossingen zoeken;
- b. Ondersteuningstrajecten samen met instellingen (werk, BJZ, schuldhulpverlening etc.);
- c. Jongeren met structureel crimineel gedrag moeten repressief worden aangepakt. Tegelijkertijd preventieve aanpak voor 'meelopers'.

Algemene aandachtspunten aanpak jeugdoverlast

- Niet kiezen voor een specifiek 'jeugdoverlastbeleid' maar inpassing in het preventief lokaal jeugdbeleid waarbij het uitgangspunt is dat jongeren recht hebben op ontmoeting in de openbare ruimte. Hiervoor zullen jong en oud met elkaar in gesprek moeten.
- Komen tot een specifiek beleid over hoe jeugd gebruik kan maken van de openbare ruimte in de gemeente Oss. Hierbij dient beleidsmatig te worden onderzocht of het mogelijk is een graffiti-beleid (legale plekken) te formuleren.
- Gemeentelijke regie in coördinatie van de afspraken tussen politie, jongerenwerk en wijkbewoners en gebiedsbeheerders. Onderzoeken hoe overlastsignalen beter gestroomlijnd kunnen worden, zodat er steeds een duidelijk en actueel beeld is van het gedrag. Dit hoeft niet bij voorbaat in een meldpunt.
- Met het jongerenwerk bespreken welke methodieken en soorten van aanpak nodig zijn om jong en oud in de wijk met elkaar in gesprek te brengen.

Specifieke aandachtspunten risicogroepen

- Een repressieve aanpak van excessief of grensoverschrijdend gedrag voor risicogroepen.
- Casuïstiekbespreking van overlastlocaties met uitvoeren handhaven en wellicht intensiveren. Via een groepsprofiel worden groepen gevolgd en gebruiks-/huisregels afgesproken (stedelijk)
- Koppeling tot stand brengen van deze casuïstiekbespreking en het Veiligheidshuis.

Thema 9

Jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktbeleid

Beschrijving algemeen

Op de arbeidsmarkt komen vraag en aanbod bij elkaar. Hoe beter de kwaliteit en omvang van de beroepsbevolking aansluit op de (mogelijke) werkgelegenheid bij organisaties/bedrijven, hoe voorspoediger de sociaal-economische ontwikkeling. Echter vraag en aanbod sluiten nooit helemaal op elkaar aan mede als gevolg van conjuncturele schommelingen. Perioden met grote werkloosheid volgen op perioden dat bedrijven niet aan genoeg personeel kunnen komen.

Naast de conjunctuur zijn er enkele structurele ontwikkelingen waardoor de arbeidsmarkt verandert, zoals de vergrijzing en globalisering. Het is van groot belang om de arbeidsmarkt in balans te houden om de bedrijven/instellingen gezond te houden, maar ook om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen en te houden.

Om een goede kans te maken op de arbeidsmarkt is een minimaal onderwijsniveau van groot belang. Dit minimale onderwijsniveau, een 'startkwalificatie', bestaat uit een havo-, vwo-, of mbo-diploma (niveau 2). Alarmerend is dat in Nederland elk jaar 65.000 jongeren het onderwijs verlaten zonder deze startkwalificatie. In de regio Noordost Brabant zijn dat jaarlijks zo'n 1200 jongeren. Hierdoor hebben deze jongeren een vergrote kans om werkloos te worden of ongeschoold werk te krijgen zonder toekomstperspectief waar ze later van terugkomen.

De Inspectie van het onderwijs merkt hierover op:

“Het vooruitzicht van de jongeren zonder startkwalificatie is veelal langdurige of frequente werkloosheid, een gebrekkig ontwikkelingsperspectief in het arbeidsproces, vervreemding van de samenleving, afglijden naar de zelfkant van de samenleving of mogelijk zelfs criminaliteit. De samenleving maakt vervolgens hoge kosten om deze groep op te vangen, te begeleiden of de effecten van het gedrag van deze groep te compenseren.”

Scholen, gemeenten en regio's zetten zich in om te voorkomen dat jongeren voortijdig de school verlaten. Hierbij gaat het om samenwerken om jongeren die vastlopen op school een toekomstperspectief te bieden. Inmiddels is er een wet van kracht die scholen verplicht om niet alleen leerplichtige, maar ook niet meer leerplichtige voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar te melden bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, het RMC. Naast deze RMC-functie richten het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) en de gemeenten (als uitvoerder van de Wet werk en bijstand) zich ook op o.a. de doelgroepjongeren en hun positie op de arbeidsmarkt.

Beschrijving huidig lokaal beleid en/of lokale ontwikkelingen

Ondanks dat in de gemeente Oss de werkgelegenheid in 2000 – 2004 een positieve ontwikkeling heeft doorgemaakt, is de werkloosheid de laatste jaren gestegen. Hieruit kan opgemaakt worden dat er een discrepantie bestaat tussen de vraag en het aanbod van de arbeidsmarkt in Oss: de

beroepsbevolking in Oss sluit gedeeltelijk niet aan op de werkgelegenheid bij organisaties/bedrijven. Door (meer) aandacht te richten op de vraagzijde van de arbeidsmarkt kunnen ondoorzichtigheden op de arbeidsmarkt opgelost worden en onderwijs en arbeidsmarkt makkelijker op elkaar aansluiten. Hierdoor kan (jeugd)werkloosheid gerichter aangepakt worden en de vraag van bedrijven/instellingen naar (opgeleid) personeel beter ingevuld worden. Om een effectief en integraal gemeentelijk arbeidsmarktbeleid te ontwikkelen is in de beleidsnota Economisch beleidsplan 2006 – 2010 een verknoping tot stand gebracht tussen de beleids-terreinen economie, reïntegratie en onderwijs.

Naast het nieuwe beleid en de projecten, gericht op verbetering van de lokale arbeidsmarkt en bestrijden van (jeugd)werkloosheid voortkomend uit het Economisch beleidsplan 2006 – 2010, is er binnen de gemeente Oss nog meer aandacht voor jeugdwerkloosheid. Zo wordt er jaarlijks een reïntegratieplan opgesteld, waarin de beleidskaders en taakstelling op het gebied van reïntegratie voor dat kalenderjaar vastgelegd worden. Hierin is specifiek aandacht voor jongeren, aangezien zij een kwetsbare groep op de arbeidsmarkt vormen. Daarnaast zijn er binnen de afdeling Werk en Inkomen casemanagers werkzaam die zich specifiek op de doelgroepjongeren richten.

Vanuit de RMC-functie is er in 2005 een regionaal project gestart om voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid te bestrijden, te weten Way2go. Om deze doelstelling te halen werkt Way2go samen met scholen (zowel VMBO-scholen als ROC's in de regio), met verschillende afdelingen van de 14 gemeenten in de regio (leerplicht, sociale dienst, welzijn, etc), met de CWI's van de drie regio's, met jeugdzorg, met het MKB, Taskforce jeugdwerkloosheid en met Novadic. Way2go is ervoor verantwoordelijk om voortijdig schoolverlaters in beeld te brengen, te houden en hen al dan niet in combinatie met werk terug te leiden naar het onderwijs. Way2go kan daarnaast gemeenten cijfermatig inzicht geven in jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaten. Dit biedt de gemeente handvaten om gerichter beleid m.b.t. jeugdwerkloosheid te ontwikkelen.

Algemene aandachtspunten arbeidsmarktbeleid voor jongeren 2006-2010

Om voortijdig schoolverlaten te voorkomen is het nodig om met scholen verschillende aandachtspunten te formuleren. Onderwerpen hierin zouden moeten zijn: Verminderen van tussenuren, gericht verzuimbeleid opstellen, oorzaken van slechte cijfers tijdig achterhalen, bevorderen van samenwerking scholen met leerplichtambtenaren en Way2go en tijdige uitwisseling van informatie over voortijdig schoolverlaters.

Daarnaast is het voor de lokale arbeidsmarkt van belang dat onderwijs en bedrijven/instellingen goede contacten hebben, zodat er afstemming plaats kan vinden tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Om te voorkomen dat werkloze jongeren en/of voortijdig schoolverlaters een lange periode

‘stil zitten’ moet er binnen de onderwijsinstellingen een flexibele instroom mogelijk gemaakt worden. Een laatste aandachtspunt is dat maatwerk vanuit het perspectief van de jongere en ook maatwerk per regio en gemeente belangrijk is voor het succesvol bestrijden van jeugdwerkloosheid.

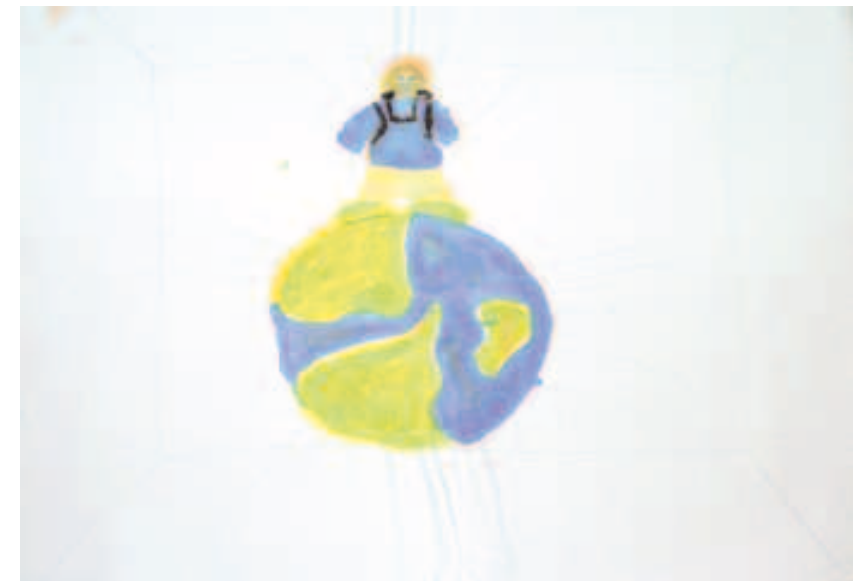
- Werken aan bewustwording bij de jongere dat hij/zij voldoende bagage nodig heeft voor een duurzame toekomst op de arbeidsmarkt.
- Werkgevers moeten op de hoogte zijn van opleidingsmogelijkheden binnen de sector.
- Een beroepsopleiding moet kijken naar wat de arbeidsmarkt vraagt, waardoor jongeren niet opgeleid worden tot werkloosheid (opleidingen aanbieden, waarbij perspectief is op een baan) en opleidingen in de regio afstemmen op de ontwikkelingen binnen het bedrijfsleven.
- Bij de ontwikkeling van ‘Werkplein Maasland’ dient een specifiek (jongeren)loket te worden ontwikkeld, waarin specifieke deskundigheid van het CWI m.b.t. jeugd kan worden ingebracht.
- Ontwikkelingen van schoolbesturen om te komen tot stagebureaus, bureaus leerwerktrajecten en dergelijke dienen zoveel mogelijk te worden gebundeld in een (jongeren)loket.

- Way2Go gaat participeren in het jongerenloket zodat er een naadloze aansluiting ontstaat.

Specifieke aandachtspunten arbeidsmarktbeleid voor jongeren 2006-2010

- De casemanagers van afdeling Werk en Inkomen hebben veel te maken met risicogezinnen. Deze vindplaats moet beter gepositioneerd worden in de jeugdzorgketen.
- Jongeren niet in de uitkering laten komen, maar hen direct een leer- of werktraject* aanbieden.
 - De Way2go-registratie dient zoveel mogelijk juist en volledig te zijn. Initiatieven op het gebied van registratie en leerlingvolgsystemen, justitieregistratiesystemen, gezondheidsdossiers moeten daar waar mogelijk en relevant worden gekoppeld.

* Jongeren moeten wel toegang tot een uitkering krijgen indien het college heeft bepaald dat voor deze persoon een volledige ontheffing van de arbeidsverplichting geldt (artikel 7, lid 3 van de reïntegratieverordening).

3

Bijlagen

- I - Statistische informatie
- II - Relevante beleidskaders
- III - Effectieve interventies
- IV - Literatuuroverzicht

I Statistische informatie

leerlingen naar achterstandscategorie 1 oktober 2005

totaal	geen	geen	0.25	0.25	0.40	0.40	0.70	0.70		0.90	0.90	totaal	totaal	geen	gewicht
		%		%		%		%			%		%		
De Bolster 06DH	6	7,23%	12	14,46%	0	0,00%	0	0,00%		65	78,31%	83	100,00%	7,23%	92,77%
De Bussel 08IQ	112	74,67%	15	10,00%	0	0,00%	0	0,00%		23	15,33%	150	100,00%	74,67%	25,33%
Mettegeupel 24NM	617	79,10%	82	10,51%	0	0,00%	15	1,92%		66	8,46%	780	100,00%	79,10%	20,90%
	735		109		0		15			154		1013	15,68%		
J.F. Kennedy 12BO	99	52,94%	50	26,74%	0	0,00%	0	0,00%		38	20,32%	187	100,00%	52,94%	47,06%
De Korenaer 12KS	386	90,40%	21	4,92%	0	0,00%	0	0,00%		20	4,68%	427	100,00%	90,40%	9,60%
De Polderhof 11QU	684	96,88%	19	2,69%	0	0,00%	0	0,00%		3	0,42%	706	100,00%	96,88%	3,12%
Daltonschool In Balans 05IM	238	82,64%	40	13,89%	0	0,00%	2	0,69%		8	2,78%	288	100,00%	82,64%	17,36%
De Teugelaar 09PE	108	58,38%	55	29,73%	0	0,00%	1	0,54%		21	11,35%	185	100,00%	58,38%	41,62%
Pius X 03TC	169	67,33%	34	13,55%	0	0,00%	4	1,59%		44	17,53%	251	100,00%	67,33%	32,67%
Elzeneind 20KF	168	60,43%	49	17,63%	0	0,00%	0	0,00%		61	21,94%	278	100,00%	60,43%	39,57%
De Blinkerd 20KT	53	32,32%	37	22,56%	0	0,00%	0	0,00%		74	45,12%	164	100,00%	32,32%	67,68%
Sterrebos 20KR	258	67,19%	50	13,02%	0	0,00%	1	0,26%		75	19,53%	384	100,00%	67,19%	32,81%
Nicolaas 06XU	282	81,03%	40	11,49%	0	0,00%	0	0,00%		26	7,47%	348	100,00%	81,03%	18,97%
Don Bosco 10ZN	72	29,03%	60	24,19%	0	0,00%	8	3,23%		108	43,55%	248	100,00%	29,03%	70,97%
St Joseph 10HV	363	77,73%	97	20,77%	0	0,00%	5	1,07%		2	0,43%	467	100,00%	77,73%	22,27%
Molenveld 10YG	243	73,86%	78	23,71%	1	0,30%	1	0,30%		6	1,82%	329	100,00%	73,86%	26,14%
St. Lambertus 07RZ	94	95,92%	4	4,08%	0	0,00%	0	0,00%		0	0,00%	98	100,00%	95,92%	4,08%
De Linde 06WZ	66	91,67%	6	8,33%	0	0,00%	0	0,00%		0	0,00%	72	100,00%	91,67%	8,33%
Klim Op 03MA	121	78,06%	30	19,35%	0	0,00%	0	0,00%		4	2,58%	155	100,00%	78,06%	21,94%
	3404		670		1		22			490		4587	71,00%		
De Lockaert 00CD	175	87,06%	10	4,98%	0	0,00%	0	0,00%		16	7,96%	201	100,00%	87,06%	12,94%
Hertogin Johanna 07BW	368	67,90%	54	9,96%	0	0,00%	7	1,29%		113	20,85%	542	100,00%	67,90%	32,10%
De nieuwe Link 24TA	77	65,25%	17	14,41%	0	0,00%	0	0,00%		24	20,34%	118	100,00%	65,25%	34,75%
	620		81		0		7			153		861	13,33%		
Totaal Oss	4759	73,66%	860	13,31%	1	0,02%	44	0,68%		797	12,34%	6461	100,00%	73,66%	26,34%
												6461	100,00%		
't Ravelijn 05ZG	142	94,04%	2	1,32%	0	0,00%	0	0,00%		7	4,64%	151	100,00%	94,04%	5,96%
De Bogaard 16UP	234	86,35%	32	11,81%	0	0,00%	0	0,00%		5	1,85%	271	100,00%	86,35%	13,65%
't Schrijverke 03QO	196	68,06%	88	30,56%	0	0,00%	0	0,00%		4	1,39%	288	100,00%	68,06%	31,94%
De vier heemskinderen 06VO	107	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%		0	0,00%	107	100,00%	100,00%	0,00%
Antonius Abt 06ZJ	71	78,02%	20	21,98%	0	0,00%	0	0,00%		0	0,00%	91	100,00%	78,02%	21,98%
	608		140		0		0			9		757			
Totaal Ravenstein	750	82,60%	142	15,64%	0	0,00%	0	0,00%		16	1,76%	908	100,00%	82,60%	17,40%
												908	100,00%		

Gezinnen met kinderen tot en met 23 jaar per 1 januari 2006			
Wijk	Gezinnen met kind(eren) van 0-4 jaar	Gezinnen met kind(eren) van 5-23 jaar	Aantal gezinnen
Centrum	153	363	459
Schadewijk	401	929	1163
Industrieterreinen-Zuid	18	38	50
Oss-Zuid	240	631	771
Krinkelhoek	551	1032	1366
Industrieterreinen-Noord	4	23	27
Ruwaard	558	1525	1830
Ussen	631	2108	2491
Buitengebied-Noord	10	56	60
Buitengebied-Zuid	12	47	51
Berghem	376	832	1055
Haren	40	100	119
Macharen	28	98	114
Megen	77	202	252
Ravenstein	156	459	556
Herpen	129	354	429
Overlangel	24	100	108
Deursen Dennenburg	49	124	145
Totaal Gemeente Oss	3457	9021	11046
Bron: Burgerzaken, Gemeente Oss (Ref. sg6215)			

II Relevante beleidskaders

‘Jeugd Terecht’ Criminaliteitspreventie Ministerie van justitie	2003
Wet op de Jeugdzorg	april 2004
Operatie Jong (overeenkomst) Ministerie van VWS,OC&W,Justitie,SZW	april 2005
Veilige school Ministerie OC&W	
Notitie Vernieuwing zorgstructuren funderend onderwijs Ministerie OC&W	september 2005
Herijking gewichtenregeling basisonderwijs	oktober 2005
Opvoed- en opgroeiondersteuning: de rol van de gemeente in het licht van de Wet op de jeugdzorg - VWS november 2005	
Toekomst voor- en vroegschoolse educatie (VVE) Ministerie OC&W	maart 2006
Wijziging Wet op het primair onderwijs	juli 2006
Beleidskader Jeugd 2005-2008 ‘Omdat het om het kind gaat’ Provincie Noord-Brabant	december 2004
Uitvoeringsprogramma 2006	november 2005
‘Jeugdzorg tot in de kern’ Provincie Noord-Brabant	

III Effectieve interventies

Richtlijnen ter stimulering van het gebruik van veelbelovende en effectieve interventies voor de gemeentelijke functies van opvoed- en opgroeiondersteuning.NIZW Jeugd 2005.

- effectieve dan wel veelbelovende of anderszins veel gebruikte interventies voor 0-4 jarigen				
Informatie	0-4 jarigen			
	Schriftelijk	Face to face	Groep	Digitaal
	Groeiboekje Opvoedreeks Geboortekoffer Veiligheidskaarten	Opvoedwinkel Inloopsprekkuur – (JGZ) MMV Triple P Instapje Opstap In de hand Boekenpret Kaleidoscoop Pyramide Spel aan huis	Baby-oudercursus Oudercursus Als je pas een baby hebt Oudercursus 'Peuter in zicht' GroepsCB Huiskamertupper-ware voorlichting Wij Moeders	Ouders online Opvoeding.pagina.nl
Signalering	Traceren Kinderen die opvallen Klant in beeld Armoede en gezondheid Samenhang in signalering:	Observeren Huisbezoek JGZ Samen Starten Voorkomende ouders	Vaststellen KOPPA VORQ Risicozorg (Fri., DH)	Organiseren (Buurt)netwerken Zorgcoördinatie Vangnetteam Integrale vroeghulp VTO Zorgprogramma ADHD
Pedagogische hulp	Face to face Pedagogisch spreekuur Gemiddelde huisbezoeken VoerZorg (OLHs) Oke Videohome (video) Interactieltraining VHFD Mozze-Start Triple P Jij bent belangrijk Pedagogische hulp aan huis	Groep Oudercursus Ovoeden zo Oudertraining drukke kinderen Droge bed training	Digitaal CB-online met pedagogisch advies	
Toeleiding	Informeren Sociale kaart Ouderinformatiekaart Apeldoorn Buurtvaders + moeders Move in / Stap in Peuterfelicitatiedienst	Verwijzen Standaard kindermishandeling Protocolen (KMV VVE)	Overdragen Voordeurteam JGZ-BIJZ	Netwerken Buurtnetwerk Zorgadviesteam
Coördinatie zorg	Individu	Gezin	Systeem	Keten
	Gezinscoach	Gezinscoach Zorgcoördinator	Eigen kracht conferentie	Casemanager

– **effectieve** dan wel **veelbelovende** of anderszins veel gebruikte interventies voor 4-12 jarigen

Informatie	4-12 jarigen			
	Schriftelijk	Face to face	Groep	Digitaal
	Groeiboekje Opvoedreeks	Opvoedwinkel Inloopsprekuren – JGZ Triple P Bugzok Overstap Startblokken Stap door	Oudercursus Opvoeden zo Oudercursus Drukke kinderen Fantasia	Ouders online Opvoeding.pagina.nl Kindertelefoon
Signalering	Traceren	Observeren	Vaststellen	Organiseren
	Kinderen die opvallen Marokkaanse buurtvaders Armoede en gezondheid Samenhang in signalering:	Huisbezoek (JGZ) Stop (HALT) Voorkomende ouders	KOPP SDQ VOBO Risicozorg (Frl., DH)	(Buurt)netwerken Zorgcoördinatie Vangnetteam Zorgteam (school, MDT Dordrecht) Integrale vroeghulp VTO Zorgprogramma ADHD
Pedagogische hulp	Face to face	Groep	Digitaal	
	Pedagogisch spreekuur Geïndiceerde huisbezoeken Videohome training VHT Home-Start KOPP Triple P Match Jij bent belangrijk Pedagogische hulp aan huis Stop 12-min (HALT)	Oudercursus Opvoeden zo Oudertraining Drukke kinderen Leefstijl PAD Taalspel Marieke Kessels Doe of je normaal Triple P	CB-online met pedagogisch advies	
Toeleiding	Informer	Verwijzen	Overdragen	Netwerken
	Sociale kaart Ouderinformatiekaart Buurtmoeders	Standaard kindermishandeling Protocol kindermishandeling	Voorderteam JGZ-BIJ	Buurtnetwerken Zorgadviesteam
Coördinatie zorg	Individu	Gezin	Systeem	Keten
	Gezinscoach	Gezinscoach Zorgcoördinator	Eigen kracht conferentie	Casemanager Preventief zorgteam (of schooladviesteam)

– **effectieve** dan wel **veelbelovende** of anderszins veel gebruikte interventies voor 12-18 jarigen

Informatie	12-18 jarigen			
	Schriftelijk	Face to face	Groep	Digitaal
	Opvoedreeks	Opvoedwinkel Inloopsprekuren – JGZ Triple P	Oudercursus beter omgaan met ouders Gezonde School (en gezinmodelen)	Ouders online Opvoeding.pagina.nl
Signalering	Traceren	Observeren	Vaststellen	Organiseren
	Marokkaanse buurtvaders Armoede en gezondheid Samenhang in signalering:	Huisbezoek (JGZ) Voorkomende ouders	SDQ Risicozorg (Frl., DH)	(Buurt)netwerken Zorgcoördinatie Vangnetteam Zorgteam Zorgprogramma ADHD
Pedagogische hulp	Face to face	Groep	Digitaal	
	Pedagogisch spreekuur Geïndiceerde huisbezoeken Videohome training Interactief training VHT KOPP Triple P Toezicht Tien voor toekomst (kortdurend)	Oudercursus beter omgaan met ouders Oudertraining praten met kinderen Levensaanpak helen Thuis op straat	CB-online met ped. advies Opvoedtelefoon	
Toeleiding	Informer	Verwijzen	Overdragen	Netwerken
	Sociale kaart	Standaard kindermishandeling Protocollen	Voorderteam JGZ-BIJ	Zorgadviesteam RMC
Coördinatie zorg	Individu	Gezin	Systeem	Keten
	Gezinscoach	Gezinscoach Zorgcoördinator	Eigen kracht conferentie	Casemanager Zorgteam (school)

IV Literatuuroverzicht

<i>‘Vervelend Jong’ Aanzet tot een gerichte aanpak van overlastgevende jongeren. M.Bruinsma, K. PardoeI,H. Moors, E van Enck- IVA</i>	<i>oktober 2004</i>
<i>Agressie & Geweld in het onderwijs Ron van Wonderen/Ministerie van OC&W</i>	<i>mei 2004</i>
<i>Onderzoek SCP</i>	<i>2005</i>
<i>Onderzoek CBS</i>	<i>2003</i>
<i>‘Helpen bij opgroeien en opvoeden: ‘eerder, sneller,beter’ ’ Advies Inventgroep Drs. C. Ross-Van Dorp</i>	<i>2005</i>
<i>Regeringsnota Gezinsbeleid</i>	<i>31 maart 2006</i>
<i>Stand van zaken Elektronisch Kinddossier (EKD)</i>	<i>april 2006</i>
<i>‘Koersen op het kind’ Sturingsadvies Steven van Eijck</i>	<i>april 2006</i>
<i>Een veilig schoolklimaat KPC-groep J. Visser</i>	
<i>Preventie Loont Programma preventie van ZonMw</i>	<i>2003</i>
<i>Preventie van psychische stoornissen en verslavingen. Trimbos-instituut</i>	<i>2005</i>
<i>Voetsporen 2005 Onderzoek en ontwikkeling in het Onderwijsachterstandenbeleid - WSNS</i>	<i>2005</i>
<i>Jongerenloket : De Praktijk De Taskforce Jeugdwerkloosheid</i>	<i>februari 2006</i>
<i>Voortgangsrapportage Operatie Jong Noord-Brabant</i>	<i>maart 2006</i>
<i>Jaarverslagen van diverse maatschappelijke instellingen die werkzaam zijn in Oss.</i>	

Colofon

De gebruikte afbeeldingen zijn gemaakt door jongeren uit;

Crea-klas van het Hooghuislyceum Oss-west pag. 6-7, 49, 53, 57, 58-59

Jongerenraad;

Rens de Man; voorpagina, verspreid in deel 1

Sandra Mantigh, pag. 29

Yvonne Mantigh, pag. 35

Sila Erciyas pag. 41

Jongerencentrum 't Honk;

Sander Huizing; pag. 22|23

Rohan den Teuling; achterzijde omslag

Vormgeving, opmaak en fotobewerking

Gert-Jan Bloemers, Oss

Druk

S&B druk, Oss

Dit is een uitgave van de gemeente Oss, stadsbeleid,
december 2006.